

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

RAPORT FINALNY

w ramach Projektu Nr 12

Poprawa jakości i dostępności statystyki migracji zagranicznych

Transition Facility 2004 – 19100.2005.001-2005.536

Warszawa, grudzień 2007

NOTA WYJAŚNIAJĄCA

Niniejszy raport został sporządzony przy finansowym wsparciu Komisji Europejskiej. Poglądy w nim prezentowane są poglądami Głównego Urzędu Statystycznego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Urzędu do Spraw Cudzoziemców i nie mogą być uznawane za odzwierciedlenie oficjalnej opinii Komisji Europejskiej.

Opracowanie raportu:

Lucyna Nowak – lider Projektu nr 12

Dorota Szałtys

Zofia Kostrzewa

Aleksandra Pazderska

oraz

Alina Sobieszak, Joanna Stańczak, Ewa Jabłońska

przy

ściślejszej współpracy merytorycznej z Urzędem do Spraw Cudzoziemców oraz Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji

Spis treści

1. Wstęp
2. Rozporządzenie (WE) Nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie statystyk Wspólnoty z zakresu migracji i ochrony międzynarodowej oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 311/76 w sprawie zestawienia statystyk dotyczących pracowników cudzoziemców (tekst mający znaczenie dla EOG)
3. Obecny stan statystyki migracji w Polsce
 - 3.1 Podstawowe akty prawne i stosowane definicje
 - 3.2 Metodologia badania migracji (pozyskiwania danych o migracjach)
 - 3.3 Podstawowe źródła danych o migracjach
 - 3.4 Administracyjne źródła danych
 - 3.4.1 Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności (PESEL)
 - 3.4.2 Krajowy zbiór rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców (System POBYT)
4. Analiza zobowiązań wynikających z Rozporządzenia (WE) Nr 862/2007
5. Działania podjęte przy realizacji Projektu
 - 5.1 Wizyta studyjna w Federalnym Urzędzie Statystycznym w Wiesbaden (Niemcy)
 - 5.2 Spotkanie robocze z przedstawicielami Eurostatu
 - 5.3 Grupa robocza ds. gromadzenia i wymiany danych statystycznych
 - 5.4 Współpraca z Partnerami w ramach Projektu Nr 12
6. Działania podejmowane przez polską statystykę w kierunku poprawy jakości i międzynarodowej porównywalności danych dotyczących migracji
 - 6.1 Dodatkowe badania dotyczące migracji – planowane na 2008 rok
 - 6.2 Szacunki czasowych migracji zagranicznych oraz migracji długookresowych – przygotowanych przez GUS
7. Plan poprawy jakości statystyki migracji zagranicznych
8. Część analityczna: rozmiary migracji, rodzaje i kierunki międzynarodowych przemieszczeń ludności

ANEKS

1. Rozporządzenie nr 862/2007 PE i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie statystyk Wspólnoty z zakresu migracji i ochrony międzynarodowej oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 311/76 w sprawie zestawienia statystyk dotyczących pracowników cudzoziemców
2. Wykaz krajowych aktów prawnych według stanu w dniu 1 grudnia 2007
3. Szczegółowa analiza krajowych aktów prawnych
4. Formularze do badania „Imigranci w Polsce” oraz „Sytuacja na rynku pracy migrantów i ich potomków”
5. Formularze do narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań 2002
6. Tablice z danymi dotyczącymi migracji zagranicznych

1. Wstęp

Współczesne migracje międzynarodowe jawią się jako proces masowy, obejmujący praktycznie wszystkie grupy społeczne na całym globie. Zmiany te odnoszą się również do Europy, która w ciągu kilku ostatnich dekad przekształciła się z regionu, z którego ludzie emigrowali w znaczący ośrodek imigracji. Mimo, iż na kontynencie europejskim zawsze istniała znaczna migracja pomiędzy pewnymi krajami, związana z różnego rodzaju wydarzeniami historycznymi, bądź okresami przyspieszonego rozwoju gospodarczego, to jednak dopiero w ostatnim czasie nastąpiła jej szczególna intensyfikacja w odniesieniu do krajów członkowskich Unii Europejskiej.

Dla potrzeb prowadzenia polityki migracyjnej, ale także wspólnotowej polityki rynku pracy oraz polityki społeczno-gospodarczej szczególnie ważne jest posiadanie dobrych jakościowo informacji o przemieszczeniach ludności w obrębie Wspólnoty oraz imigracji spoza obszaru krajów członkowskich UE. Rola statystyki – z uwagi na konieczność dostarczania aktualnych i rzetelnych danych – jest bez wątpienia kluczowa. Obecna sytuacja wymaga prawidłowo zorganizowanego systemu obserwacji ruchów migracyjnych, zapewniającego m.in. szczegółową identyfikację form mobilności, kierunków przemieszczeń ludności, czasu trwania migracji oraz ich przyczyn, a także danych społeczno-demograficznych o osobach migrujących. Jakość danych powinna być wysoka ze względu na to, iż dane te służą do oceny efektywności polityki migracyjnej, której celem jest promocja integracji imigrantów, zwalczanie rasizmu i dyskryminacji, a także udziału imigrantów na europejskim rynku pracy.

Migracje są istotnym czynnikiem wpływającym na zmianę liczby ludności, zatem dla zapewnienia poprawnych szacunków i prognoz ludności niezbędny jest prawidłowy pomiar migracji. Właściwe szacunki aktualnego stanu i struktury ludności oraz odpowiednie prognozy ludnościowe są niezbędne także do rozwoju i monitorowania polityki społeczno-gospodarczej kraju.

Statystyka migracji we wszystkich krajach UE powinna być zatem zharmonizowana i porównywalna. Wszystkie kraje winny stosować te same definicje oraz podobne źródła danych. Konieczna jest statystyka migracji dotycząca obywateli UE, jak również obywateli krajów nienależących do UE. Niezbędna jest także wiedza o migracjach wewnątrz Unii (pomiędzy krajami członkowskimi) oraz o przemieszczeniach pomiędzy krajami członkowskimi i krajami trzecimi. Ponadto bardzo ważne jest pozyskanie informacji o udziale migrantów w społeczeństwie (wiedza o zasobach migracyjnych), a także o ich obecności na rynku pracy w krajach przyjmujących.

W ramach Wielonarodowego Programu Środków Przejściowych 2004 Główny Urząd Statystyczny we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Urzędem ds. Cudzoziemców oraz Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej przystąpił do realizacji Projektu pilotażowego nr 12 „Poprawa jakości i dostępności migracji zagranicznych”.

Głównym celem Projektu było:

1. Pogłębienie i rozwój współpracy pomiędzy GUS a instytucjami odpowiedzialnymi za gromadzenie danych dotyczących migracji zagranicznych i ochrony międzynarodowej;
2. Pełniejsze wykorzystanie istniejących źródeł danych;
3. Poprawa jakości danych, pozyskiwanych dla celów statystycznych w związku z potrzebami krajowymi oraz międzynarodowymi;
4. Stworzenie podstaw do pozyskiwania w przyszłości danych dotychczas niedostępnych.

W ramach projektu dokonano przeglądu wszystkich dostępnych źródeł danych o migracjach międzynarodowych i przeanalizowano je pod kątem możliwości uzyskania danych wymaganych przez rozporządzenie nr 862/2007 PE i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie

statystyk Wspólnoty z zakresu migracji i ochrony międzynarodowej oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 311/76 w sprawie zestawienia statystyk dotyczących pracowników cudzoziemców. Zinventaryzowano również krajowe przepisy prawne dotyczące migracji zagranicznych ludności, obywatelstwa i ochrony międzynarodowej oraz wskazano na potrzebę nowelizacji niektórych z nich.

Raport zawiera szczegółową analizę polskich aktów prawnych regulujących zagadnienia związane z migracjami zagranicznymi i ochroną międzynarodową, opis metodologii gromadzenia danych statystycznych o migracjach zagranicznych, zakres gromadzonych obecnie danych, a także ich źródła – ze szczególnym uwzględnieniem źródeł administracyjnych.

W raporcie wskazane zostały obszary, w których polska statystyka nie spełnia jeszcze oczekiwań określonych przez nowe rozporządzenie UE oraz opisano działania, jakie powinny zostać podjęte w celu zapewnienia pełnej zgodności z rozporządzeniem.

Raport zawiera również opis działań podjętych w trakcie trwania projektu, a także plan poprawy jakości polskiej statystyki migracji i zwiększenia zakresu danych. Dla zobrazowania skali i kierunków migracji do/z Polski dołączona została krótka część analityczna, dotycząca zjawiska oraz procesu mobilności międzynarodowej ludności.

2. Rozporządzenie (WE) Nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie statystyk Wspólnoty z zakresu migracji i ochrony międzynarodowej oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 311/76 w sprawie zestawienia statystyk dotyczących pracowników cudzoziemców (tekst mający znaczenie dla EOG)

Podstawa prawna

Rozporządzenie opiera się na Artykule 285 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską dotyczącym statystyk.

Prawodawstwo UE ma na celu zminimalizowanie wpływu narodowych systemów administracyjnych i statystycznych. Proponuje przygotowywanie statystyk według zharmonizowanych definicji opartych na istniejących międzynarodowych standardach oraz na prawie Wspólnoty dotyczącym azylu i imigracji. Statystyki objęte wskazanymi aktami prawnymi oparte są w głównej mierze na istniejącym już systemie zbierania danych statystycznych powziętym przez Eurostat.

Zobowiązania państw członkowskich

Zobowiązania państw członkowskich wynikają z uwzględnienia następujących przepisów:

Artykuł 3

Statystyki dotyczące migracji międzynarodowych, ludności rezydującej oraz nabycia obywatelstwa

Państwa członkowskie zobowiązane są do dostarczania Komisji (Eurostat) statystyk w zakresie liczby migrantów zagranicznych, osób posiadających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim oraz statystyk dotyczących nabycia obywatelstwa, zdezagregowanych według kryteriów zawartych w artykule.

Artykuł 4

Statystyki dotyczące ochrony międzynarodowej

Państwa członkowskie zobowiązane są do dostarczania Komisji (Eurostat) statystyk dotyczących ochrony międzynarodowej, zdezagregowanych według kryteriów zawartych w artykule.

Artykuł 5

Statystyki dotyczące zapobiegania nielegalnemu wjazdowi i nielegalnemu pobytowi

Państwa członkowskie zobowiązane są do dostarczania Komisji (Eurostat) statystyk dotyczących nielegalnego wjazdu i nielegalnego pobytu, zdezagregowanych według kryteriów zawartych w artykule.

Artykuł 6

Statystyki dotyczące zezwoleń na pobyt i pobytu obywateli państw trzecich

Państwa członkowskie zobowiązane są do dostarczania Komisji (Eurostat) statystyk dotyczących zezwoleń na pobyt i pobytu obywateli krajów trzecich, zdezagregowanych według kryteriów zawartych w artykule

Artykuł 7

Statystyki dotyczące powrotów

Państwa członkowskie zobowiązane są do dostarczania Komisji (Eurostat) statystyk dotyczących opuszczenia terytorium państwa członkowskiego, zdezagregowanych według kryteriów zawartych w artykule.

Artykuł 8

Dodatkowa dezagregacja

Komisja może podjąć działania definiujące dodatkowe dezagregacje, określone według kryteriów zawartych w artykule.

Artykuł 9

Źródła danych i standardy jakości

Statystyki dostarczane przez państwa członkowskie powinny być oparte na źródłach danych, które są dostępne w państwie członkowskim oraz zgodnie z prawem krajowym i praktykami krajowymi.

3. Obecny stan statystyki migracji w Polsce

3.1 Podstawy prawne i definicje pojęć

Podstawowe przepisy prawne odnoszące się do cudzoziemców oraz obywateli UE i członków ich rodzin niebędących obywatelami UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

1. Najistotniejszym aktem prawnym w zakresie omawianej tematyki jest **ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o cudzoziemcach** (Dz. U. z 2006, nr 234, poz. 1694). Ustawa ta określa zasady i warunki wjazdu na terytorium RP, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu cudzoziemców z terytorium RP oraz trybu postępowania oraz właściwości organów w tych sprawach. Ustawa nie ma zastosowania do obywateli UE oraz członków ich rodzin, a także obywateli Europejskiego Obszaru Gospodarczego, którzy nie należą do UE, ale na podstawie umów zawartych z UE korzystają ze swobodnego przepływu osób;
2. **Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP.** (Dz. U. z 2006, nr 234, poz. 1695). Celem tej ustawy jest uregulowanie w sposób kompleksowy problematyki postępowania w stosunku do osób, które poszukują ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dostosowanie polskiego prawa do obowiązujących w tym zakresie standardów prawnych Unii Europejskiej. Ustawa ta jest *lex specialis* w stosunku do ustawy o cudzoziemcach;
3. **Ustawa o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin z dnia 14 lipca 2006 r.** (Dz. U. z 2006, nr 144, poz.) uzupełnia i zamyka system regulacji prawnych z zakresu wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po przystąpieniu do Unii Europejskiej;
4. Zagadnienia nabycia obywatelstwa polskiego i jego utraty reguluje **ustawa z dnia 15 lutego 1962 roku o obywatelstwie polskim**, (Dz. U. z 2000, nr 28, poz. 353);
5. **Ustawa o repatriacji z dnia 9 listopada 2000r.** (Dz. U. z 2004, nr 53, poz. 532) reguluje całość spraw związanych z nabyciem obywatelstwa polskiego w drodze repatriacji – tryb postępowania w sprawach wniosków o repatriację, ustawowe obowiązki administracji publicznej w niesieniu pomocy przybyłym do Polski repatriantom oraz szczególne prawa repatriantów;
6. Problematykę podejmowania i wykonywania pracy przez cudzoziemców w Polsce reguluje **obecnie ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** (Dz. U. z 2004, nr 99, poz. 1001);
7. Podstawowym aktem prawnym regulującym obowiązek meldunkowy jest **ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych** (Dz. U. z 2006, nr 139, poz. 993). Według ustawy ewidencja ludności polega m.in. na rejestracji danych o miejscu pobytu. Każda osoba przebywająca na terytorium Polski, niezależnie od obywatelstwa, powinna wykonać obowiązek meldunkowy określony w ustawie.

Definicje funkcjonujące w rozporządzeniu i ich odpowiedniki w polskim prawodawstwie

ARTYKUŁ	ROZPORZĄDZENIE	POLSKA PODSTAWA PRAWNA
Art. 2 a)	„miejsce zamieszkania” oznacza miejsce, w którym osoba zwykle spędza codzienny czas wolny od pracy, niezależnie od czasowych nieobecności związanych z wypoczynkiem, urlopem, odwiedzinami u przyjaciół i krewnych, interesami, leczeniem medycznym lub pielgrzymkami religijnymi lub, jeżeli dane takie nie są dostępne, miejsce formalnego zamieszkania lub miejsce zameldowania;	Prawodawstwo polskie nie zawiera definicji „miejsca zamieszkania”. Według Kodeksu Cywilnego miejsce zamieszkania <u>osoby fizycznej</u> to <u>miejsceowość</u> , w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu (art. 25). W praktyce krajowej używa się określeń: „miejsce stałego zamieszkania” i „miejsce czasowego zamieszkania”
Art. 2 b)	„imigracja” oznacza działanie, w wyniku którego osoba ustanawia swoje miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego na okres, który wynosi co najmniej dwanaście miesięcy, lub co do którego przewiduje się, że będzie on tyle wynosić, będąc uprzednio rezydentem innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego;	Prawodawstwo polskie nie zawiera definicji „imigracji”. W praktyce krajowej termin ten definiowany jest jako zameldowanie się w miejscu stałego lub czasowego zamieszkania. (ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych);
Art. 2 c)	„emigracja” oznacza działanie, w ramach którego osoba, mająca uprzednio miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, opuszcza swoje miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim na okres, który wynosi co najmniej dwanaście miesięcy lub co do którego przewiduje się, że będzie on tyle wynosić;	Prawodawstwo polskie nie zawiera definicji „emigracji”. W praktyce krajowej termin ten definiowany jest jako wymeldowanie się z miejsca stałego lub czasowego zamieszkania. (ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych);
Art. 2 d)	„obywatelstwo” oznacza szczególną więź prawną pomiędzy osobą a jej państwem, nabytą poprzez urodzenie lub naturalizację, niezależnie od tego, czy odbywa się ona poprzez deklarację, wybór, małżeństwo lub w inny sposób zgodny z prawem krajowym;	Brak odpowiednika, jednak ustawa o obywatelstwie polskim stanowi rozwinięcie tej definicji;
Art. 2 e)	„kraj urodzenia” oznacza kraj zamieszkania (w jego aktualnych granicach, jeżeli informacja ta jest dostępna) matki w momencie urodzenia lub, w przypadku braku takiej informacji, kraj (w jego aktualnych granicach, jeżeli informacja ta jest dostępna), w którym miało miejsce urodzenie;	Prawodawstwo polskie nie zawiera definicji „kraju urodzenia”. W warunkach polskich używane jest określenie „miejsce urodzenia” – ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych. W aktach prawnych dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców na terytorium RP funkcjonuje jako kraj, w którym miało miejsce urodzenie;
Art. 2 f)	„imigrant” oznacza osobę podejmującą imigrację;	Prawodawstwo polskie nie zawiera definicji „imigranta”. W prawodawstwie polskim określenie to odnosi się do osoby, która dokonuje zameldowania na pobyt stały lub czasowy (ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych);

Art. 2 g)	„emigrant” oznacza osobę podejmującą emigrację;	Prawodawstwo polskie nie zawiera definicji “emigranta”. W prawodawstwie polskim określenie to odnosi się do osoby, która dokonuje wymeldowania z pobytu stałego lub czasowego (ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych);
Art. 2 h)	„rezydent długoterminowy” oznacza długoterminowego rezydenta, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. b) dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długo-terminowymi;	Ustawa o cudzoziemcach definiuje rezydenta długoterminowego w art. 65.1;
Art. 2 i)	„obywatel państwa trzeciego” oznacza każdą osobę, która nie jest obywatelem Unii w rozumieniu art. 17 ust. 1 Traktatu, w tym bezpaństwowców;	Brak odpowiednika w prawodawstwie dot. cudzoziemców. Jednakże w świetle ustawy o cudzoziemcach cudzoziemcem jest każdy, kto nie posiada obywatelstwa polskiego. Cudzoziemca będącego obywatelem dwóch lub więcej państw traktuje się jako obywatela tego państwa, którego dokument podróży stanowił podstawę wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
Art. 2 j)	„wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej” oznacza wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. g) dyrektywy Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osób, które z innych względów potrzebują między-narodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony;	Brak odpowiednika w prawodawstwie dot. cudzoziemców. Jednak w świetle ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP, ochrona międzynarodowa oznacza nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu, udzielenie zgody na pobyt tolerowany, udzielenie ochrony czasowej (art. 3 ww. ustawy). W projektowanej ustawie o zmianie ustawy o ochronie cudzoziemców na terytorium RP katalog ochrony udzielanej cudzoziemcowi w Polsce rozszerzono o tzw. ochronę uzupełniającą (patrz: Projekty ustaw);
Art. 2 k)	„status uchodźcy” oznacza status uchodźcy, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. d) dyrektywy 2004/83/WE;	Zgodnie z ustawą o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej art. 13. 1 uznaje definicję z Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego: <i>Status uchodźcy w RP nadaje się cudzoziemcowi, który spełnia warunki do uznania za uchodźcę określone w Konwencji Genewskiej i Protokole Nowojorskim</i> ;
Art. 2 l)	„status ochrony uzupełniającej” oznacza status ochrony uzupełniającej, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. f) dyrektywy 2004/83/WE;	W obowiązującej obecnie ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obowiązuje pobyt tolerowany, określany również mianem „ochrony uzupełniającej”. Dotyczy osób, które

		aplikowały o status uchodźcy, ale otrzymały decyzję odmowną. Może ona dotyczyć również osób, którym wydano decyzję o wydaleniu. Zgoda na pobyt tolerowany jest instytucją polskiego prawa krajowego i nie jest zaliczana do ochrony międzynarodowej o której mowa w dyrektywie nr 2005/85/WE. Projekt ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw wdrażający do polskiego porządku prawnego unormowania dyrektywy 2004/83/WE i dyrektywy 2005/85/WE, uzupełnia katalog ochrony udzielanej cudzoziemcowi w Polsce o ochronę uzupełniającą (planowany termin wejścia w życie 1 kwietnia 2008 r.);
Art. 2 m)	„członkowie rodziny” oznacza członków rodziny, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. i) rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiającego kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego;	Ustawa o cudzoziemcach w art. 53.2 definiuje członka rodziny cudzoziemca jako: 1. osobę pozostającą z nim w związku małżeńskim uznawanym przez prawo RP; 2. małoletnie dziecko tego cudzoziemca i osobę pozostającą z nim w związku małżeńskim uznawanym przez prawo RP, w tym także dziecko przysposobione; 3. małoletnie dziecko tego cudzoziemca, w tym także przysposobione, pozostające na jego utrzymaniu, nad którym cudzoziemiec sprawuje faktycznie władzę rodzicielską; 4. małoletnie dziecko osoby, o której mowa w pkt. 1, w tym także przysposobione, pozostające na jej utrzymaniu, nad którym sprawuje ona faktycznie władzę rodzicielską; Za członka rodziny małoletniego cudzoziemca posiadającego status uchodźcy, przebywającego na terytorium RP bez opieki, uważa się także wstępnego w linii prostej;
Art. 2 n)	„ochrona tymczasowa” oznacza ochronę tymczasową, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. a) dyrektywy Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspiera-	Zgodnie z ustawą o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej art. 106 ochrona czasowa cudzoziemców dotyczy cudzoziemców masowo przybywających do Rzeczypospolitej Polskiej, którzy opuścili swój kraj pochodzenia lub określony obszar geograficzny, z powodu

	jących równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami;	obcej inwazji, wojny domowej, konfliktów etnicznych lub rażących naruszeń praw człowieka;
Art. 2 o)	„osoby małoletnie pozbawione opieki” oznacza małoletniego bez opieki, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. i) dyrektywy 2004/83/WE;	Rozdział 3 Działu II Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej został poświęcony postępowaniu z udziałem małoletniego przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez przedstawiciela ustawowego. Jednak brak tam definicji tego sformułowania, aczkolwiek przyjmuje się, że małoletni bez opieki to cudzoziemiec, który nie ukończył 18 roku życia i przebywa w Polsce bez opiekuna ustawowego (najczęściej bez rodziców);
Art. 2 p)	„granice zewnętrzne” oznacza granice zewnętrzne, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen);	Brak odpowiednika w prawodawstwie krajowym. Zaadoptowana została definicja zgodna z Kodeksem granicznym Schengen;
Art. 2 q)	„obywatele państw trzecich, którym odmówiono wjazdu” oznacza obywateli państw trzecich, którym odmówiono wjazdu na granicy zewnętrznej, ponieważ nie spełniają wszystkich warunków wjazdu określonych w art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 562/2006 i nie należą do kategorii osób wymienionych w art. 5 ust. 4 tego rozporządzenia;	Prawodawstwo polskie nie zawiera definicji „obywatele państw trzecich, którym odmówiono wjazdu”. Zgodnie z Ustawą o cudzoziemcach – cudzoziemcem jest każdy, kto nie posiada obywatelstwa polskiego. Cudzoziemca będącego obywatelem dwóch lub więcej państw traktuje się jako obywatela tego państwa, którego dokument podróży stanowił podstawę wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przyczyny odmowy wjazdu określone są w ustawie;
Art. 2 r)	„obywatele państw trzecich, co do których stwierdzono fakt nielegalnego przebywania” oznacza obywateli państw trzecich, których fakt przebywania na terytorium państwa członkowskiego stwierdzono oficjalnie i którzy nie spełniają lub przestali spełniać warunki pobytu lub zamieszkania w tym państwie członkowskim;	Prawodawstwo polskie nie zawiera definicji „obywatela państwa trzeciego przebywającego nielegalnie”. Ustawa o cudzoziemcach określa warunki pobytu lub zamieszkania;
Art. 2 s)	„przesiedlenie” oznacza przekazanie obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców, na podstawie oceny konieczności zapewnienia im międzynarodowej ochrony i trwałego rozwiązania ich sytuacji, do państwa członkowskiego, w którym będą mieli prawo zamieszkiwać, korzystając z zapewnionego statusu prawnego;	Brak odpowiednika w prawodawstwie dot. cudzoziemców;

Projekty ustaw

Projekt ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw

Projektowana ustawa ma na celu wdrożenie do polskiego porządku prawnego unormowań dyrektywy 2004/83/WE i dyrektywy 2005/85/WE, które przewidują wprowadzenie wspólnych dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej kryteriów identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących międzynarodowej ochrony, a także wspólnych minimalnych norm dotyczących procedur jej udzielania i pozbawiania. Intencją prawodawcy wspólnotowego jest ograniczenie przepływu cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy między państwami członkowskimi Unii Europejskiej ze względu na różnice w przepisach dotyczących ochrony.

Projekt nowelizacji ustawy zakłada, że **status uchodźcy będzie podstawową formą ochrony dla osób przebywających na terytorium Polski, które zwrócą się do odpowiednich władz o jej udzielenie**. Cudzoziemcowi nadaje się status uchodźcy, jeżeli na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem w kraju pochodzenia z powodu rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej nie może lub nie chce korzystać z ochrony tego kraju. **Każdy wniosek cudzoziemca o udzielenie ochrony będzie traktowany jak wniosek o nadanie statusu uchodźcy.** Dopiero jeżeli w toku postępowania okaże się, że osoba nie spełnia warunków umożliwiających przyznanie statusu uchodźcy, pod uwagę brane będą okoliczności umożliwiające przyznanie jej ochrony uzupełniającej, a gdy i one nie będą wystarczające – cudzoziemiec może uzyskać zgodę na pobyt tolerowany.

Najważniejszą zmianą jest uzupełnienie katalogu ochrony udzielanej cudzoziemcowi w Polsce o tzw. ochronę uzupełniającą. Zgodnie z projektem, **ochrona ta ma przysługiwać osobie, która nie spełnia warunków do otrzymania statusu uchodźcy, ale w przypadku powrotu do kraju pochodzenia, może być narażona na rzeczywiste ryzyko, np. orzeczenie kary śmierci lub jej wykonanie, tortury i niehumanitarne traktowanie**. Osoby podlegające ochronie uzupełniającej będą miały analogiczne uprawnienia do tych, jakie dotychczas przysługiwały cudzoziemcom posiadającym zgodę na pobyt tolerowany, czyli prawo do świadczeń rodzinnych i do pomocy społecznej. Nieprzerwane przebywanie cudzoziemca w Polsce przez 7 lat (na podstawie ochrony uzupełniającej) będzie wystarczającą przesłanką do udzielenia zezwolenia na jego osiedlenie się w Polsce.

3.2 Metodologia badania migracji (pozyskiwania danych o migracjach)

Statystyka migracji powinna dostarczać informacji zarówno o strumieniach jak i zasobach migracyjnych. Dane o strumieniach pozwalają śledzić rozmiary napływu/odpływu osób zza granicy/za granicę w danym okresie – najczęściej w danym roku. Dane o zasobach migracyjnych określają ludność Polski (zarówno Polaków, jak i cudzoziemców) pod względem jej cech społeczno-demograficznych oraz kierunków i przyczyn ich ruchów migracyjnych. Dane o migracjach są niezbędne do prowadzenia polityki migracyjnej oraz przy podejmowaniu działań mających na celu integrację imigrantów ze społeczeństwem kraju goszczącego.

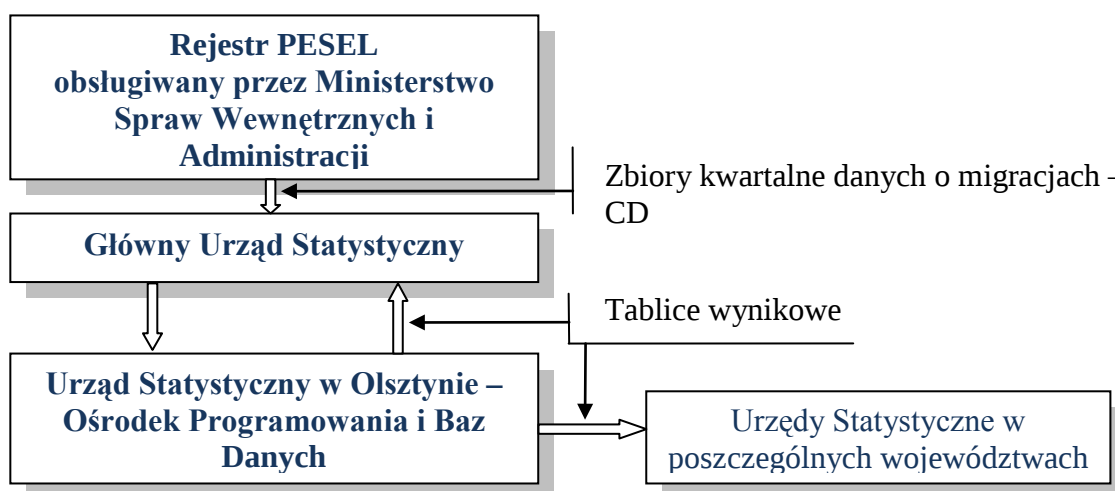
Obecnie statystyka polska gromadzi dane o migracjach rozróżniając migracje na pobyt stały oraz na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. włącznie – na pobyt czasowy ponad 2 miesiące).

Statystyka bieżąca migracji zagranicznych obejmuje udokumentowane zmiany miejsca zamieszkania/przebywania, tzn. fakty:

- a) zameldowania osób przybyłych z zagranicy na pobyt stały w Polsce (imigracja na pobyt stały),
- b) zameldowania osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy w Polsce, trwający dłużej niż 3 miesiące,
- c) wymeldowania z pobytu stałego w Polsce w związku z wyjazdem na stałe za granicę,
- d) zgłoszenia wyjazdu za granicę na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące.

Liczba zameldowań na pobyt stały w danym roku jest traktowana jako strumień imigracyjny na pobyt stały, a dokonana w danym roku liczba wymeldowań z pobytu stałego w Polsce w związku z wyjazdem za granicę – jako strumień emigracji. Do 2005 roku włącznie dane gromadzone były w oparciu o dokumentację meldunkową gmin, a począwszy od 2006 roku są pobierane bezpośrednio z rejestru mieszkańców PESEL. Dane dostarczane są do GUS kwartalnie – ok. 40 dni po zakończeniu kwartału. Przepływ danych o migracjach na pobyt stały przedstawia schemat 1.

Schemat 1. Przepływ informacji statystycznych o migracjach na pobyt stały (od 2006 r.)

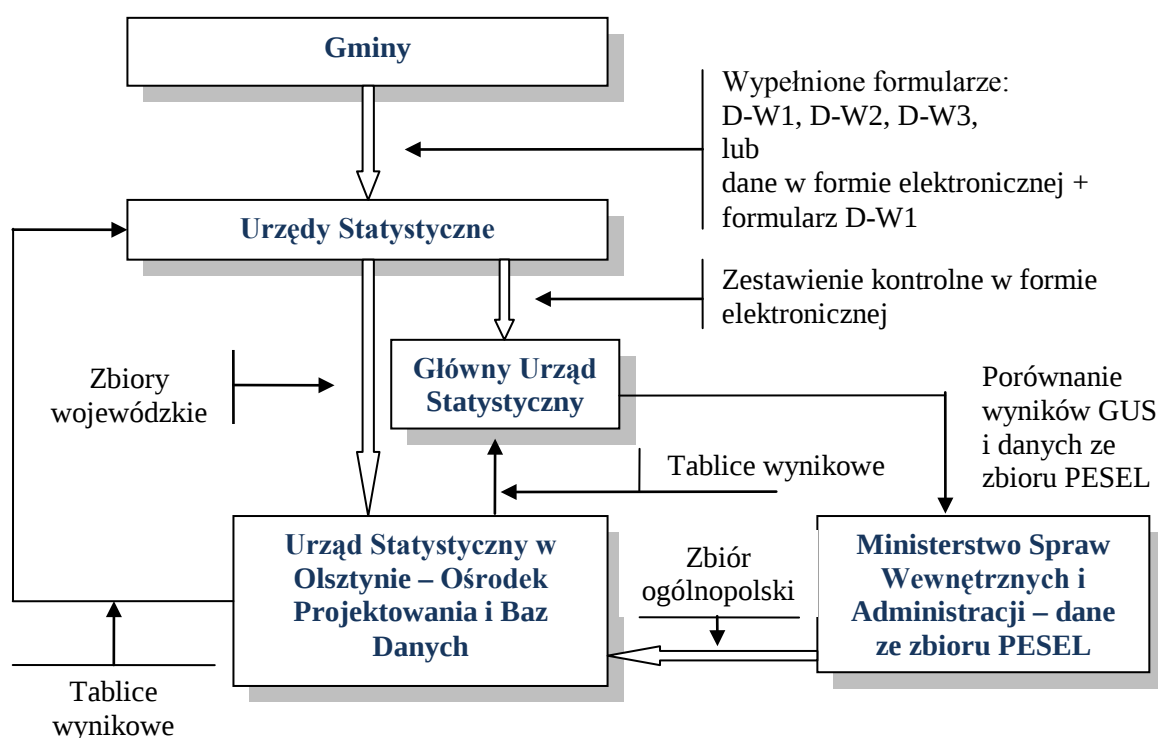

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Dane o osobach przybyłych z zagranicy zameldowanych na pobyt czasowy, jak również o osobach, które przebywają czasowo za granicą, gromadzone są według stanu na koniec każdego roku. Są to więc dane o zasobach migracyjnych dotyczących migrantów czasowych. Dane te gromadzone są w oparciu o dokumentację meldunkową gmin, ale ich bezpośrednim źródłem jest badanie statystyczne prowadzone przez GUS. Badanie odbywa się z wykorzystaniem formularzy statystycznych: D-W1, D-W2 i D-W3 lub dane przekazywane są w formie elektronicznej. Gminy przesyłają dane do urzędów statystycznych w województwach a następnie tworzony jest zbiór krajowy. Przepływ informacji przedstawiony został na schemacie 2.

Pozyskiwane w ten sposób dane o migracjach czasowych obejmują tylko niewielką – zarejestrowaną część migracji, ponieważ nie wszyscy imigranci meldują się na pobyt czasowy, a jeszcze mniejszy odsetek osób wyjeżdżających z Polski zgłasza fakt wyjazdu w jednostkach ewidencji ludności W związku z powyższym, GUS podjął pracę nad oszacowaniem rzeczywistych rozmiarów zjawiska (patrz: Rozdział 6.2.). Podjęto także prace nad metodologią szacunków czasowej imigracji.

Schemat 2. Przepływ informacji statystycznych o migracjach na pobyt czasowy

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

GUS gromadzi również dane o strumieniach migracji i zasobach migracyjnych wykorzystując inne badania statystyczne, np. BAEL i EU-SILC. Bardzo wielu informacji w tym zakresie dostarczył ostatni spis ludności przeprowadzony w maju 2002 r. Informacje o metodologii tych badań zawarte są w podrozdziale 3.3 – poświęconym opisowi poszczególnych źródeł danych.

Polska dysponuje również danymi o zasobach migracyjnych osób mieszkających w Polsce na stałe, a więc danymi o ludności Polski według obywatelstwa. Ponadto dysponuje danymi z zakresu statystyki pozwoleń, tj. danymi dotyczącymi liczby wydanych różnego typu zezwoleń na pobyt w Polsce, a także danymi o liczbie cudzoziemców studiujących w Polsce – pochodzącymi ze sprawozdawczości szkół wyższych oraz liczbie zezwoleń na pracę w Polsce wydanych cudzoziemcom.

Szczegółowy zakres danych, jakimi dysponuje polska statystyka został przedstawiony w następnym podrozdziale (3.3).

3.3 Podstawowe źródła danych o migracjach

Przedstawione poniżej źródła danych dostarczają zwykle informacji o pewnym typie migracji lub o migracji pewnych grup osób.

Migracje na pobyt stały

Podstawowym źródłem danych o migracjach na pobyt stały – od 2006 roku – jest rejestr PESEL. Do końca 2005 roku dane dla GUS przygotowywane były przez MSWiA i pochodziły z rejestracji danych z formularzy meldunkowych przekazywanych przez gminy.

Zakres danych:

- kraj poprzedniego/docelowego pobytu,

- miejsce obecnego zameldowania na pobyt stały w Polsce (dla imigrantów),
- miejsce zameldowania na pobyt stały w Polsce przed wyjazdem (dla emigrantów),
- data **wymeldowania**/zameldowania,
- płeć, wiek, stan cywilny i obywatelstwo migrantów.

Do 2005 roku zbierane były również informacje o poziomie wykształcenia.

Migracje na pobyt czasowy (krótko- i długookresowe)

Głównym źródłem bieżących danych o migracjach czasowych jest badanie ludności (stałych mieszkańców innych krajów), zameldowanej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące przeprowadzane przez GUS z wykorzystaniem formularzy statystycznych D-W2 (imigracja czasowa) oraz ludności (stałych mieszkańców Polski) nieobecnej w związku z wyjazdem za granicę na pobyt czasowy ponad 3 miesiące – z wykorzystaniem formularzy D-W3 (emigracja czasowa).

Zakres danych obejmuje:

- **imigracja:**
 - miejsce zameldowania na pobyt czasowy,
 - kraj poprzedniego zamieszkania,
 - rok zameldowania na pobyt czasowy,
 - płeć, wiek, stan cywilny, wykształcenie i obywatelstwo osób migrujących,
- **emigracja:**
 - miejsce stałego zameldowania w Polsce,
 - kraj wyjazdu,
 - płeć i wiek osób migrujących.

Dane dotyczące imigracji pokazują zasoby imigrantów przebywających w Polsce czasowo, według stanu na koniec danego roku. Nie obejmują wszystkich imigrantów, ponieważ nie wszyscy imigranci dokonują zameldowania, a zatem dane o imigracji obrazują stan formalno-prawny.

Dane dotyczące emigracji na pobyt czasowy obejmują tylko te osoby, które zgłosiły swój wyjazd w biurach ewidencji ludności. Obowiązek ten wypełnia tylko niewielka część osób wyjeżdżających z Polski na pobyt czasowy – tym samym badanie nie odzwierciedla rzeczywistej skali emigracji czasowej.

Dodatkowe źródła danych o migracjach zagranicznych dotyczące m.in.:

- **Krajowy zbiór rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców (System POBYT)** prowadzony przez Urząd do Spraw Cudzoziemców zawiera dane dotyczące m.in.:
 - a) obywateli UE, którzy zarejestrowali swój pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) obywateli UE, którzy złożyli wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały, jak również ci, którzy je otrzymali,
 - c) członków rodziny obywatela UE, którzy złożyli wniosek o wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE, jak również ci, którzy ją otrzymali,

- d) członków rodziny obywatela UE, którzy złożyli wniosek o wydanie karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE, jak również ci, którzy ją otrzymali,
- e) cudzoziemców, którzy otrzymali zezwolenie na osiedlenie się oraz zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony w Polsce,
- f) cudzoziemców, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnoty Europejskiej
- g) uchodźców,
- h) cudzoziemców, którzy otrzymali zgodę na pobyt tolerowany,

Wszystkie powyższe dane są dostępne według płci i obywatelstwa cudzoziemców. Obejmują liczby złożonych wniosków w poszczególnych typach spraw oraz wydanych decyzji – w tym pozytywnych. Dane są publikowane corocznie w biuletynie statystycznym Urzędu do Spraw Cudzoziemców, dostępnym na stronie internetowej Urzędu. GUS publikuje wybrane dane z biuletynu w kolejnych edycjach Rocznika Demograficznego. Dane obrazujące liczby pozytywnych decyzji podjętych w sprawach cudzoziemców są przedstawione w aneksie.

Jednocześnie należy wymienić inne dodatkowe źródło danych o migracjach zagranicznych, które będzie dostępne dla potrzeb statystyki w 2008 roku w związku z planowaną transpozycją Dyrektyw 2004/83/WE i 2005/85/WE do polskiego porządku prawnego. Informacja będzie dotyczyła cudzoziemców, którzy otrzymali zgodę na ochronę uzupełniającą.

• **Dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) dotyczą:**

- a) osób powracających do Polski w ramach repatriacji,
- b) osób, które nabyły obywatelstwo polskie (według poprzedniego obywatelstwa) oraz osób, które utraciły obywatelstwo polskie,
- c) ludności Polski według obywatelstwa.

GUS dysponuje statystyką dotyczącą osób, które powróciły do kraju po 1996 r. w ramach repatriacji. Dane dotyczą:

- liczby wniosków o wydanie wizy repatriacyjnej oraz wniosków o udzielenie zezwolenia na osiedlenie dla członków rodziny repatrianta, będących innej niż polska narodowości (do 2003 r. członkowie rodziny repatrianta mogli ubiegać się o zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony),
- wydanych wiz repatriacyjnych według kraju wydania wizy,
- liczby osób i rodzin przybyłych do Polski w ramach repatriacji.

MSWiA przekazuje również dane dotyczące liczby osób, które nabyły w danym roku obywatelstwo polskie. Dane dotyczą wszystkich osób, które uzyskały obywatelstwo polskie w inny sposób niż poprzez urodzenie i repatriację – nie tylko w drodze nadania przez prezydenta RP (takich osób jest zdecydowanie najwięcej), ale również nabytych w innych trybach, przewidzianych w ustawie o obywatelstwie polskim. Dane są dostępne jedynie według poprzedniego obywatelstwa.

MSWiA dwa razy do roku przekazuje również (według stanu w dniu 30 czerwca i 31 grudnia) dane o obywatelstwie osób zameldowanych w Polsce na stałe. Dane te są dostępne według płci i wieku osób.

- **Dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczące cudzoziemców, którzy otrzymali zezwolenie na pracę w Polsce**

Dane są gromadzone w oparciu o formularz MPiPS-04 „Sprawozdanie o przyrzeczeniach i zezwoleniach na pracę wydawanych cudzoziemcom w Polsce”. Urzędy wojewódzkie przekazują do urzędów statystycznych dane dotyczące liczby wydanych przyrzeczeń i zezwoleń wydanych cudzoziemcom na pracę w Polsce, które obejmują zarówno zezwolenia indywidualne jak i zezwolenia dla cudzoziemców oddelegowanych do Polski w celu realizacji usług eksportowych – wydanych przez poszczególnych wojewodów w danym roku.

Dane dotyczące zezwoleń indywidualnych są gromadzone i opracowywane według obywatelstwa i płci cudzoziemców, grup pracowniczych, grup zawodów, sekcji PKD, wielkości przedsiębiorstwa i okresu ważności zezwolenia na pracę.

Dane o zezwoleniach na pracę dla cudzoziemców oddelegowanych do Polski w celu realizacji usług eksportowych są gromadzone i opracowywane według obywatelstwa cudzoziemców, sekcji PKD, grup pracowniczych i okresu ważności zezwolenia na pracę.

Należy zaznaczyć, że po wstąpieniu Polski do UE, obywatele państw EOG, które nie wprowadziły lub zrezygnowały ze stosowania ograniczeń w dostępie do rynku pracy dla obywateli Polski, mogli podejmować pracę w Polsce bez konieczności uzyskiwania zezwolenia na pracę. Od 17 stycznia 2007 r. – kiedy Polska odstąpiła od stosowania rozwiązań równoważnych – prawo to obejmuje wszystkich obywateli EOG. Inne wyjątki od konieczności uzyskania zezwolenia na pracę dla cudzoziemców zostały przedstawione w aneksie (Szczegółowa analiza krajowych aktów prawnych).

Wobec powyższego dane o liczbie wydanych zezwoleń na pracę w Polsce nie obrazują skali podejmowania zatrudnienia w Polsce przez cudzoziemców.

Dane dotyczące wydanych cudzoziemcom zezwoleń na pracę w Polsce są przedstawione w aneksie.

- **Dane o cudzoziemcach studiujących w Polsce**

Szkoły wyższe przekazują do urzędów statystycznych duży zakres danych o swoich studentach i absolwentach, w tym m.in. o cudzoziemcach – studentach (w tym studentach pierwszego roku) oraz absolwentach. Wykorzystywany do tego jest formularz statystyczny S-10. Dane są opracowywane według płci, wieku i obywatelstwa cudzoziemców oraz typów szkół i kierunków studiów. Dostępne są również dane o cudzoziemcach polskiego pochodzenia oraz tych studentach cudzoziemcach, którzy posiadają zezwolenie na osiedlenie się w Polsce. Dane przedstawiają stan na dzień 30 listopada każdego roku i obejmują studentów studiujących zarówno na uczelniach państwowych, jak i prywatnych. Dane o liczbie cudzoziemców studiujących w Polsce są prezentowane w aneksie.

- **Badanie w oparciu o formularz Z-06 – sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy – dostarczające informacji o cudzoziemcach pracujących w Polsce**

Badanie dostarcza informacji o ogólnej liczbie cudzoziemców zatrudnionych przez przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 9 pracowników. Dane dostępne są według płci i sekcji klasyfikacji PKD, nie ma możliwości uzyskania danych według obywatelstwa.

- **Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002 r.**

Spis ludności jest również źródłem danych o migracjach. Zwłaszcza ostatni spis, przeprowadzony w maju 2002 roku, dostarczył wielu danych o strumieniach migracji i zasobach migracyjnych.

Dane o migracjach gromadzone były z wykorzystaniem formularza podstawowego (formularz A) oraz dodatkowego (formularz M), który był poświęcony migracjom długookresowym. Formularze spisowe zostały przetłumaczone na kilka języków (wzory formularzy w załączeniu).

Na podstawie spisu 2002 r. możliwe było wyodrębnienie zbiorowości osób – **stałych mieszkańców naszego kraju, przebywających czasowo za granicą powyżej 2 miesięcy**.

W większości przypadków informacji o tych osobach udzielali członkowie ich rodzin lub osoby zamieszkujące z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym przed ich wyjazdem.

Zebrano informacje o kraju przebywania emigrantów, przyczynach wyjazdu oraz o okresie przebywania za granicą. Pytanie o okres przebywania za granicą pozwoliło na wyodrębnienie zbiorowości emigrantów krótkookresowych – przebywających czasowo za granicą od 2 do 12 miesięcy (z podziałem na przebywających od 2 do 6 miesięcy i przebywających od 6 do 12 miesięcy) i emigrantów długookresowych – przebywających czasowo 12 miesięcy i więcej. Dodatkowo dla emigrantów długookresowych ustalono rok wyjazdu za granicę.

W maju 2002 r. za granicą przebywało czasowo powyżej 2 miesięcy ponad 786 tys. stałych mieszkańców Polski. Znaczna część emigrantów przebywała za granicą kilka lat, ale ponieważ nie dopełnili oni obowiązku wymeldowania się z pobytu stałego w Polsce, zostali potraktowani jako przebywający za granicą czasowo.

Pytanie o charakter zamieszkania spisywanej osoby pozwoliło również wyodrębnić **zbiorowość imigrantów (stałych mieszkańców innego kraju) przebywających w Polsce czasowo powyżej 2 miesięcy**. Zebrano informację o kraju poprzedniego zamieszkania, przyczynach przyjazdu oraz okresie przebywania w Polsce. Podobnie jak w przypadku emigrantów wyodrębniono imigrantów krótkookresowych (z podziałem na przebywających od 2 do 6 miesięcy i przebywających od 6 do 12 miesięcy) oraz imigrantów długookresowych – przebywających czasowo 12 miesięcy i więcej. Dla imigrantów długookresowych ustalono również rok przyjazdu do Polski.

W spisie 2002 ustalono także **obywatelstwo spisywanych osób oraz ich kraj urodzenia**. Są to bardzo cenne informacje, którymi statystyka polska dotychczas nie dysponowała. Zebranie tych informacji pozwoliło wyodrębnić ludność z pochodzeniem imigracyjnym.

Ankieta Migracyjna – formularz M

Wybrane zbiorowości osób migrujących w latach 1989-2002 zbadano dokładniej za pomocą dodatkowego formularza spisowego (formularz M). **Badanie to było poświęcone migracjom długookresowym i było badaniem pełnym.**

Na pytania ankiety migracyjnej odpowiadały osoby, które przybyły do danej miejscowości lub powróciły do niej (po co najmniej rocznym pobycie w innym miejscu w kraju lub za granicą) w latach 1989-2002 i przebywały:

- w mieszkaniach i zamieszkanych pomieszczeniach niebędących mieszkaniami,
- w tych obiektach zbiorowego zakwaterowania, które świadczyły usługi związane z pracą lub nauką, tzn. w hotelach pracowniczych, akademikach, itp.; badaniu nie podlegała młodzież przebywająca w związku z nauką w internatach i bursach,
- w hotelach i pensjonatach (obiekty te objęto badaniem ze względu na częste przypadki zamieszkiwania w nich cudzoziemców).

Spośród osób mieszkających stale, badaniem objęto osoby mieszkające stale – obecne oraz nieobecne do 12 miesięcy (przebywające na terenie kraju lub za granicą).

Spośród przybyłych na pobyt czasowy, badaniem objęto te osoby (przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy), które przebywały w danej miejscowości 12 miesięcy lub dłużej.

Obie badane grupy migrantów zaliczane są do ludności rezydującej.

Badane osoby opisywały swoją ostatnią migrację długookresową, przy czym przyjęto zasadę, że jeżeli osoba przed ostatnią zmianą miejsca zamieszkania w kraju, przybyła lub powróciła z zagranicy, powinna przede wszystkim opisać migrację zagraniczną. Chodziło o zbadanie jak największej liczby przypadków migracji zagranicznych.

Osoby mieszkające stale podawały miejsce poprzedniego pobytu oraz okres przebywania w tym miejscu, a osoby przebywające czasowo podawały miejsce stałego zamieszkania. Mogło się zdarzyć, że osoba spisana na formularzu spisowym A (podstawowym) jako mieszkająca czasowo, na formularzu M odpowiedziała, że w danej miejscowości mieszka stale, ponieważ (mimo nieuregulowanych spraw meldunkowych) takie właśnie było jej odczucie.

Wszystkie osoby były pytane o główne źródło utrzymania w poprzednim/stałym miejscu zamieszkania i przyczynę zmiany miejsca zamieszkania. **Osoby, które wyjeżdżały z obecnego miejsca zamieszkania za granicę lub do innego miejsca w kraju i powróciły – podawały przyczynę wyjazdu, pozostałe osoby – przyczynę przybycia do obecnej miejscowości.** Dzieciom zmieniającym miejsce zamieszkania wraz z rodzicami wpisywano przyczynę zmiany miejsca zamieszkania rodziców.

Wszystkie osoby odpowiadały też na pytanie: „Czy wszystkie osoby wchodzące w skład gospodarstwa domowego zmieniły miejsce zamieszkania?”. Celem tego pytania było ustalenie, czy z poprzedniego miejsca zamieszkania wyprowadziły się wszystkie osoby tworzące gospodarstwo domowe, przy czym nieważne było, czy osoby te zamieszkały razem w nowym miejscu.

Zebrano również informacje o planach migracyjnych badanych osób. Było to możliwe dzięki pytaniu: „Czy obecne miejsce zamieszkania jest docelowym?”. Osoby, które uważały, że ich obecne miejsce nie jest docelowe wskazywały przyczyny, dla których chciałyby je zmienić; pozostałe osoby wskazywały czynniki, które mogłyby je ewentualnie skłonić do dalszej migracji. Wszystkie osoby mogły podać trzy przyczyny dalszej lub ewentualnej migracji – szeregując je według stopnia ich ważności.

• **Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności jest badaniem reprezentacyjnym. Oznacza to, że wyniki uzyskane na podstawie badania wylosowanej próby uogólnione na populację generalną są reprezentatywne dla zjawisk obserwowanych w badaniu.

Podstawowym celem badania jest uzyskiwanie danych o wielkości i strukturze zasobów siły roboczej. Zagadnienia związane z migracjami są badane jako temat dodatkowy, aczkolwiek powiązany z rynkiem pracy.

Badanie jest przeprowadzane przy użyciu dwóch typów formularzy: Kartoteki Gospodarstwa Domowego ZG (przeznaczonego dla każdego gospodarstwa domowego w wylosowanym mieszkaniu) oraz Ankiety ZD przeznaczonej dla każdej osoby objętej badaniem tj. osoby w wieku 15 lat i więcej obecnej w gospodarstwie lub nieobecnej przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

Pytania dotyczące migracji zawarte są w formularzu ZG i dotyczą:

- kraju urodzenia badanych osób (dla osób urodzonych za granicą gromadzone są dane o okresie przebywania w Polsce),
- kraju obywatelstwa,

- miejscu zamieszkania na rok przed spisem (w przypadku przebywania za granicą gromadzone są informacje o kraju przebywania).

Powyższe informacje są gromadzone o wszystkich osobach – bez względu na wiek – wchodzących w skład gospodarstwa domowego.

Dodatkowo w polskim badaniu wprowadzony został blok pytań dotyczących **emigracji na pobyt czasowy**. Gromadzone są dane o liczbie osób (bez względu na ich wiek), będących uprzednio członkami gospodarstwa domowego i dalej z nim związanych, które przebywają czasowo powyżej 3 miesięcy za granicą. Gromadzone dane dotyczą:

- płci emigrantów,
- wieku,
- wykształcenia,
- stopnia pokrewieństwa z głową gospodarstwa domowego,
- kraju przebywania,
- okresu nieobecności (do 1 roku, 1 rok lub dłużej),
- przyczyny nieobecności (praca, inne powody).

Informacje o emigrantach są pozyskiwane od innych członków gospodarstwa domowego.

Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Jeżeli któraś z osób mieszkających razem utrzymuje się oddzielnie, tworzy ona oddzielne, jednoosobowe gospodarstwo domowe.

Do członków gospodarstwa domowego zaliczono osoby:

- 1) obecne w gospodarstwie domowym (zameldowane na pobyt stały lub czasowy, przebywające bez zameldowania przez okres powyżej 3 miesięcy),
- 2) nieobecne przez okres do 3 miesięcy (np. przebywające w sanatoriach, w delegacji służbowej),
- 3) nieobecne przez okres dłuższy niż 3 miesiące, jeżeli nieobecność wynikała z charakteru wykonywanej przez nich pracy (marynarze, rybacy, geodeci).

Od I kwartału 2004 r. badaniem objęci są również cudzoziemcy będący członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, jeżeli spełniają powyższe kryteria.

BAEL prowadzony jest kwartalnie na próbie gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Dobór prób kwartalnych odbywa się według zasad tzw. schematu rotacyjnego. Co kwartał dokonuje się częściowej wymiany prób elementarnych.

Badanie jest realizowane metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). W każdym z 13 tygodni kwartału badana jest 1/13 część kwartalnej próby wylosowanych mieszkań liczącej obecnie 24700 mieszkań, przy czym trzy czwarte z tych mieszkań uczestniczą w badaniu w kolejnym kwartale, zaś jedna czwarta prób jest wymieniana na nową.

Próba gospodarstw domowych objętych badaniem jest stosunkowo mała. W I kwartale 2007 r. badaniem aktywności ekonomicznej ludności objęto 18,0 tys. gospodarstw domowych – co stanowi około 0,13% wszystkich gospodarstw domowych w Polsce.

Dane o ludności według obywatelstwa i kraju urodzenia – pozyskiwane w BAEL – nie są zbyt dokładne (podlegają zbyt dużym wahaniom w kolejnych kwartałach), a przede wszystkim są zjawiskiem rzadkim. Dane te nie są upowszechniane.

Badanie BAEL nie odzwierciedla w pełni skali zjawiska, ponieważ – oprócz tego, że próba gospodarstw domowych objętych badaniem jest zbyt mała do badania migracji zagranicznych –

badanie nie obejmuje wszystkich grup migrantów, np.: osób, które wyemigrowały z całymi rodzinami, osób, które przed wyjazdem tworzyły jednoosobowe gospodarstwa domowe i mieszkały samodzielnie itp. Badanie to – według naszej oceny – dobrze pokazuje trend i główne kierunki emigracji, wobec czego jego wyniki mogą być i są wykorzystywane do szacunków emigracji zagranicznych na pobyt czasowy.

- **Europejskie Badanie Dochodów i Warunków Życia Ludności (EU-SILC)**

Polska przystąpiła do badania EU-SILC w 2005 r. Celem wprowadzenia badania w krajach członkowskich UE jest pozyskanie podstawowego źródła porównywalnych na poziomie Wspólnoty danych z zakresu sytuacji dochodowej, ubóstwa i innych aspektów warunków życia ludności.

Badanie to – podobnie jak Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności – przeprowadzane jest w gospodarstwach domowych. Jest ono realizowane metodą panelu rotacyjnego w cyklu czteroletnim. Pierwszy cykl czteroletni objął lata 2005-2008. W 2005 r., tj. w pierwszym roku badania, wykorzystana została próba złożona z czterech podprób, zaś w kolejnych latach, co roku wymieniana była 1/4 próby. Próba wylosowana w 2005 r. liczyła ok. 24 tys. mieszkań (4 podpróby po 6 tys. mieszkań). W 2005 r. w badaniu wzięło udział ok. 16 tys. gospodarstw domowych, tj. ok. 0,12% wszystkich gospodarstw domowych w Polsce.

Podobnie jak w przypadku BAEL, w badaniu EU-SILC wykorzystywane są 2 typy formularzy. Pytania dotyczące migracji zawarte są w formularzu przeznaczonym dla gospodarstwa domowego.

Dla wszystkich osób zaliczanych w skład gospodarstwa domowego (bez względu na ich wiek) gromadzone są informacje o:

- kraju urodzenia,
- kraju obywatelstwa (w przypadku posiadania obywatelstw dwóch krajów gromadzone są dane o drugim obywatelstwie),
- przyczynie nieobecności (w przypadku osoby zaliczanej do składu gospodarstwa domowego przebywającej czasowo za granicą).

Dodatkowo, ze względu na potrzeby krajowe, Polska wprowadziła pytanie o łączną liczbę osób przebywających czasowo za granicą, które są lub przed wyjazdem były członkami badanego gospodarstwa domowego według:

- płci,
- okresu przebywania za granicą (od 3 do 12 miesięcy, 1 rok lub dłużej),
- kraju przebywania (wprowadzony od 2007 r.).

Wielkość próby obserwowanej w badaniu EU-SILC nie jest odpowiednia do badania migracji zagranicznych. Dane uzyskane w badaniu są analizowane i porównywane z innymi badaniami – nie są na razie upowszechniane

- **Dane innych krajów, w tym statystyka lustrzana** – uzyskane z urzędów statystycznych krajów UE, z którymi Polska nawiązała współpracę (Austria, Czechy, Niemcy, Słowacja, Słowenia, Węgry), statystyka lustrzana.

Opisane powyżej źródła danych można podzielić na:

I. Źródła administracyjne, do których należą:

- Rejestr PESEL (Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności)
- System POBYT

II. Badania statystyczne GUS

- badanie ludności zameldowanej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące oraz ludności nieobecnej w związku z wyjazdem za granicę na pobyt czasowy ponad 3 miesiące,
- spisy ludności,
- Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL),
- Europejskie Badanie Dochodów i Warunków Życia Ludności (EU-SILC),
- badanie statystyczne zatrudnionych Z-06,
- badanie statystyczne szkół wyższych S-10.

III. Badania innych instytucji

- badanie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczące liczby wydanych cudzoziemcom zezwoleń na pracę w Polsce (MPiPS-04)

IV. Statystyka lustrzana oraz zagraniczne rejestry i bazy danych

3.4 Administracyjne źródła danych

3.4.1 Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności (PESEL)

Ewidencja ludności jest prowadzona przez:

- ministra – w systemie informatycznym – w formie zbioru PESEL;
- wojewodę – w systemie informatycznym – w formie wojewódzkich zbiorów meldunkowych;
- organy gminy – w systemie informatycznym albo w systemie kartotecznym – w formie gminnych zbiorów meldunkowych.

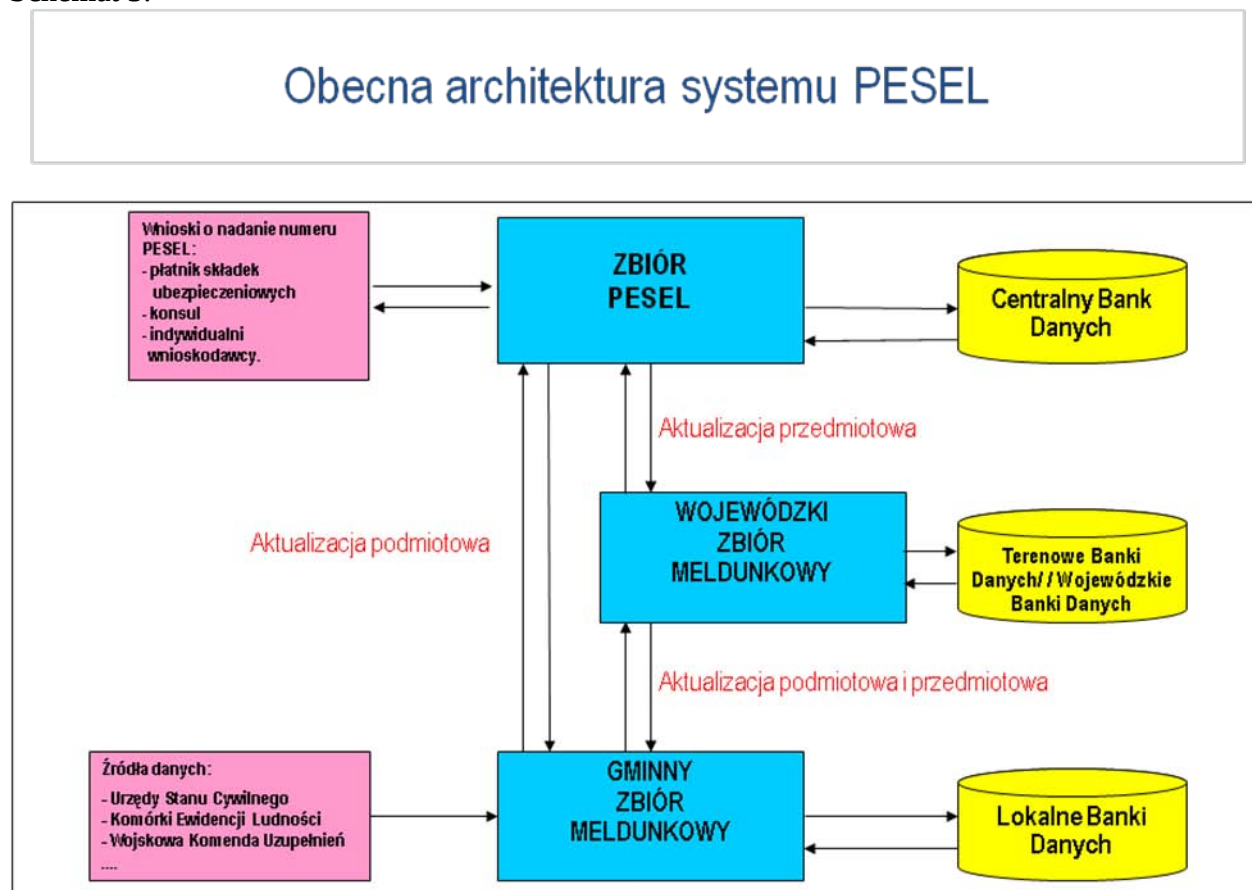
Dane do aktualizacji podmiotowej zbioru PESEL (nadanie numeru PESEL) przekazywane są:

- w formie elektronicznej przez:
 - ⇒ organy gmin.
- w formie papierowej przez:
 - ⇒ płatników składek ubezpieczeniowych,
 - ⇒ konsulów,
 - ⇒ indywidualnych wnioskodawców.

Źródłem zasilania rejestru PESEL są dane gromadzone przez organy gminy, na mocy ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

Dane do aktualizacji przedmiotowej (zmiany cech identyfikacyjno-adresowych) przekazywane są przez organy gmin za pośrednictwem wojewody.

Schemat 3.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny na podstawie informacji z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Podstawą prowadzenia ewidencji ludności jest **obowiązek meldunkowy** nałożony na osoby przebywające na terytorium RP (Art. 2 Ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych). Obowiązek ten obejmuje zarówno obywateli polskich, jak i cudzoziemców (Art. 4 Ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych) i polega na:

- 1) zameldowaniu się w miejscu pobytu stałego lub czasowego,
- 2) wymeldowaniu się z miejsca pobytu stałego lub czasowego,
- 3) zameldowaniu o urodzeniu dziecka,
- 4) zameldowaniu o zmianie stanu cywilnego,
- 5) zameldowaniu o zgonie osoby.

Obowiązek zameldowania się w miejscu pobytu stałego lub czasowego ponad 3 miesiące polega na zgłoszeniu w organie gminy, właściwym ze względu na nowe/zgłaszane miejsce pobytu – **nowego adresu pobytu stałego lub czasowego**. Zgłoszenia należy dokonać najpóźniej przed upływem czwartej doby, licząc od dnia przybycia. Obowiązek ten obejmuje zarówno obywateli polskich jak i cudzoziemców.

Zameldowanie może nastąpić na wniosek strony lub z urzędu. Zameldowanie z urzędu uregulowane w Art. 14 ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, dokonywane jest na podstawie odpisu skróconego aktu urodzenia, przekazanego przez urząd stanu cywilnego. Zameldowanie na wniosek strony dokonywane jest poprzez zgłoszenie przez osobę danych osobowych i adresowych na formularzu „Zgłoszenie pobytu stałego” lub „Zgłoszenie pobytu czasowego ponad 3 miesiące”. Osoba zobowiązana do zameldowania się na pobyt stały

przedstawia organowi gminy właściwemu ze względu na nowe miejsce pobytu stałego zaświadczenie o wymeldowaniu się z poprzedniego miejsca pobytu stałego.

Obowiązek **wymeldowania się** z miejsca pobytu stałego lub czasowego polega na **zgłoszeniu** w organie gminy, właściwym ze względu na dotychczasowe miejsce pobytu, **faktu opuszczenia miejsca pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad 3 miesiące** – najpóźniej w dniu opuszczenia tego miejsca (art.15 ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych).

Rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności prowadzony jest od 1973 roku i zawiera dane osób:

- przebywających stale na terytorium RP,
- zameldowanych na pobyt stały lub czasowy trwający ponad 3 miesiące (do 2006 r. ponad 2 miesiące),
- a także osób ubiegających się o wydanie dowodu osobistego lub osób, dla których odrębne przepisy przewidują potrzebę posiadania numeru PESEL.

Są to następujące dane:

1. nazwisko i imiona;
2. nazwisko rodowe;
3. nazwiska i imiona poprzednie;
4. imiona i nazwiska rodowe rodziców;
5. data i miejsce urodzenia;
6. stan cywilny;
7. numer aktu urodzenia i oznaczenie urzędu stanu cywilnego, który ten akt sporządził;
8. płeć;
9. numer PESEL;
10. obywatelstwo (data nabycia obywatelstwa polskiego, data utraty obywatelstwa polskiego);
11. imię i nazwisko rodowe małżonka oraz jego numer PESEL;
12. data zawarcia związku małżeńskiego, numer aktu małżeństwa i oznaczenie urzędu stanu cywilnego, który ten akt sporządził, data rozwiązania związku małżeńskiego, sygnatura akt i oznaczenie sądu, który rozwiązał małżeństwo, data zgonu małżonka, numer aktu zgonu i oznaczenie urzędu stanu cywilnego, który ten akt sporządził;
13. adres i data zameldowania na pobyt stały;
14. poprzednie adresy zameldowania na pobyt stały wraz z określeniem okresu zameldowania;
15. adres zameldowania na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące wraz z określeniem okresu zameldowania;
16. tryb wymeldowania;
17. stopień wojskowy, nazwa, seria i numer wojskowego dokumentu osobistego oraz oznaczenie wojskowej komendy uzupełnień, w której ewidencji osoba pozostaje lub potwierdzenie zgłoszenia się do rejestracji przedpoborowych;
18. seria i numer aktualnego dowodu osobistego oraz serie i numery poprzednich dowodów osobistych, daty ich wydania i daty ważności oraz oznaczenie organów wydających;
19. seria i numer karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zgody na pobyt tolerowany lub nadaniem statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, data jej wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który ją wydał;

20. seria i numer dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu, data wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który go wydał;
21. seria i numer karty stałego pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej, data wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który ją wydał;
22. Data wymeldowania;
23. data zgonu oraz numer aktu zgonu i oznaczenie urzędu stanu cywilnego, który akt sporządził;
24. seria i numer karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub zgody na pobyt tolerowany, data jej wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który ją wydał;
25. data wydania, seria i numer zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela Unii Europejskiej oraz oznaczenie organu, który je wydał;
26. seria i numer karty pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej, data wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który ją wydał;
27. seria i numer tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, data jego wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który je wydał.

Nadawanie Numeru PESEL

Numer PESEL jest to 11-cyfrowy, stały symbol numeryczny, jednoznacznie identyfikujący osobę fizyczną, w którym sześć pierwszych cyfr oznacza datę urodzenia (rok, miesiąc, dzień), kolejne cztery – liczbę porządkową i płeć osoby, a ostatnia jest cyfrą kontrolną służącą do komputerowej kontroli poprawności nadanego numeru ewidencyjnego.

Numer PESEL nadaje minister właściwy do spraw administracji publicznej na mocy art. 31a oraz 31b ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych w formie czynności materialno-technicznej.

Numer PESEL nadaje się:

- obywatelom polskim zameldowanym na pobyt stały lub czasowy trwający ponad 3 miesiące oraz niezameldowanym, którzy ubiegają się o wydanie dowodu osobistego (na wniosek właściwego organu gminy),
- cudzoziemcom zameldowanym na pobyt stały lub czasowy trwający ponad 3 miesiące posiadającym kartę pobytu (na wniosek właściwego organu gminy),
- niezameldowanym obywatelom polskim i cudzoziemcom, którzy podlegają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ubezpieczeniom społecznym lub zdrowotnym (na wniosek płatnika składek ubezpieczeniowych),
- obywatelom polskim zamieszkałym za granicą, ubiegającym się o wydanie paszportu (na wniosek polskiego konsula).

Minister właściwy do spraw administracji publicznej może nadać numer PESEL osobom innym niż wyżej wymienione na ich pisemny wniosek, jeżeli odrębne przepisy przewidują potrzebę posiadania numeru PESEL przez te osoby.

W efekcie sporządzenia aktu urodzenia dla noworodka, na podstawie pisemnego zgłoszenia urodzenia dziecka, zostaje nadany nr PESEL i utworzony nowy rekord w zbiorze PESEL a następnie następuje zameldowanie dziecka w ewidencji ludności miejsca pobytu jednego z jego rodziców.

Aktualizacja danych

Zgodnie z art. 44d ust. 1 i 2 ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych organy prowadzące ewidencję ludności (organ gminy, wojewoda, minister właściwy do spraw wewnętrznych) są obowiązane do wzajemnego przekazywania danych zawartych

w prowadzonych przez siebie zbiorach. Tryb przekazywania danych pomiędzy ww. organami jest określony w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie trybu przekazywania danych pomiędzy organami prowadzącymi ewidencję ludności oraz powiadamiania o nadaniu numeru PESEL (Dz. U. Nr 236, poz. 1996).

Organ gminy prowadzący ewidencję ludności wyłącznie w systemie kartotecznym o dokonanych zmianach danych osobowych zawiadamia:

- 1) wojewodę – poprzez przekazanie odpisów akt stanu cywilnego, formularzy meldunkowych oraz zgłoszeń zmiany danych osobowych, w celu dokonania aktualizacji wojewódzkiego zbioru meldunkowego;
- 2) organ gminy właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego osoby – o zameldowaniu tej osoby na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące.

W przypadku zmiany miejsca pobytu stałego, organ gminy dokonujący zameldowania osoby na pobyt stały w nowym miejscu zamieszkania, zawiadamia o nowym miejscu pobytu organ gminy właściwy ze względu na poprzednie miejsce pobytu stałego tej osoby. Po otrzymaniu zawiadomienia organ gminy właściwy ze względu na poprzednie miejsce pobytu stałego przekazuje indywidualną Kartę Osobową Mieszkańca (KOM) organowi właściwemu ze względu na nowe miejsce pobytu stałego. Wojewoda, po wprowadzeniu zmian w wojewódzkim zbiorze meldunkowym, w terminie nie dłuższym niż 3 dni od dnia wprowadzenia tych zmian, zwraca dokumenty, właściwemu organowi gminy. Następnie wojewoda powiadamia ministra o wprowadzonych zmianach w wojewódzkim zbiorze meldunkowym w celu aktualizacji zbioru PESEL, w formie elektronicznej, w terminie nie dłuższym niż 3 dni od dnia otrzymania informacji o zmianie. Minister po wprowadzeniu zmian w zbiorze PESEL przekazuje niezwłocznie właściwemu wojewodzie, w formie elektronicznej, potwierdzenie dokonania tych zmian. Zgłoszenia zmiany danych osobowych kierowane do organów przekazuje się jako przesyłki polecone w terminie nie dłuższym niż 5 dni od dnia otrzymania informacji o zaistniałych zmianach.

Organ gminy prowadzący ewidencję ludności w systemie informatycznym przekazuje do wojewody, w formie elektronicznej, informacje dotyczące zmiany danych osobowych zgromadzonych w zbiorach meldunkowych w terminie nie dłuższym niż 5 dni od dnia otrzymania informacji o zmianie. Wojewoda po wprowadzeniu w wojewódzkim zbiorze meldunkowym zmiany danych, przekazuje niezwłocznie organowi gminy potwierdzenie ich dokonania. Następnie informuje ministra o wprowadzonych zmianach w celu dokonania aktualizacji zbioru PESEL, w formie elektronicznej, w terminie nie dłuższym niż 3 dni od dnia otrzymania informacji o zmianie. Minister, po wprowadzeniu zmian w zbiorze PESEL, przekazuje niezwłocznie właściwemu wojewodzie, w formie elektronicznej, potwierdzenie dokonania tych zmian.

3.4.2 System POBYT

Od 1998 roku w systemie teleinformatycznym prowadzony jest krajowy zbiór rejestrów i ewidencji w sprawach cudzoziemców o nazwie System POBYT. System ten jest na bieżąco modernizowany i uzupełniany o kolejne rejestry, które prowadzone są zgodnie z obowiązującymi ustawami.

System POBYT umożliwia prowadzenie wykazu, rejestrów i ewidencji, określonych w aktualnie obowiązujących ustawach w trybie on-line oraz stwarza warunki do udostępnienia ich w tym trybie wszystkim uprawnionym organom rejestrowanych danych.

System POBYT składa się z wymienionych poniżej rejestrów i ewidencji, a wdrożone do eksploatacji oprogramowanie umożliwia organom administracji rządowej, określonym

w art. 125 ustawy o cudzoziemcach prowadzenie – z wyjątkiem rejestrów prowadzonych przez konsula – następujących rejestrów:

1) spraw dotyczących:

- a) wiz – prowadzą komendant placówki Straży Granicznej, wojewoda, konsul i Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, każdy w zakresie swojej właściwości
- b) zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony – prowadzi wojewoda,
- c) zezwoleń na osiedlenie się – prowadzi wojewoda,
- d) wydania polskich dokumentów tożsamości cudzoziemca – prowadzi wojewoda,
- e) wydania tymczasowych polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca – prowadzą wojewoda i konsul, każdy w zakresie swojej właściwości;
- f) zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – prowadzą komendant wojewódzkiej Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, komendant oddziału Straży Granicznej i komendant placówki Straży Granicznej, każdy w zakresie swojej właściwości;
- g) wydalenia z Rzeczypospolitej Polskiej – prowadzi wojewoda,
- h) osób, którym udzielono zezwolenia na wjazd i pobyt na podstawie art. 144 ust. 1 – prowadzi Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców;
- i) zezwoleń na pobyt rezydenta długoterminowego WE – prowadzi wojewoda;
- j) wydania polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca – prowadzi wojewoda;

2) Ewidencji zaproszeń – prowadzi wojewoda;

3) Wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany – prowadzi Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców,

4) Rejestru w sprawach o nadanie statusu uchodźcy - prowadzi komendant oddziału Straży Granicznej, obejmującego terytorialnym zasięgiem działania m.st. Warszawę, komendant placówki Straży Granicznej, Szef Urzędu i Rada do Spraw Uchodźców, każdy w zakresie swojego działania,

5) Rejestru w sprawach o wydalenie osób posiadających status uchodźcy – prowadzi Szef Urzędu;

6) Rejestru w sprawach o udzielenie azylu – prowadzi Szef Urzędu;

7) Rejestru w sprawach o udzielenie zgody na pobyt tolerowany – prowadzi Szef Urzędu, wojewoda i Rada do Spraw Uchodźców, każdy w zakresie swego działania;

8) Rejestru w sprawach o udzielenie ochrony czasowej – prowadzi Szef Urzędu,

9) Rejestrów wniosków i decyzji w sprawach udzielenia zezwolenia na osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków najbliższej rodziny repatrianta – prowadzi Szef Urzędu

10) Rejestrów w sprawach dotyczących obywateli UE i członków rodzin niebędących obywatelami UE (prowadzi wojewoda):

- a) pobytu obywatela UE;
- b) kart pobytu członka rodziny obywatela UE;
- c) dokumentów potwierdzających prawo stałego pobytu;
- d) kart stałego pobytu członka rodziny obywatela UE.

W postępowaniach oraz rejestrach prowadzonych na podstawie ustawy o cudzoziemcach mogą być przetwarzane następujące dane cudzoziemca:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) nazwisko poprzednie;
- 3) nazwisko rodowe;
- 4) płeć;
- 5) imię ojca;
- 6) imię i nazwisko rodowe matki;

- 7) data urodzenia lub wiek;
- 8) miejsce i kraj urodzenia;
- 9) rysopis:
 - a) wzrost w centymetrach,
 - b) kolor oczu,
 - c) znaki szczególne;
- 10) obywatelstwo;
- 11) narodowość;
- 12) stan cywilny;
- 13) wykształcenie;
- 14) zawód wykonywany;
- 15) miejsce zamieszkania lub pobytu;
- 16) informacje o wydanych w stosunku do niego orzeczeniach w postępowaniu administracyjnym.

W postępowaniach oraz rejestrach prowadzonych na podstawie Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP (Dz. U. z 2006, nr 234, poz. 1695 z późniejszymi zmianami), mogą być przetwarzane następujące dane cudzoziemca:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) nazwisko poprzednie;
- 3) nazwisko rodowe;
- 4) płeć;
- 5) imię ojca;
- 6) imię i nazwisko rodowe matki;
- 7) data urodzenia lub wiek;
- 8) miejsce i kraj urodzenia;
- 9) kraj pochodzenia;
- 10) rysopis:
 - a) wzrost w centymetrach,
 - b) kolor oczu,
 - c) znaki szczególne;
- 12) obywatelstwo;
- 13) narodowość;
- 14) stan cywilny;
- 15) wykształcenie;
- 16) zawód wykonywany;
- 17) miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu;
- 18) informacje o wydanych w stosunku do niego orzeczeniach w postępowaniu administracyjnym;
- 19) informacje o wynikach sprawdzenia cudzoziemca w jednostce centralnej zgodnie z rozporządzeniem Rady nr 2725/2000/WE z dnia 11 grudnia 2000 r. dotyczącym ustanowienia systemu EURODAC do porównywania odcisków palców w celu skutecznego stosowania Konwencji Dublińskiej (Dz. U. WE L 316 z 15.12.2000) oraz o czynnościach podjętych na podstawie Konwencji wyznaczającej państwo odpowiedzialne za rozpatrywanie wniosków o azyl złożonych w jednym z Państw Członkowskich Wspólnot Europejskich, sporządzonej w Dublinie dnia 15 czerwca 1990 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 24, poz. 194) i rozporządzenia Rady nr 343/2003/WE z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiającego kryteria i mechanizmy określania Państwa Członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, wniesionego w jednym

z Państw Członkowskich przez obywatela państwa trzeciego (Dz. U. WE L 050 z 25.02.2003 r.).

Oprogramowanie modułu WYKAZ (uwzględniające zapisy art. 128, 129, 130, 131 ustawy o cudzoziemcach) umożliwia prowadzenie, przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców **wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany.**

Wdrożone do eksploatacji oprogramowanie obsługujące moduł **EURODAC** z dniem 1 maja 2004 r. umożliwia rejestrację danych osobowych cudzoziemców, którzy zostali daktyloskopowani w związku z nielegalnym przekroczeniem granicy, nielegalnym pobylem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub ubiegali się o nadanie statusu uchodźcy.

Wdrożenie oprogramowania modułu **DUBLIN** umożliwia prowadzenie rejestru:

1. Wniosków o azyl przyjmowanych przez Polskę od państw członkowskich UE,
2. Wniosków o azyl wysyłanych przez Polskę do państw członkowskich UE,
3. Decyzji wydanych w tych sprawach.

– zgodnie z rozporządzeniem Rady nr 343/2003/WE z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiającego kryteria i mechanizmy określania Państwa Członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, wniesionego w jednym z Państw Członkowskich przez obywatela państwa trzeciego (Dz. U. WE L 050 z 25.02.2003 r.).

W 2006 roku wdrożono zmiany w Systemie POBYT wynikające z ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

W oparciu o Ustawę o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin z dnia 14 lipca 2006 r. (Dz. U. z 2006, nr 144, poz. 1043 z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenia wykonawcze Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, w Systemie POBYT **utworzone zostały nowe rejestry:**

1. **Pobytu obywatela Unii Europejskiej**, w którym przechowywane są:
 - a) informacje o wnioskach dotyczących zarejestrowania pobytu i wymiany zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE,
 - b) informacje dotyczące zarejestrowania pobytu,
 - c) imię, nazwisko i stanowisko służbowe pracownika dokonującego wpisu do rejestru,
 - d) informacje o wydaniu i wymianie zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE,
 - e) informacje o decyzjach administracyjnych, postanowieniach i wyrokach sądu dotyczących odmowy i unieważnienia zarejestrowania pobytu.
2. **Kart pobytu członka rodziny obywatela UE**, w którym przechowywane są informacje o:
 - a) wnioskach o wydanie i wymianę karty pobytu członka rodziny obywatela UE,
 - b) dacie wydania, numerze, serii i terminie upływu ważności karty pobytu członka rodziny obywatela UE,
 - c) decyzjach administracyjnych, postanowieniach i wyrokach sądu dotyczących wymiany i unieważnienia karty pobytu członka rodziny obywatela UE.
3. **Dokumentów potwierdzających prawo stałego pobytu**, w którym przechowywane są informacje o:
 - a) wnioskach o wydanie i wymianę dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu,

- b) dacie wydania, numerze, serii i terminie upływu ważności dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu,
 - c) decyzjach administracyjnych, postanowieniach i wyrokach sądu dotyczących wymiany i unieważnienia dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu.
4. **Kart stałego pobytu członka rodziny obywatela UE** w których przechowywane są informacje o:
- a) wnioskach o wydanie i wymianę karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE,
 - b) dacie wydania, numerze, serii i terminie upływu ważności karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE,
 - c) decyzjach administracyjnych, postanowieniach i wyrokach sądu dotyczących wymiany i unieważnienia karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE.
5. **Rejestr wydanych polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca** przy uwzględnieniu danych o tych dokumentach zawartych we właściwych rejestrach Systemu POBYT. Stworzyło to możliwość określenia we właściwych rejestrach daty upływu ważności polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca w momencie rejestracji zlecenia personalizacji.

W Systemie POBYT prowadzone są również moduły: **RODAK** i **REPATRIANT**.

Oprogramowanie modułu RODAK jest przeznaczone do obsługi następujących rejestrów:

1. kandydatów na repatriantów;
2. wolnych lokali mieszkalnych dla repatriantów;
3. wolnych miejsc pracy dla repatriantów.

Oprogramowanie modułu REPATRIANT umożliwia organom prowadzenie w systemie informatycznym następujących rejestrów i ewidencji:

1. rejestru zezwoleń na osiedlenie się, prowadzony przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców;
2. rejestru uznań za repatrianta.

W 2006 roku wdrożono moduł **UCHODŹCA**. Oprogramowanie modułu umożliwia bieżącą rejestrację cudzoziemców w ośrodkach oraz rejestrację świadczeń przyznawanych przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

Również w 2006 roku został utworzony „**Centralny rejestr danych o nabyciu i utracie obywatelstwa polskiego**”, który prowadzony jest przy wykorzystaniu platformy teleinformatycznej Systemu Pobyt (pod roboczą nazwą **OBYWATELSTWO**).

W 2007 roku system informatyczny został rozbudowany o kolejny **rejestr w sprawie odmowy wjazdu na terytorium RP**. Rejestr prowadzony będzie przez komendantów placówek Straży Granicznej.

System POBYT będzie współpracował z Systemem Informacyjnym Schengen II (SIS II), Systemem Informacji Wizowych (VIS) oraz systemem konsultacji wizowych.

Polska statystyka publiczna nie ma bezpośredniego dostępu do bazy danych Systemu POBYT, podobnie SIS oraz VIS, aczkolwiek liczymy na możliwość generowania przez gestora raportów, zawierających dane wymagane Rozporządzeniem nr 862/2007 PE i Rady.

4. Analiza zobowiązań wynikających z Rozporządzenia nr 862/2007 PE i Rady

Rozdział dotyczy analizy zobowiązań wynikających z Rozporządzenia nr 862/2007 PE i Rady. Zobowiązania opisane są w kolejnych wierszach według następującego schematu:

1. dostępność danych ze statystycznych lub pozastatystycznych źródeł danych lub w oparciu o szacunki **A** – dostępne, **NA** – niedostępne, **AE** – szacunek;
2. dane przekazywane do Eurostat-u według żądanej struktury lub nie przekazywane **P** – przekazywane, **NP** – nie przekazywane;
3. opis obecnego stanu pozyskiwania danych;
4. plan wypełnienia zobowiązań wynikających z Rozporządzenia nr 862/2007 PE i Rady;
5. instytucje odpowiedzialne za gromadzenie i przetwarzanie danych.

Artykuł 3

Statystyki dotyczące migracji międzynarodowej, ludności rezydującej oraz nabycia obywatelstwa

Statystyki, o których mowa w ust. 1, dotyczą referencyjnych okresów jednego roku kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu dwunastu miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest **rok 2008**.

Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące liczby:

a) imigrantów przenoszących się na terytorium państwa członkowskiego, zdezagregowane według:

(i) grup obywatelstwa według wieku i płci

	grupy obywatelstwa	wiek	płeć
1.	A	A	A
2.	P	P	P
3.	Dane dostępne w chwili obecnej i przekazywane do Eurostatu pochodzą z rejestru PESEL i dotyczą wyłącznie imigracji na pobyt stały. Migracje te spełniają kryteria definicji zawartej w Rozporządzeniu, ale nie obejmują wszystkich imigracji na pobyt trwający co najmniej 12 miesięcy, z uwagi na nieprzestrzeganie obowiązków meldunkowych.		
4.	Dane będą szacowane przy wykorzystaniu danych o zameldowaniach oraz wyników badań statystycznych i informacji o liczbie zezwoleń wydanych cudzoziemcom na pobyt w Polsce.		
5.	Gromadzenie danych – MSWiA, GUS Przetwarzanie danych i szacunki – GUS		

(ii) grup kraju urodzenia według wieku i płci

	grupy kraju urodzenia	wiek	płeć
1.	NA	NA	NA
2.	NP	NP	NP
3.	Dotychczas przekazywanie danych nie było wymagane. Obecnie obowiązująca Ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych nie przewiduje podawania przy zameldowaniu na pobyt stały i czasowy kraju urodzenia, wobec czego informacja ta nie jest gromadzona w rejestrze PESEL. Gromadzona jest natomiast informacja o miejscu urodzenia.		

4.	Planuje się: • podjęcie próby zakodowania kraju urodzenia na podstawie zapisów o miejscu urodzenia dla danych za 2008 r.; w przypadku braku możliwości ustalenia kraju urodzenia imigrantów Polska dostarczy dane szacunkowe. • poszerzenie zakresu danych gromadzonych w rejestrze PESEL o informacje „kraj urodzenia” – od 2009 r. W tym celu konieczna jest nowelizacja ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 grudnia 2002 r. w sprawie zgłaszania i przyjmowania danych niezbędnych do zameldowania i wymeldowania oraz prowadzenia ewidencji ludności i ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych (Dz. U. Nr 236, poz.1999 z późniejszymi zmianami). Konieczność gromadzenia w rejestrze PESEL informacji o kraju urodzenia została przez GUS zgłoszona do MSWiA.
5.	Gromadzenie danych – MSWiA Przetwarzanie danych – GUS

(iii) grup kraju poprzedniego miejsca zamieszkania według wieku i płci

	grupy kraju poprzedniego miejsca zamieszkania	wiek	płeć
1.	A	A	A
2.	P	P	P
3.	Dane dostępne w chwili obecnej i przekazywane do Eurostatu dotyczą wyłącznie imigracji na pobyt stały. Migracje te spełniają kryteria definicji zawartej w rozporządzeniu, ale nie obejmują wszystkich imigracji na pobyt trwający co najmniej 12 miesięcy, z uwagi na nieprzestrzeganie obowiązków meldunkowych.		
4.	Dane będą szacowane przy wykorzystaniu danych o zameldowaniach oraz wyników badań statystycznych i informacji o liczbie zezwoleń wydanych cudzoziemcom na pobyt w Polsce.		
5.	Gromadzenie danych – MSWiA, GUS Przetwarzanie danych i szacunki – GUS		

b) emigrantów przenoszących się z terytorium państwa członkowskiego, zdezagregowane według:

(i) grup obywatelstw

	grupy obywatelstw
1.	A
2.	P
3.	Dane dostępne w chwili obecnej i przekazywane do Eurostatu pochodzą z rejestru PESEL i dotyczą wyłącznie emigracji na pobyt stały. Migracje te spełniają kryteria definicji zawartej w Rozporządzeniu, ale nie obejmują wszystkich emigracji na pobyt trwający co najmniej 12 miesięcy.
4.	Dane o emigracji na pobyt czasowy są bardzo zaniżone, ponieważ zdecydowana większość osób wyjeżdżających za granicę na pobyt czasowy nie zgłasza faktu wyjazdu w biurach ewidencji gminy. Wobec faktu, że liczba osób wyjeżdżających na pobyt czasowy za granicę w przypadku Polski jest znaczna, a dostępne źródła danych dostarczają informacji jedynie o niewielkiej części takich migracji, konieczne jest szacowanie danych dotyczących emigracji na pobyt czasowy trwający co najmniej

	12 miesięcy (patrz rozdz. 8 dotyczący analizy rozmiarów i kierunków migracji). Szacunki takie będą opracowywane.
5.	Gromadzenie danych – MSWiA, GUS Przetwarzanie danych i szacunki – GUS

(ii) wieku

Jak wyżej – wyjaśnienia do punktu b (i).

(iii) płci

Jak wyżej – wyjaśnienia do punktu b (i).

(iv) grup krajów kolejnego miejsca zamieszkania

Jak wyżej – wyjaśnienia do punktu b (i).

c) osób posiadających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim pod koniec okresu referencyjnego, zdezagregowane według:

	grupy obywatelstwa	wiek	płeć
1.	A	A	A
2.	P	P	P
3.	Dane o ludności Polski według obywatelstwa są przesyłane do Eurostatu. Do ludności Polski zalicza się osoby zameldowane w Polsce na pobyt stały – zaliczani są zatem emigranci, którzy przebywają za granicą czasowo (osoby, które nie wymeldowały się z pobytu stałego w Polsce) – bez względu na okres przebywania za granicą. Nie są natomiast uwzględniani imigranci, którzy przebywają w Polsce czasowo (nie mający stałego zameldowania), bez względu na okres przebywania. Dane o ludności są opracowane metodą bilansową – przy wzięciu za podstawę wyników ostatniego spisu ludności i uwzględnieniu ruchu naturalnego i migracyjnego w kolejnych okresach spisowych. Dane o cudzoziemcach według ich obywatelstwa pochodzą z rejestru PESEL.		
4.	Dane za 2008 r. zostaną przekazane według definicji przedstawionej w poz. 3. Podstawą informacji o obywatelstwie będą dane z rejestru PESEL. Zostaną podjęte działania, aby w latach następnych przekazywać dane o ludności zgodne z wymogami rozporządzenia. Jeżeli dostępne źródła nie dostarczą takich informacji, dane będą szacowane.		
5.	Gromadzenie danych – MSWiA, GUS Przetwarzanie danych – MSWiA, GUS		

	grupy kraju urodzenia	wiek	płeć
1.	NA	NA	NA
2.	NP	NP	NP
3.	Dane nie są dostępne. Obecnie obowiązująca ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych nie przewiduje gromadzenia w rejestrze PESEL informacji o kraju urodzenia. Gromadzona jest natomiast informacja o miejscu urodzenia.		
4.	Konieczne jest gromadzenie w rejestrze PESEL informacji o kraju urodzenia. W tym celu konieczna jest nowelizacja następujących aktów prawnych: 1) ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993 z późn. zm.), 2) ustawy z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2004 r., Nr 161, poz. 1688 z późn. zm.), 3) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 grudnia		

	2002 r. w sprawie zgłaszania i przyjmowania danych niezbędnych do zameldowania i wymeldowania oraz prowadzenia ewidencji ludności i ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych (Dz. U. Nr 236, poz.1999 z późn. zm.), 4) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów (Dz. U. Nr 136, poz.884 z późn. zm.). Gromadzenie informacji o kraju urodzenia będzie dotyczyć osób włączonych do zbioru PESEL po nowelizacji wymienionych aktów prawnych. Problemem jest przypisanie kraju urodzenia osobom, o których informacja w zbiorze PESEL już istnieje, Dane o ludności według kraju urodzenia za lata 2008-2010 będą pochodzić z badania BAEL lub będą szacowane na podstawie NSP 2002, wyników badań BAEL oraz EU-SILC. Dokładne dane będą uzyskane w NSP 2011.
5.	Gromadzenie danych – MSWiA, GUS Przetwarzanie danych – MSWiA, GUS

d) osób, które posiadają miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego i które nabyły w trakcie roku referencyjnego obywatelstwo państwa członkowskiego i posiadały wcześniej obywatelstwo innego państwa członkowskiego lub kraju trzeciego lub osób będących wcześniej bezpaństwowcami, zdezagregowane według:

	poprzednie obywatelstwo	wiek	płeć
1.	A	A	A
2.	P	NP	NP
3.	Dane o nabyciu obywatelstwa polskiego według poprzedniego obywatelstwa są dostępne i przekazywane do Eurostatu. Dane według płci i wieku nie były dotychczas wymagane i nie są opracowywane. Są jednak gromadzone i mogą zostać opracowane.		
4.	Konieczne jest przygotowanie w systemie informatycznym odpowiednich raportów, które pozwolą na generowanie danych statystycznych według poprzedniego obywatelstwa oraz płci i wieku osób.		
5.	Gromadzenie danych – MSWiA Przetwarzanie danych – MSWiA		

Artykuł 4

Statystyki dotyczące ochrony międzynarodowej

Dodatkowa dezagregacja dla statystyk wymaganych na podstawie Art. 4 jako całości dotyczy roku złożenia wniosku.

Statystyki będą dostępne. Trwają prace nad modernizacją Systemu POBYT.

Statystyki miesięczne

*Statystyki te odnoszą się do referencyjnych okresów jednego miesiąca kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu dwóch miesięcy od końca miesiąca referencyjnego. Pierwszym miesiącem referencyjnym jest **styczeń 2008 r.***

1. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące liczby:

a) osób, które złożyły wnioski o ochronę międzynarodową lub zostały objęte takimi wnioskami jako członkowie rodziny w trakcie okresu referencyjnego;

	osoby, które złożyły wnioski o ochronę międzynarodową lub zostały objęte takimi wnioskami jako członkowie rodziny	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	P	P	P	P
3.	W systemie informatycznym prowadzone są rejestry w sprawach: – o nadanie statusu uchodźcy (wraz z ochroną uzupełniającą – od momentu wejścia w życie Ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP oraz innych ustaw – w drugim kwartale 2008 r.); – o udzielenie azylu; – o udzielenie zgody na pobyt tolerowany; – o udzielenie ochrony czasowej. System POBYT jest przygotowany do wygenerowania danych statystycznych według wieku, płci oraz obywatelstwa. Dane przekazywane są do Eurostatu w postaci miesięcznych statystyk pochodzące z Systemu POBYT.			
4.	– nowelizacja Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP wprowadza nowy rodzaj ochrony międzynarodowej – ochronę uzupełniającą. Wniosek o przyznanie statusu uchodźcy będzie rozpatrywany równolegle z wnioskiem o udzielenie ochrony uzupełniającej. – modernizacja systemu POBYT			
5.	Urząd do Spraw Cudzoziemców (UdSC)			

b) osób, których dotyczą wnioski o ochronę międzynarodową, rozpatrywane przez właściwy organ krajowy pod koniec okresu referencyjnego;

	osoby, których dotyczą wnioski o ochronę międzynarodową, rozpatrywane przez właściwy organ krajowy	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	NP	NP	NP	P
3.	W systemie informatycznym prowadzone są rejestry w sprawach: – o nadanie statusu uchodźcy (wraz z ochroną uzupełniającą – od momentu wejścia w życie Ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP oraz innych ustaw – w drugim kwartale 2008 r.); – o udzielenie azylu; – o udzielenie zgody na pobyt tolerowany; – o udzielenie ochrony czasowej.			
4.	Obecnie trwają prace nad przygotowaniem wzorów raportów pozwalających na generowanie statystyk liczby osób, których dotyczą wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, rozpatrywane przez właściwy organ krajowy, według płci i wieku.			
5.	UdSC			

c) wniosków o ochronę międzynarodową wycofanych w trakcie okresu referencyjnego;

	wnioski o ochronę międzynarodową wycofane w trakcie okresu referencyjnego	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	P	P	P	P
3.	W systemie informatycznym prowadzone są rejestry w sprawach: – o nadanie statusu uchodźcy (wraz z ochroną uzupełniającą – od momentu wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP oraz innych ustaw – w drugim kwartale 2008 r.); – o udzielenie azylu; – o udzielenie zgody na pobyt tolerowany; – o udzielenie ochrony czasowej. Na dzień dzisiejszy można przygotować dane statystyczne dotyczące ilości osób, które wycofały wniosek w trakcie okresu referencyjnego (statystyki generowane są na podstawie wydanych decyzji i podstaw prawnych).			
4.				
5.	UdSC			

Statystyki kwartalne

*Statystyki te odnoszą się do okresów referencyjnych trwających trzy miesiące kalendarzowe i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu dwóch miesięcy od końca okresu referencyjnego. Pierwszy okres referencyjny trwa od **stycznia do marca 2008 r.***

2. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące liczby:

a) osób objętych decyzjami o odrzuceniu wniosków o ochronę międzynarodową, w tym decyzjami o uznaniu wniosków za niedopuszczalne lub bezpodstawne oraz decyzjami podjętymi w ramach procedur priorytetowych lub przyspieszonych, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego;

	Osoby objęte decyzjami o odrzuceniu wniosków o ochronę międzynarodową, w tym decyzjami o uznaniu wniosków za niedopuszczalne lub bezpodstawne oraz decyzjami podjętymi w ramach procedur priorytetowych lub przyspieszonych, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	P/NP	P/NP	P/NP	P/NP
3.	Projekt zmiany ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP wprowadza nowy rodzaj decyzji – wstrzymanie postępowania w przypadku bezzasadności wniosku.			
4.	Dodanie nowych słowników dotyczących wydanej decyzji oraz podstawy prawnej.			
5.	UdSC			

b) osób objętych decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu uchodźcy, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego;

	Osoby objęte decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu uchodźcy, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	P	P	P	P
3.	W systemie informatycznym są rejestrowane decyzje o nadaniu lub cofnięciu statusu uchodźcy. System POBYT jest przygotowany do wygenerowania danych statystycznych wg wieku, płci oraz obywatelstwa. Do tej pory informacje o cofnięciu statusu uchodźcy nie były objęte miesięcznymi statystykami			
4.	Dodanie nowych słowników dotyczących wydanej decyzji oraz podstawy prawnej (od momentu wejścia w życie Projektu zmiany ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP)			
5.	UdSC			

c) osób objętych decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu ochrony uzupełniającej, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego;

	Osoby objęte decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu ochrony uzupełniającej, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego;	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	NP	NP	NP	NP
3.				
4.	W systemie informatycznym uruchomiony zostanie rejestr spraw o udzielenie ochrony uzupełniającej. System będzie przygotowany do generowania danych statystycznych osób objętych decyzjami o nadaniu lub uchyleniu statusu ochrony uzupełniającej (od momentu wejścia w życie Projektu zmiany ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP w drugim kwartale 2008 r.).			
5.	UdSC			

d) osób objętych decyzjami o nadaniu lub cofnięciu ochrony tymczasowej, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego;

	Osoby objęte decyzjami o nadaniu lub cofnięciu ochrony tymczasowej, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego;	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	P	P	P	P
3.	W systemie informatycznym prowadzony jest rejestr spraw o udzielenie ochrony czasowej.			

	System POBYT jest przygotowany do wygenerowania danych statystycznych wg wieku, płci oraz obywatelstwa.
4.	
5.	UdSC

- e) osób objętych decyzjami o nadaniu lub cofnięciu zezwolenia na pobyt ze względów humanitarnych zgodnie z prawem krajowym dotyczącym ochrony międzynarodowej, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego.

	Osoby objęte decyzjami o nadaniu lub cofnięciu zezwolenia na pobyt ze względów humanitarnych zgodnie z prawem krajowym dotyczącym ochrony międzynarodowej, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe;	wiek	płeć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	P	P	P	P
3.	Obecnie decyzje o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany przechowywane są w rejestrach spraw dotyczących: – nadania statusu uchodźcy (wraz z ochroną uzupełniającą – od momentu wejścia w życie Projektu zmiany ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP w drugim kwartale 2008); – udzielenia zgody na pobyt tolerowany; – zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony; – wydalenia z Rzeczypospolitej Polskiej. System POBYT jest przygotowany do wygenerowania danych statystycznych wg wieku, płci oraz obywatelstwa.			
4.				
5.	UdSC			

Statystyki roczne

Odnoszą się one do referencyjnych okresów jednego roku kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu trzech miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest rok 2008.

3. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące liczby:

- a) osób wnioskujących o ochronę międzynarodową, które podczas okresu referencyjnego są uznane przez właściwy organ krajowy za osoby małoletnie pozbawione opieki;

	Osoby wnioskujące o ochronę międzynarodową, które podczas okresu referencyjnego są uznane przez właściwy organ krajowy za osoby małoletnie pozbawione opieki;	wiek	płeć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	P	P	P	P
3.				
4.	Obecnie trwają prace nad modernizacją systemu POBYT. Podczas składania wniosku o nadanie statusu uchodźcy istnieje możliwość rejestracji okoliczności – w związku z tym we wniosku powinno być wyraźnie zaznaczone, że wnioskodawcą była osoba			

	małoletnia, znajdująca się pod czyjąś opieką. Obecnie istnieje możliwość przygotowania danych statystycznych na ten temat poprzez porównanie daty urodzenia z datą złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy.
5.	UdSC

b) osób objętych ostatecznymi decyzjami o odrzuceniu wniosków o ochronę międzynarodową, takimi jak decyzje uznające wnioski za niedopuszczalne lub bezpodstawne oraz decyzjami podjętymi w ramach procedur priorytetowych lub przyspieszonych, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej podczas okresu referencyjnego

	Osoby objęte ostatecznymi decyzjami o odrzuceniu wniosków o ochronę międzynarodową, takimi jak decyzje uznające wnioski za niedopuszczalne lub bezpodstawne oraz decyzjami podjętymi w ramach procedur priorytetowych lub przyspieszonych, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej;	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	NP	NP	NP	NP
3.				
4.	Obecnie trwają prace nad modernizacją systemu POBYT. Ostateczne decyzje organów administracyjnych lub sądowych będą w nim wyraźnie zaznaczone.			
5.	UdSC			

c) osób objętych ostatecznymi decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu uchodźcy, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej podczas okresu referencyjnego;

	Osoby objęte ostatecznymi decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu uchodźcy, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej;	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	NP	NP	NP	NP
3.				
4.	Obecnie trwają prace nad modernizacją systemu POBYT. Ostateczne decyzje organów administracyjnych lub sądowych będą w nim wyraźnie zaznaczone.			
5.	UdSC			

d) osób objętych ostatecznymi decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu ochrony uzupełniającej, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej podczas okresu referencyjnego;

	Osoby objęte ostatecznymi decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu ochrony uzupełniającej, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej podczas okresu referencyjnego;	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	NP	NP	NP	NP
3.				

4.	Obecnie trwają prace nad modernizacją systemu POBYT. Ostateczne decyzje organów administracyjnych lub sądowych będą w nim wyraźnie zaznaczone.
5.	UdSC

e) osób objętych ostatecznymi decyzjami o nadaniu lub cofnięciu ochrony tymczasowej, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej podczas okresu referencyjnego;

	Osoby objęte ostatecznymi decyzjami o nadaniu lub cofnięciu ochrony tymczasowej, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej;	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	NP	NP	NP	NP
3.				
4.	Obecnie trwają prace nad modernizacją systemu POBYT. Ostateczne decyzje organów administracyjnych lub sądowych będą w nim wyraźnie zaznaczone.			
5.	UdSC			

f) osób objętych innymi ostatecznymi decyzjami podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej od decyzji o nadaniu lub cofnięciu zezwolenia na POBYT ze względów humanitarnych zgodnie z prawem krajowym dotyczącym ochrony międzynarodowej podczas okresu referencyjnego lub kontroli sądowej tej decyzji;

	Osoby objęte innymi ostatecznymi decyzjami podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej od decyzji o nadaniu lub cofnięciu zezwolenia na POBYT ze względów humanitarnych zgodnie z prawem krajowym dotyczącym ochrony międzynarodowej;	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	NP	NP	NP	NP
3.				
4.	Obecnie trwają prace nad modernizacją systemu POBYT. Ostateczne decyzje organów administracyjnych lub sądowych będą w nim wyraźnie zaznaczone.			
5.	UdSC			

g) osoby, które uzyskały zezwolenie na pobyt w państwie członkowskim w ramach krajowego lub wspólnotowego systemu przesiedlania podczas okresu referencyjnego, jeżeli taki system jest stosowany w tym państwie członkowskim.

	Osoby, które uzyskały zezwolenie na pobyt w państwie członkowskim w ramach krajowego lub wspólnotowego systemu przesiedlania;	wiek	pleć	obywatelstwo
1.	NA	NA	NA	NA
2.	NP	NP	NP	NP
3.	System nie jest przygotowany do wygenerowania danych statystycznych dotyczących osób, które uzyskały zezwolenie na pobyt w państwie członkowskim w ramach krajowego lub wspólnotowego systemu przesiedlania.			

	Brak pojęcia “systemu przesiedlania” w prawodawstwie polskim. System nie jest w Polsce stosowany ze względu na to, iż zjawisko to nie występuje.
4.	
5.	

Statystyki Dublińskie

Dodatkowe dezagregacje dla statystyk wymaganych na podstawie Artykułu 4 (4) dotyczące liczby osób, których dotyczy wnioski, decyzja oraz przekazanie;

Dane są dostępne w tej chwili w ramach modułu Raporty Systemu POBYT. Nie ma konieczności modernizacji systemu, ani zmian w obowiązującym prawie.

Statystyki te odnoszą się do okresów referencyjnych trwających rok kalendarzowy i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu trzech miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest rok 2008.

4. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) następujące statystyki dotyczące stosowania rozporządzenia (WE) nr 343/2003 i rozporządzenia Komisji (WE) nr 1560/2003 z dnia 2 września 2003 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003:

a) liczba wniosków o przejęcie lub przyjęcie z powrotem osoby ubiegającej się o nadanie statusu uchodźcy;

	Liczba wniosków o przejęcie lub przyjęcie z powrotem osoby ubiegającej się o nadanie statusu uchodźcy;
1.	A
2.	NP
3.	W systemie informatycznym są rejestrowane wnioski o przejęcie lub przyjęcie z powrotem osoby ubiegającej się o nadanie statusu uchodźcy. System jest przygotowany do wygenerowania danych statystycznych.
4.	Trwają prace nad modernizacją Systemu POBYT oraz przygotowaniem funkcji które pozwolą na generowanie danych statystycznych w szerszym zakresie tj. wg państw, do których jest przekazywany wniosek (procedura OUT).
5.	UdSC

b) przepisy prawa będące podstawą wniosków, o których mowa w lit. a);

	Przepisy prawa będące podstawą wniosków, o których mowa w lit. a)
1.	A
2.	NP
3.	Dane te nie były do tej pory wymagane. W systemie informatycznym są rejestrowane podstawy prawne. System jest przygotowany do wygenerowania danych statystycznych.
4.	Trwają prace nad modernizacją Systemu POBYT oraz przygotowaniem funkcji które pozwolą na generowanie danych statystycznych w szerszym zakresie tj. wg państw, do których jest przekazywany wniosek (procedura OUT).
5.	UdSC

c) decyzje podjęte w odpowiedzi na wnioski, o których mowa w lit. a);

	Decyzje podjęte w odpowiedzi na wnioski, o których mowa w lit. a);
1.	A
2.	NP
3.	W systemie informatycznym są rejestrowane decyzje System jest przygotowany do wygenerowania danych statystycznych
4.	Trwają prace nad modernizacją Systemu POBYT oraz przygotowaniem funkcji które pozwolą na generowanie danych statystycznych w szerszym zakresie tj. wg państw, do których jest przekazywany wniosek (procedura OUT)
5.	UdSC

d) liczba przekazania na podstawie decyzji, o których mowa w lit. c);

	Liczba przekazania na podstawie decyzji, o których mowa w lit. c);
1.	A
2.	NP
3.	Dane te nie były do tej pory wymagane. W systemie informatycznym jest rejestrowana liczba przekazania na podstawie decyzji. System jest przygotowany do wygenerowania danych statystycznych.
4.	Obecnie trwają prace nad modernizacją Systemu POBYT oraz przygotowaniem dodatkowych funkcji, które pozwolą na generowanie danych statystycznych w szerszym zakresie tj. wg państw, do których jest przekazywany wniosek (procedura OUT).
5.	UdSC

e) liczba wniosków o udzielenie informacji.

	Liczba wniosków o udzielenie informacji
1.	A
2.	NP
3.	System jest przygotowany do generowania danych statystycznych.
4.	Obecnie trwają prace nad modernizacją systemu POBYT oraz przygotowaniem dodatkowych funkcji, które pozwolą na generowanie danych statystycznych w szerszym zakresie, tj. wg państw do których jest przekazywany wniosek (procedura OUT).
5.	UdSC

Artykuł 5

Statystyki dotyczące zapobiegania nielegalnemu wjazdowi i nielegalnemu pobytowi

Dodatkowa dezagregacja dla statystyk wymaganych na podstawie art. 5 ust. 1 lit. a), według wieku i płci; dla statystyk wymaganych na podstawie art. 5 ust. 1 lit. b), według przyczyny zatrzymania i miejsca zatrzymania.

Istnieje możliwość sporządzenia statystyk zgodnie z dodatkową dezagregacją lit. a) oraz b).

Statystyki te odnoszą się do referencyjnych okresów jednego roku kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu trzech miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest rok 2008.

1. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące liczby:

a) obywateli państw trzecich, którym odmówiono wjazdu na terytorium państwa członkowskiego na granicy zewnętrznej;

Statystyki, o których mowa w lit. a), są zdezagregowane zgodnie z art. 13 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 562/2006.

	Obywatele państw trzecich, którym odmówiono wjazdu na terytorium państwa członkowskiego na granicy zewnętrznej	obywatelstwo	przyczyna odmowy	rodzaj granicy
1.	A	A	A	A
2.	NP	NP	NP	NP
3.	W systemie informatycznym prowadzony jest rejestr w sprawie odmowy wjazdu na terytorium RP. Obecnie możliwe jest opracowanie statystyk dotyczących cudzoziemców, którym odmówiono wjazdu na terytorium państwa członkowskiego według płci, obywatelstwa i wieku. Od 2000 r. dane są wysyłane przez Komendę Główną Straży Granicznej w miesięcznej tabeli CIREFI M1.			
4.	Trwają prace związane z modernizacją Systemu POBYT (rozbudowanie lub dodanie nowych słowników dotyczących wskazania granicy lądowej, morskiej, powietrznej).			
5.	UdSC oraz Komenda Główna Straży Granicznej (KGSG)			

b) obywateli państw trzecich, co do których stwierdzono fakt nielegalnego przebywania na terytorium państwa członkowskiego zgodnie z przepisami krajowymi dotyczącymi imigracji;

	Obywatele państw trzecich, co do których stwierdzono fakt nielegalnego przebywania na terytorium państwa członkowskiego zgodnie z przepisami krajowymi dotyczącymi imigracji	wiek	płeć	obywatelstwo
1.	A	A	A	A
2.	NP	NP	NP	NP
3.	W systemie informatycznym POBYT prowadzony jest rejestr w sprawie wydalenia z terytorium RP (brak informacji o miejscu zatrzymania). System jest przygotowany do generowania statystyk dotyczących osób, które otrzymały decyzję o wydaleniu według wieku, płci, obywatelstwa. Do tej pory (tj. do wejścia w życie rozporządzenia PE i Rady) dane były przekazywane w miesięcznej tabeli CIREFI M2. Uwzględniały one liczbę cudzoziemców zatrzymanych przez Straż Graniczną za usiłowanie lub dokonanie nielegalnego przekroczenia granicy oraz cudzoziemców zatrzymanych w ramach kontroli legalności pobytu (m.in. w ramach wspólnych działań z Policją oraz innymi służbami).			
4.	Trwają prace związane z modernizacją Systemu POBYT (istnieje możliwość zarejestrowania miejsca zatrzymania).			
5.	UdSC oraz KGSG			

Artykuł 6

Statystyki dotyczące zezwoleń na pobyt i pobytu obywateli państw trzecich

Statystyki roczne

Dodatkowe statystyki wymagane na podstawie Artykułu 6 dotyczą: roku, w którym wydane zostało pierwsze zezwolenie na pobyt, wieku, płci.

Obecnie możliwe jest zgromadzenie wszystkich wymaganych danych.

Statystyki te, odnoszą się do referencyjnych okresów jednego roku kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu sześciu miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest rok 2008.

1. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące:

a) liczby zezwoleń na pobyt wydanych osobom będącym obywatelami państw trzecich, zdezagregowane w następujący sposób:

(i) zezwolenia wydane podczas okresu referencyjnego, na podstawie których osobie udziela się zezwolenia na pobyt po raz pierwszy,

	Wydane zezwolenia na pobyt	obywatelstwo	przyczyna wydania zezwolenia	okres ważności zezwolenia
1.	A	A	A	A
2.	NP	NP	NP	NP
3.				
4.	Trwają prace związane z modernizacją Systemu POBYT.			
5.	UdSC			

(ii) zezwolenia wydane podczas okresu referencyjnego i udzielone ze względu na zmianę statusu imigracyjnego osoby lub przyczyny pobytu, zdezagregowane według:

	Zezwolenia wydane i udzielone ze względu na zmianę statusu imigracyjnego osoby lub przyczyny pobytu	obywatelstwo	przyczyna wydania zezwolenia	okres ważności zezwolenia
1.	A	A	A	A
2.	NP	NP	NP	NP
3.				
4.	Trwają prace związane z modernizacją Systemu POBYT.			
5.	UdSC			

(iii) zezwolenia ważne pod koniec okresu referencyjnego (ilość wydanych zezwoleń, niewycofanych i niewygasłych), zdezagregowane według:

	Ważne zezwolenia	obywatelstwo	przyczyna wydania zezwolenia	okres ważności zezwolenia
1.	A	A	NA	NA
2.	NP	NP	NP	NP
3.				
4.	Trwają prace związane z modernizacją Systemu POBYT.			
5.	UdSC			

b) liczby rezydentów długoterminowych pod koniec okresu referencyjnego, zdezagregowane według:

	Rezydenci długoterminowi	obywatelstwo
1.	A	A
2.	P	P
3.	Dane dostępne, przekazywane do Eurostatu w ramach statystyk rocznych.	
4.		
5.	UdSC	

Nota:

W przypadkach gdy krajowe przepisy i praktyki administracyjne państwa członkowskiego dopuszczają przyznanie szczególnych kategorii wizy długoterminowej lub statusu imigracyjnego zamiast zezwoleń na pobyt, liczby takich wiz i przypadków nadania statusu zostaną włączone do statystyk wymaganych zgodnie z ust. 1.

Artykuł 7

Statystyki dotyczące powrotów

Dodatkowa dezagregacja wymagana na podstawie Artykułu 7 dotyczy przyczyny podjęcia decyzji lub aktu nakładającego obowiązek wyjazdu; wieku; płci.

Przy tej dodatkowej dezagregacji problem stanowić może tylko podstawa prawna decyzji (zarówno przyczyna, jak i akt – przy każdej decyzji może być ich kilka). Po nowelizacji ustawy o cudzoziemcach i modernizacji Systemu POBYT (2008) dane te będą udostępniane. Pozostałe statystyki (wiek i płeć) są dostępne już teraz.

Statystyki te odnoszą się do referencyjnych okresów jednego roku kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu trzech miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest rok 2008.

Statystyki roczne

1. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki związane z:

- a) liczbą obywateli państw trzecich, co do których stwierdzono fakt nielegalnego przebywania na terytorium danego państwa członkowskiego, w stosunku do których wydano decyzje administracyjne lub sądowe, lub akt stwierdzający lub orzekający, że ich pobyt jest nielegalny i nakładające na nich obowiązek opuszczenia terytorium państwa członkowskiego, zdezagregowane według:**

	Obywatele państw trzecich, co do których stwierdzono fakt nielegalnego przebywania na terytorium danego państwa członkowskiego, w stosunku do których wydano decyzje administracyjne lub sądowe, lub akt stwierdzający lub orzekający, że ich pobyt jest nielegalny i nakładające na nich obowiązek opuszczenia terytorium państwa członkowskiego	obywatelstwo
1.	A	A
2.	NP	NP
3.	Statystyki nie były jak dotąd wysyłane. System jest przygotowany do ich wygenerowania.	
4.		
5.	UdSC	

- b) liczbą obywateli państw trzecich, którzy w wyniku decyzji administracyjnej lub sądowej lub aktu, o których mowa w lit. a), faktycznie opuścili terytorium danego państwa członkowskiego, zdezagregowane według:

	Obywatele państw trzecich, którzy w wyniku decyzji administracyjnej lub sądowej lub aktu, o których mowa w lit. a), faktycznie opuścili terytorium danego państwa członkowskiego	obywatelstwo
1.	A	A
2.	NP	NP
3.		
4.	Trwają prace związane z przygotowaniem makiet raportów, które pozwolą na generowanie statystyk dotyczących liczby osób, które rzeczywiście opuściły terytorium państwa członkowskiego według obywatelstwa.	
5.	UdSC	

Nota:

Dane statystyczne, o których mowa w ust. 1, nie uwzględniają obywateli państw trzecich przekazanych z jednego do drugiego państwa członkowskiego w ramach mechanizmu ustanowionego na mocy rozporządzeń (WE) nr 343/2003 i (WE) nr 1560/2003.

Artykuł 8

Dodatkowa dezagregacja

Komisja może podjąć działania definiujące dodatkowe dezagregacje.

Uzupełniające statystyki są szczegółowo omówione przy określonych artykułach.

Nota:

Dodatkowe dezagregacje wymienione w ust. 1 dostarczane są wyłącznie oddzielnie, nie zaś w połączeniu z dezagregacjami wymaganymi na podstawie Art. 4-7.

5. Działania podjęte przy realizacji Projektu

5.1 Wizyta studyjna w Federalnym Urzędzie Statystycznym Wiesbaden (Niemcy)

Cel wyjazdu:

Niemcy są jednym z głównych krajów przyjmujących emigrantów z Polski i jednocześnie krajem, z którego przyjeżdża do Polski na pobyt stały najwięcej imigrantów. Z uwagi na to, iż te strumienie migracyjne są różnie postrzegane w statystykach obu krajów, niezbędne było podjęcie współpracy Głównego Urzędu Statystycznego z Federalnym Urzędem Statystycznym Niemiec w celu wyjaśnienia zaistniałych różnic.

W związku z powyższym, w harmonogramie projektu „Poprawa jakości i dostępności statystyki migracji zagranicznych”, została zaplanowana wizyta delegacji GUS w Federalnym Urzędzie Statystycznym w Niemczech.

Wizyta studyjna odbyła się w dniach 4-5 grudnia 2006 r. w Wiesbaden. Ponieważ jedną z głównych przyczyn występowania różnic w danych jest stosowanie odmiennej metodologii w statystyce migracji tych krajów, wizyta została w znacznej mierze poświęcona poznaniu metod stosowanych w niemieckiej statystyce migracji (definicji, źródeł danych, systemu rejestracji cudzoziemców).

Kolejnym celem była wymiana doświadczeń związanych z dostosowaniami krajowej metodologii do wymagań stawianych przez Unię Europejską.

Ponadto wizyta miała na celu zainicjowanie współpracy między Urzędami Statystycznymi Niemiec i Polski m.in. w zakresie wymiany danych dotyczących migracji zagranicznych.

Główne tematy rozmów i prezentowane stanowiska:

Na wstępie dokonany został przegląd dostępnych polskich i niemieckich danych o migracjach zagranicznych między obydwoma krajami. Stwierdzono występowanie różnic w danych prezentowanych przez statystyki obu krajów i podjęto próbę ustalenia ich przyczyn. **Główną analizę została poddana metodologia badania migracji stosowana w Polsce i Niemczech.** Po pierwsze, zostały omówione definicje pojęć dotyczących migracji; po drugie, systemy rejestracji ludności (obywateli kraju, innych krajów UE, krajów trzecich); następnie źródła danych o migracjach zagranicznych. Poruszono również inne kwestie dotyczące m.in. problematyki podwójnego obywatelstwa i szacunków ludności.

Podczas spotkania nastąpiła także wymiana danych dotyczących migracji między Polską a Niemcami.

Na zakończenie omówiono zasady przyszłej współpracy między Urzędami Statystycznymi obu krajów.

(A) Definicje stosowane w statystyce niemieckiej:

- **Obcokrajowiec** jest zdefiniowany jako osoba nie będąca obywatelem Niemiec. Kategoria ta zawiera także bezpaństwowców, jak i osoby z nieokreślonym obywatelstwem. Obywatele Niemiec, którzy posiadają obywatelstwo także innego kraju nie są ujęci w tej kategorii.
- **Imigrantem** jest każda osoba, która przybyła na terytorium Niemiec i zarejestrowała swój pobyt (nawet, jeśli posiada inne miejsce pobytu za granicą). Długość pobytu nie ma znaczenia.
- **Emigrant** – to osoba, która zgłosiła wyjazd z Niemiec (wyrejestrowała się).

- **Migracje zagraniczne** – przybycie na terytorium Niemiec/wyjazd poza granice Niemiec powiązany z rejestracją/wyrejestrowaniem się z miejsca pobytu. Brak jest kryterium czasu przebywania/nieobecności.

Przyjmuje się, że Niemcy są głównym miejscem zamieszkania każdej osoby, która przybyła z zagranicy i zarejestrowała się w lokalnym urzędzie rejestracyjnym – nawet, jeśli faktycznie jej główne miejsce zamieszkania znajduje się za granicą.

(B) System rejestracji ludności w Niemczech:

W przypadku przyjazdu z zagranicy, należy się zarejestrować w lokalnym urzędzie rejestracyjnym właściwym ze względu na nowe miejsce pobytu. Obywatele Państw Trzecich muszą ponadto dokonać rejestracji w lokalnym urzędzie imigracyjnym. Istnieje około 650 lokalnych urzędów imigracyjnych.

Przy zmianie miejsca pobytu związanej z wyjazdem za granicę istnieje obowiązek wyrejestrowania się z dotychczasowego miejsca pobytu.

Przepływ informacji o migracjach

Kopie formularzy, o których mowa powyżej, przesyłane są do właściwego, ze względu na miejsce zdarzenia, Urzędu Statystycznego Landu – brak jest rejestru centralnego, czy też centralnej bazy danych opartej na danych z lokalnych rejestrów (w Polsce – PESEL). Urzędy te opracowują dane dla Landów. Dane te są także transmitowane do Urzędu Statystycznego Macklenburg-Vorpommern, który opracowuje dane roczne dla całego kraju i przesyła je do FSO.

Uwagi:

- Landy mogą posiadać swoje specyficzne uregulowania dotyczące rejestracji, w ramach bardzo ogólnego prawa federalnego.
- Brak jest rozróżnienia na migrantów krótko- i długookresowych.
- Każda osoba posiada swój indywidualny kod w danym lokalnym rejestrze, który jednak zmienia się wraz ze zmianą miejsca pobytu – podlegające innemu urzędowi. Każdy rejestr – z pewnymi wyjątkami – cechuje się odmiennym systemem kodowania (w Polsce istnieje jeden scentralizowany rejestr PESEL i każda osoba posiada indywidualny numer PESEL, bez względu na miejsce zamieszkania).

(C) Źródła danych:

Dane administracyjne z rejestrów lokalnych

W rejestrach lokalnych gromadzone są następujące informacje dotyczące migracji:

- data przybycia – migracji,
- ostatnie i obecne miejsce pobytu,
- miejsce urodzenia,
- obywatelstwo/obywatelstwa.

Centralny Rejestr Cudzoziemców

Głównym źródłem danych o cudzoziemcach jest Centralny Rejestr Cudzoziemców, który prowadzony jest przez Federalną Agencję ds. Migracji i Uchodźców. Zarejestrowani są tu zarówno obywatele Unii Europejskiej, jak również obywatele państw trzecich, których pobyt na terenie Niemiec jest dłuższy niż 3 miesiące.

Centralny Rejestr Cudzoziemców jest zasilany również informacjami dotyczącymi przyjazdów i wyjazdów (pochodzącymi z lokalnych urzędów rejestracyjnych), danymi o ruchu naturalnym

ludności (z urzędów stanu cywilnego), jak i innymi administracyjnymi danymi (np. o aplikacjach o udzielenie azylu, naturalizacji). Osoby naturalizowane wykreślane są z rejestru.

Rejestr ten dostarcza informacji o zasobach migracyjnych według obywatelstwa, miejsca urodzenia (Niemcy, zagranica), długości przebywania na terytorium Niemiec oraz rodzaju pozwolenia na pobyt.

Wyciąg z rejestru z 31 grudnia każdego roku jest transmitowany do Federalnego Urzędu Statystycznego.

Mikrospis

Mikrospis, którego częścią jest badanie LFS, przeprowadzany jest co roku na próbie liczącej 370 000 gospodarstw domowych. Jest to bardzo rozbudowane badanie – formularz zawiera ponad 140 pytań (udzielanie odpowiedzi na część z nich jest dobrowolne). Wśród pytań dotyczących migracji znajdują się pytania o:

- miejsce urodzenia (Niemcy, zagranica; w przypadku urodzenia za granicą należy podać rok przybycia do Niemiec),
- obywatelstwo,
- sposób nabycia obywatelstwa (w przypadku naturalizacji należy podać rok nabycia obywatelstwa niemieckiego i poprzednie obywatelstwa),
- kraj pochodzenia (dobrowolne),
- obywatelstwo rodziców,
- miejsca zamieszkania rok przed spisem (dobrowolne).

Uwagi:

Planowany jest kolejny spis ludności na rok 2011. Oparty ma być na rejestrach – powiązanych ze sobą ma zostać 5 400 rejestrów. Ponadto, w celu weryfikacji prawdziwości danych, planowane jest przeprowadzenie badania, które dostarczy dodatkowych informacji. Badaniem tym zamierza się objąć 10% ludności (indywidualne wywiady).

(D) Pozostałe kwestie:

Szacunki liczby ludności

Bieżące szacunki liczby ludności prowadzone są na bazie ostatniego spisu ludności z 1987 r. dla byłej RFN oraz wyciągu z Centralnego Rejestru Ludności z 3 października 1990 dla byłej NRD. Dane te są systematycznie aktualizowane na podstawie bilansu statystyki urodzeń i zgonów; statystyki przyjazdów i wyjazdów; danych o naturalizacji lub zmian obywatelstwa; statystyki małżeństw, separacji i rozwodów.

W szacunkach tych brana jest pod uwagę ludność, mająca swoje główne miejsce zamieszkania w Niemczech, w tym wszyscy imigranci, którzy zarejestrowali swój pobyt na terenie Niemiec.

Szacunki te przygotowywane są co miesiąc (w Polsce opracowywane są one w cyklu kwartalnym).

Dane o ludności opracowywane są według: płci, wieku i stanu cywilnego w podziale na Niemców i obcokrajowców.

Problematyka związana z obywatelstwem

W Niemczech Landy odpowiedzialne są za implementację regulacji dotyczących obywatelstwa, podczas gdy kompetencje ustawodawcze leżą wyłącznie na poziomie centralnym. Aplikacje o naturalizację są rozpatrywane przez władze lokalne. Jedynie w przypadkach naturalizacji z zagranicy wnioski rozpatrywane są na poziomie centralnym.

Istnieje kilka sposobów nabycia niemieckiego obywatelstwa, m.in. przez urodzenie, adopcję (w przypadku nieletnich), repatriację, naturalizację. Przez naturalizację obywatelstwo można uzyskać po 8 latach pobytu na terenie Niemiec po spełnieniu kilku ogólnych warunków m.in. należy posiadać pozytywną postawę wobec państwa federalnego oraz znajomość języka niemieckiego.

W wyjątkowych wypadkach można posiadać podwójne obywatelstwo. Po pierwsze, podstawą do posiadania więcej niż jednego obywatelstwa może być bilateralna umowa zawarta z innym krajem (np. z Francją); po drugie, w sytuacji, gdy na terenie Niemiec przebywa obywatel państwa, którego prawo krajowe nie przewiduje możliwości zrzeczenia się obywatelstwa (np. Argentyna).

Dostępne dane dotyczące naturalizacji są agregowane według:

- poprzedniego obywatelstwa,
- obywatelstwa zachowanego po naturalizacji,
- podstawy prawnej nabycia obywatelstwa,
- wieku,
- płci,
- miejsca pobytu w momencie uzyskania obywatelstwa,
- czasu trwania pobytu w Niemczech.

Pracownicy sezonowi z Polski w Niemczech

Pracownik sezonowy w Niemczech uzyskuje pozwolenie na okres maksymalnie 4 miesięcy.

W Niemczech w 2005 roku wydano 257 509 pozwoleń na pracę dla cudzoziemców – pracowników sezonowych, wśród których Polacy stanowili ponad 96%.

Dostosowanie do wymogów rozporządzenia Unii Europejskiej

Dane dotyczące osób mających stałe miejsce zamieszkania (*usual place of residence*) na terytorium Państwa Członkowskiego oraz imigrantów powinny być dostarczane do Eurostatu w podziale na grupy obywatelstwa oraz krajów urodzenia. Jednak w niemieckiej statystyce brak jest dezagregacji według kraju urodzenia.

Problemem jest również statystyka migracji długookresowych (dane o długości pobytu nie są obecnie gromadzone). Niemcy planują opracowanie metody szacunków tego typu migracji.

Ustalenia – podjęte zobowiązania:

Postanowiono kontynuować współpracę między Federalnym Urzędem Statystycznym Niemiec a Głównym Urzędem Statystycznym w zakresie wymiany danych dotyczących migracji zagranicznych.

Wnioski i uwagi z wyjazdu:

Gromadzenie danych o migracjach zagranicznych jest zadaniem trudnym. Wobec rosnącej skali tego zjawiska, związanego z możliwością swobodnego przepływu osób, konieczne jest doskonalenie metod badania migracji. W celu poprawy jakości i dostępności statystyk dotyczących migracji zagranicznych w Polsce praktyka nawiązywania i podtrzymywania kontaktów z urzędami statystycznymi poszczególnych krajów Unii Europejskiej jest korzystna i powinna być kontynuowana.

5.2 Spotkanie robocze z przedstawicielami Eurostatu

Tematem roboczego spotkania było gromadzenie przez GUS danych dotyczących migracji zagranicznych w świetle rozporządzenia Rady Unii Europejskiej oraz

Parlamentu Europejskiego w sprawie statystyk wspólnotowych dotyczących migracji zagranicznych i ochrony międzynarodowej.

Przebieg rozmów, prezentowane stanowiska, ustalenia oraz zobowiązania:

- A) Głównym tematem rozmów była analiza rozporządzenia Rady Unii Europejskiej oraz Parlamentu Europejskiego w sprawie statystyk wspólnotowych dotyczących migracji zagranicznych i ochrony międzynarodowej pod kątem źródeł i terminów dostępności danych w Polsce w zakresie wymaganym przez rozporządzenie. Szczególna uwaga została zwrócona na artykuł trzeci rozporządzenia tj. statystykę migracji zagranicznych, ludności rezydującej oraz statystykę nabycia obywatelstwa.
- B) Omówione zostały źródła danych o migracjach w Polsce:
 - Rejestr PESEL,
 - System Pobyt,
 - Badanie migracji czasowych prowadzone każdego roku przez GUS,
 - Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności oraz jego moduł migracyjny.
- C) Poruszono także tematykę związaną z szacowaniem rozmiarów emigracji z Polski. Przedstawiono m.in. źródła danych o migracjach niezbędne do przeprowadzenia prawidłowych szacunków (wyniki NSP 2002, badanie migracji czasowych GUS, BAEL, dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, statystyki lustrzane).
- D) Dokonano oceny jakości danych w kontekście zasad metodologicznych Eurostatu.
- E) Podjęto dyskusję na temat corocznie przesyłanego do Eurostatu kwestionariusza dotyczącego migracji (*Joint Questionnaire on International Migration Statistics*). Rozmowy dotyczyły kompletności przesyłanych przez Polskę danych, sposobu ich przysyłania oraz związanych z tym problemów.
- F) Przedstawiono także plany na przyszłość polskiej statystyki migracji, a w szczególności przygotowywane obecnie badanie imigrantów w Polsce, które ma zostać przeprowadzone w 2008 roku.

5.3 Grupa ds. gromadzenia i wymiany statystyk

W ramach Zespołu do Spraw Migracji, utworzonego na mocy Zarządzenia Nr 12 Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2007r., w celu zapewnienia m.in. koordynacji zadań i uzgodnień działań realizowanych przez organy administracji rządowej w zakresie problematyki migracji powołana została Grupa ds. gromadzenia i wymiany statystyk. Ma ona działanie wspierające i uzupełniające działania innych grup w ramach Zespołu ds. Migracji.

Zadania grupy ds. wymiany i gromadzenia statystyk:

1. Zharmonizowanie procesów tworzenia i przetwarzania danych statystycznych w obszarze migracji;
2. Wypracowanie systemu statystycznego, adekwatnego do dynamicznie rozwijających się migracji.

W ramach tych dwóch głównych zadań zdefiniowane zostały następujące zadania cząstkowe:

1. Przegląd regulacji prawnych w kontekście potrzeb statystyki migracji zagranicznych.
2. Opracowanie propozycji zmian do aktualnie obowiązujących przepisów prawnych w obszarze migracji.
3. Rozpoznanie zakresu i dostępności informacji zawartych w różnych rejestrach i systemach administracyjnych, jako potencjalnych źródeł informacji dla statystyki migracji zagranicznych.
4. Potrzeba wypracowania metodologii szacunków przy wykorzystaniu źródeł, które już istnieją oraz przy projektowaniu nowych badań.

5. W celu podniesienia jakości krajowych danych statystycznych w zakresie migracji dokonanie analizy danych z dostępnych źródeł statystycznych i pozastatystycznych (krajowych i zagranicznych), ze szczególnym odniesieniem do statystyki lustrzanej.
6. Dalszy rozwój systemu badań migracji zagranicznych w nawiązaniu do potrzeb krajowych – zwłaszcza w kontekście uruchomienia krajowej polityki migracyjnej – oraz w związku z realizacją zobowiązań międzynarodowych.

5.4 Współpraca z Partnerami w ramach projektu Nr 12

Pomimo przeszkód formalno-prawnych, jakie zaistniały przy realizacji Projektu, kontynuowane były robocze spotkania, mające na celu wypracowanie wspólnych stanowisk oraz dalszych działań.

W trakcie trwania projektu Nr 12 w zakresie produkcji statystyk migracyjnych zostały podjęte przez GUS oraz jego kluczowych partnerów tj. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Urząd do Spraw Cudzoziemców, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej następujące działania:

- (i) Na początku realizacji projektu przyszli partnerzy podpisali wymagane dokumenty (list intencyjny oraz deklarację wraz z aneksem nr 1, dotyczącym innych stron trzecich zaangażowanych w przeprowadzenie działania,
- (ii) Podczas opracowywania Raportu „Poprawa jakości i dostępności statystyki migracji zagranicznych” ściśle współpracowano z Urzędem do Spraw Cudzoziemców oraz Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- (iii) Wspólnie przygotowano transpozycję Rozporządzenia 862/2007 do polskich procedur prawnych, która zostanie wprowadzona w życie tak szybko, jak to będzie możliwe.

6. Działania podejmowane przez polską statystykę w kierunku poprawy jakości i międzynarodowej porównywalności danych

6.1 Dodatkowe badania dotyczące migracji – planowane na 2008 rok

Wobec dużej dynamiki zmian zjawiska, jakim są migracje zagraniczne – szczególnie na pobyt czasowy – oraz trudności w gromadzeniu bieżących danych na ich temat, niezbędne jest podejmowanie dodatkowych badań statystycznych. Prowadzone bieżące badania imigracji czasowych nie pozwalają na poznanie pełnej skali zjawiska, ponieważ nie wszyscy imigranci dokonują zameldowania w gminach. Poza tym, zakres danych możliwy do uzyskania w gminach jest zbyt mały. Wyniki dotyczące liczby imigrantów przebywających w Polsce czasowo, uzyskane w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań w 2002 r. okazały się zaniżone, a poza tym dane spisowe dezaktualizują się. Istnieje więc konieczność ustalenia aktualnych rozmiarów zasobów imigracyjnych w Polsce.

W związku z tym na 2008 r. zaplanowano przeprowadzenie w Polsce badań statystycznych dotyczących imigracji.

Podobnie jak w innych krajach UE, w II kwartale zostanie w Polsce przeprowadzane badanie „Sytuacja na rynku pracy migrantów i ich potomków” – jako modułu dodatkowego do Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). Badanie to Polska będzie przeprowadzać w wersji „light”. Oprócz pytań obligatoryjnych (wynikających z Rozporządzenia KE nr 102/2007 z 2 lutego 2007 roku przyjmującego specyfikację dla modułu ad hoc w 2008 roku, dotyczącego sytuacji migrantów i ich bezpośrednich potomków na rynku pracy) do badania wprowadzonych zostało kilka dodatkowych pytań podyktowanych potrzebami krajowymi.

Dodatkowo – jako badanie komplementarne do wspomnianego badania – również w II kwartale 2008 r. zostanie przeprowadzone w obiektach zbiorowego zakwaterowania badanie „Imigranci w Polsce”. Celem tego badania jest zebranie informacji o liczbie i cechach demograficzno-społecznych imigrantów przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania, które nie są objęte badaniem BAEL oraz – poprzez połączenie wyników obu badań – poznanie rozmiarów zasobów imigracyjnych w Polsce. Wyniki badania będą wykorzystywane do opracowania corocznych szacunków liczby imigrantów oraz oszacowania liczby imigracji długookresowych w kolejnych latach, aż do spisu ludności w 2011 roku.

Badaniem będą objęte osoby – imigranci, w zdecydowanej większości cudzoziemcy, którzy przebywają faktycznie lub zamierzają pozostać w Polsce powyżej 3 miesięcy, a w okresie badania (w maju 2008 roku) przebywają na terenie obiektów zbiorowego zakwaterowania następujących typów:

- 1) domy studenckie,
- 2) internaty i bursy,
- 3) hotele pracownicze,
- 4) domy pomocy społecznej,
- 5) hotele (motele), w których mogą przebywać cudzoziemcy powyżej 3 miesięcy,
- 6) inne obiekty, w tym turystyczne, w których mogą przebywać cudzoziemcy, np. noclegownie dla bezdomnych, domki campingowe itp.
- 7) inne miejsca, niemające charakteru obiektów zbiorowego zamieszkania, niebędące jednocześnie mieszkaniem, w których faktycznie – co wynika z rozpoznania terenu – przebywają cudzoziemcy (np. domki letniskowe, garaże, budynki gospodarcze itp.).

Badanie będzie badaniem celowym – badane obiekty zostaną wcześniej rozpoznane pod kątem przebywania w nich cudzoziemców, po czym zostanie utworzona ostateczna lista badanych obiektów.

Badanie zakłada pozyskanie następujących danych:

- ogólnych takich jak: płeć, stan cywilny, wykształcenie, kraj stałego zamieszkania, kraj urodzenia i obywatelstwa imigranta oraz kraj urodzenia jego rodziców; a w przypadku posiadania obywatelstwa polskiego – sposób jego nabycia,
- dotyczących pobytu imigranta w Polsce (okres pobytu w Polsce, przyczyna przyjazdu do Polski, status na rynku pracy, zawód i miejsce pracy (wybrane sekcje PKD) osób pracujących) oraz ocena znajomości języka polskiego.

Z pewnością nie zawsze będzie możliwe pozyskanie pełnych informacji. W takich przypadkach podjęta będzie próba ustalenia liczby imigrantów przebywających w danym obiekcie i kraju ich pochodzenia.

Wyniki będą uzupełnione o dane administracyjne o cudzoziemcach przebywających w ośrodkach dla uchodźców, w których badanie nie będzie przeprowadzane.

Formularze wykorzystywane w obu badaniach zostały już opracowane. Przewiduje się również opracowanie ich w kilku wersjach językowych: angielskiej, niemieckiej, rosyjskiej oraz innych w miarę potrzeby – m.in. z uwagi na dopuszczalną formę pozyskiwania danych od respondentów – w trybie samospisu.

6.2 Szacunki czasowych migracji zagranicznych

Wobec faktu, że skala zagranicznych migracji czasowych – szczególnie emigracji z Polski – w ostatnich latach wyraźnie wzrosła, a istniejące źródła danych nie odzwierciedlają rzeczywistych rozmiarów zjawiska, Polska prowadzi prace metodologiczne nad opracowaniem metody szacunków liczby Polaków przebywających czasowo za granicą i imigrantów przebywających w Polsce czasowo.

W 2007 r. został opracowany szacunek liczby mieszkańców Polski przebywających czasowo za granicą, w tym w poszczególnych krajach unijnych – według stanu w końcu roku w latach 2004-2006.

Przy szacowaniu emigracji czasowej korzystano z różnych źródeł. **Podstawą szacunków były wyniki powszechnego spisu ludności 2002.** Do oszacowania liczby emigrantów z Polski przebywających czasowo powyżej 2 miesięcy za granicą zostały wykorzystane źródła krajowe oraz zagraniczne.

Wśród źródeł krajowych należy wymienić:

1. Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), które pokazują trend i główne kierunki emigracji. Należy podkreślić, że z wyników badania nie można korzystać wprost, ponieważ nie odzwierciedla ono w pełni skali zjawiska (próba gospodarstw domowych objętych badaniem jest zbyt mała do badania migracji zagranicznych, ponadto badanie BAEL nie obejmuje wszystkich grup migrantów, np.: osób, które wyemigrowały z całymi rodzinami, emigrantów – osób tworzących jednoosobowe gospodarstwa domowe – zamieszkałych samodzielnie itp.);
2. Badanie ludności nieobecnej w związku z wyjazdem na pobyt czasowy za granicę – przeprowadzane przez GUS według stanu z 31 grudnia każdego roku. Badanie obejmuje wyłącznie te osoby, które formalnie – w miejscu swojego zamieszkania lub przebywania - zgłosiły swój wyjazd na pobyt czasowy za granicę. Badania te także nie

odzwierciedlają skali zjawiska, ale dobrze obrazują trendy i strukturę emigracji według krajów emigracji;

3. Dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej o liczbie zezwoleń wydanych Polakom na pracę w poszczególnych krajach.

Wśród zagranicznych źródeł danych należy wymienić:

Źródła administracyjne, rejestry oraz statystyki krajów, do których wyjeżdża najwięcej Polaków – w szczególności:

1. Dane o liczbie osób zarejestrowanych w Worker Registration Scheme (WRS), administrowanym przez Home Office Wielkiej Brytanii;
2. Dane o liczbie osób posiadających numer ubezpieczenia (National Insurance Number) w Wielkiej Brytanii;
3. Informacje o liczbie wydanych numerów PPS (Personal Public Service Number) w Irlandii;
4. Statystyki lustrzane Niemiec i innych krajów, uwzględniające niekiedy nieporównywalne w pełni definicje migranta.

7. Plan poprawy jakości statystyki migracji zagranicznych z podziałem na efekty: krótko- średnio- i długofalowe

Główne cele Projektu:

1. Pogłębienie współpracy pomiędzy GUS oraz instytucji odpowiedzialnych za gromadzenie danych dotyczących migracji zagranicznych i ochrony międzynarodowej;
2. Pełniejsze wykorzystanie istniejących źródeł danych;
3. Poprawa jakości danych, pozyskiwanych dla celów statystycznych w związku z potrzebami krajowymi oraz międzynarodowymi;
4. Stworzenie podstaw do pozyskiwania w przyszłości danych dotychczas niedostępnych.

Cele założone w projekcie nr 12 zostały osiągnięte, jednak w trakcie jego realizacji napotkano pewne problemy. Raport końcowy został przygotowany we współpracy z ministerstwami odpowiedzialnymi za prowadzenie statystyk migracji i ochrony międzynarodowej. Prezentuje on źródła danych (statystycznych i pozastatystycznych), które są obecnie dostępne w Polsce oraz zwraca uwagę na możliwości ich wykorzystywania i udoskonalania. Wydaje się, że pod uwagę powinny zostać wzięte te dwa kierunki, w odniesieniu do celów krótko-, średnio- oraz długoterminowych oraz ich efektów.

1) Implikacje dla polskiego porządku prawnego

Rozporządzenie nr 862/2007 PE i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. nie nakłada na Państwa Członkowskie obowiązku wprowadzenia zmian w krajowym prawodawstwie. Jednakże, aby wypełnić zobowiązania wynikające z Rozporządzenia, konieczne jest wprowadzenie zmian w krajowych przepisach prawnych. Transpozycja Rozporządzenia do prawa polskiego wymagać będzie nowelizacji następujących ustaw:

1. Ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych
2. Ustawa o cudzoziemcach
3. Ustawa Prawo o aktach stanu cywilnego
4. Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz rozporządzeń wykonawczych do niektórych ustaw.

2) Modernizacja Systemu POBYT (rejestrów spraw dotyczących cudzoziemców) oraz rejestru PESEL (Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności)

GUS opracował opis stanu obecnego dotyczącego dostępności danych o migracjach i jednocześnie wskazał na potrzebę poszerzenia zakresu potrzebnych informacji – gromadzenia ich w zbiorze PESEL. Poszerzenie to wynika z zapotrzebowania na dane o migracjach ze strony odbiorców krajowych, jak również konieczności wypełnienia zobowiązań międzynarodowych.

Zasugerowano potrzebę zmiany niektórych aktów prawnych – przede wszystkim Ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, która reguluje obowiązek meldunkowy w Polsce. Zaakcentowano także konieczność zbierania danych dotyczących kraju wyjazdu podczas wymeldowywania się z miejsca stałego zamieszkania w związku z wyjazdem za granicę. Obecnie informacja ta podawana jest dobrowolnie, z czego wynikać może (i wynika) niedoszacowanie danych dotyczących emigracji na pobyt stały.

3) Poprawa statystyki migracji

Wielkość ruchów migracyjnych Polaków za granicę oraz cudzoziemców do Polski po 2004 roku, a także trudna sytuacja na polskim rynku pracy wymogła podjęcie odpowiednich działań, mających na celu rozwój zasad polityki migracyjnej oraz poprawę jakości statystyk migracji. Do wspomnianych działań należą:

- 1) Powołanie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Migracji, koordynowanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Do głównych zadań zespołu należy opracowanie rozwiązań o charakterze strategicznym dla Polski w dziedzinie polityki migracyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem imigracji cudzoziemców, emigracji Polaków, reemigracji Polaków zza granicy, zapobieganiu nielegalnej migracji, integracji cudzoziemców w Polsce, a także statystyk migracji – poprawy jakości oraz dostępności danych;
- 2) Powołanie grupy roboczej w GUS, zajmującej się zbieraniem danych oraz wymianą statystyk migracji zagranicznych (grupa składa się z przedstawicieli administracji rządowej oraz urzędów centralnych, posiadających wspólny cel – udoskonalenie szeroko rozumianej obsługi statystyk migracji);
- 3) Uruchomienie programów rządowych, które mają bezpośrednio wpływać na skalę i kierunki mobilności przestrzennej Polaków;
- 4) Rozwinięto współpracę dwustronną z poszczególnymi krajami członkowskimi UE oraz krajami trzecimi, będącymi krajami docelowymi emigracji Polaków lub krajami pochodzenia imigrantów w Polsce.

8. Część analityczna: rozmiary migracji, rodzaje i kierunki międzynarodowych przemieszczeń ludności

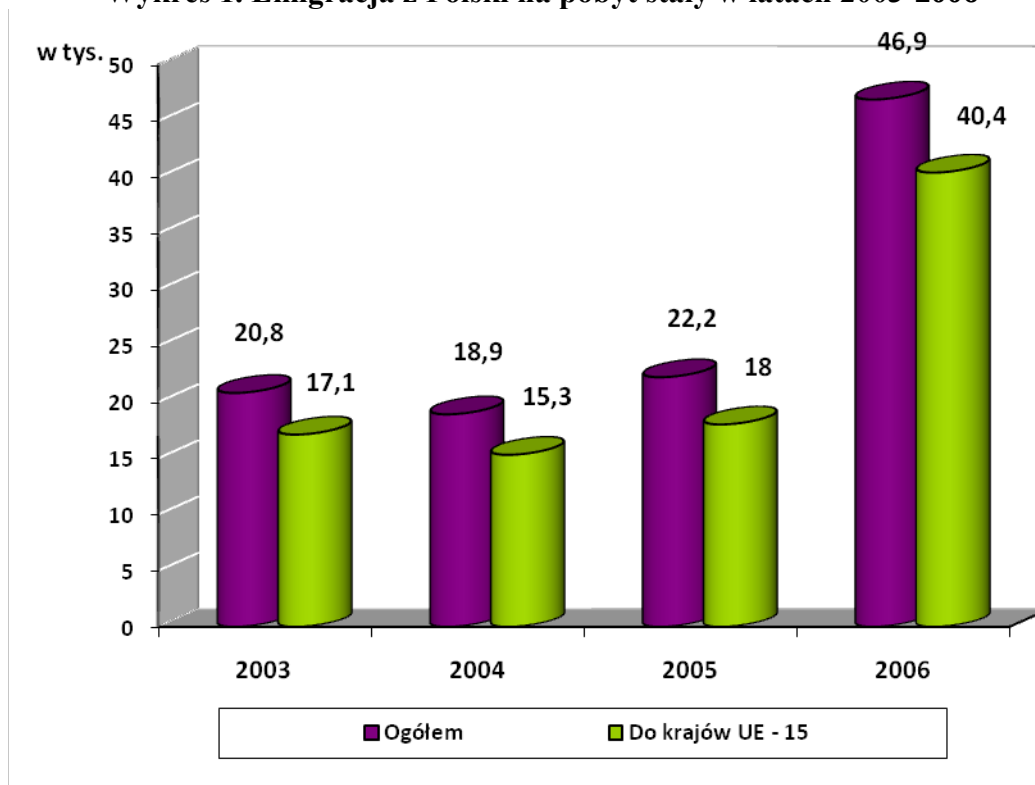
Rozmiary migracji z/do Polski

W rozdziale tym zostaną zaprezentowane wyniki bieżących badań migracji w Polsce dla zobrazowania skali emigracji z Polski i imigracji do Polski.

Emigracja

Pomimo, iż Polska jest krajem emigracyjnym od dziesięcioleci, po 2004 r. skala emigracji wyraźnie wzrosła. Wniosek taki wynika z analizy migracji na pobyt stały (p. wykres 1), która jest tylko ułamkiem rzeczywistych przepływów.

Wykres 1. Emigracja z Polski na pobyt stały w latach 2003-2006

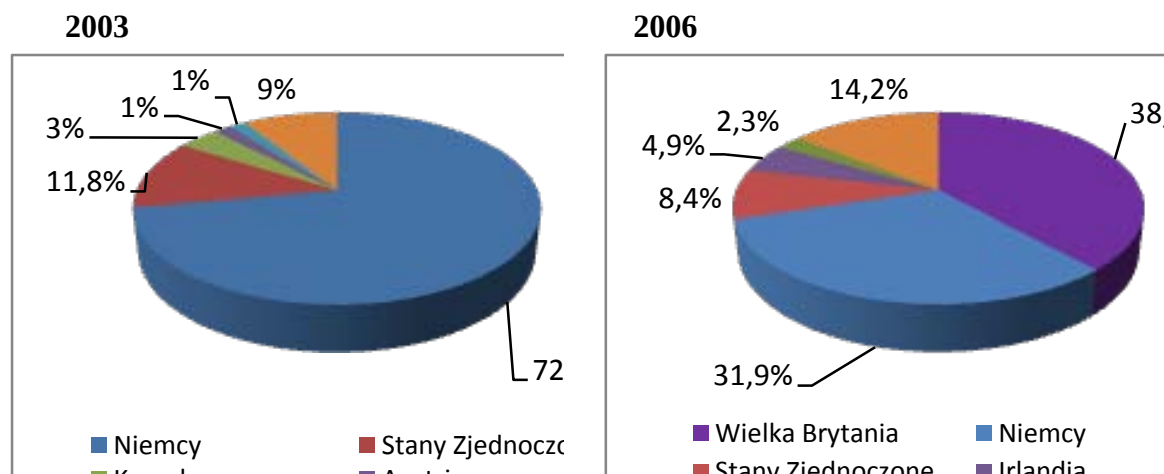

Źródło: Dane administracyjne dotyczące wymeldowań z miejsca pobytu stałego w związku z wyjazdem na stałe za granicę. Od 2006 r. źródłem danych jest rejestr PESEL.

Oprócz zmiany skali obserwuje się również wyraźną zmianę kierunków emigracji. Niemcy, które z racji sąsiedztwa i innych uwarunkowań były przez całe lata głównym kierunkiem emigracji z Polski, pozostają w dalszym ciągu ważnym krajem, ale w 2006 r. ustąpiły pierwszeństwa Wielkiej Brytanii. Polacy stosunkowo rzadziej wyjeżdżają do Stanów Zjednoczonych i Kanady, za to ważną stała się Irlandia. Podstawową przyczyną tej sytuacji było oczywiście otwarcie rynków pracy w krajach europejskich i możliwość poprawy sytuacji materialnej polskich rodzin poprzez pracę w krajach leżących bliżej. Zmiany kierunków emigracji definitywnych przedstawia wykres 2.

W ostatnim czasie szczególnego znaczenia nabrały migracje czasowe, które w większości przypadków mają związek z pracą. Dzięki ciągle zwiększającej się możliwości taniego podróżowania, ludność decyduje się na czasowe zamieszkanie i zatrudnienie w innym kraju – bez konieczności podejmowania decyzji o definitywnym opuszczeniu kraju pochodzenia. Jedynie część z wyjazdów czasowych po pewnym czasie przekształca się w pobyt na stałe.

Wykres 2. Główne kierunki emigracji na stałe w latach 2003 i 2006 r.
(% ogólnej liczby emigrantów)

Źródło: Dane administracyjne dotyczące wymeldowań z miejsca pobytu stałego w związku z wyjazdem na stałe za granicę. Od 2006 r. źródłem danych jest rejestr PESEL.

Dynamika zmian emigracji na pobyt czasowy jest znacznie większa niż emigracji na pobyt stały. Wyniki ostatniego spisu ludności przeprowadzonego w Polsce w 2002 r. wykazały, że w momencie przeprowadzania spisu ponad 786 tys. stałych mieszkańców Polski przebywało za granicą czasowo powyżej 2 miesięcy. Zapewne wiele z tych osób traktowało ten pobyt jako stały, ponieważ znaczna ich część przebywała za granicą wiele lat (osoby te nie dokonały jednak wymeldowania z miejsca pobytu stałego w Polsce i potraktowane zostały jako przebywające czasowo). Polska – podobnie jak inne kraje – nie dysponuje doskonałym źródłem danych o skali migracji czasowych po 2002 r., jednakże istnieją badania, które wskazują na wyraźny wzrost tego typu migracji.

Na podstawie cyklicznie prowadzonego przez GUS badania ludności nieobecnej w związku z wyjazdem za granicę na pobyt czasowy ponad 3 miesiące, które niestety obejmuje jedynie te osoby, które zgłosiły fakt swojego wyjazdu za granicę w jednostkach ewidencji ludności, można stwierdzić, że w 2006 r. przebywało za granicą prawie trzykrotnie więcej osób niż w 2003 r. Na zbliżoną dynamikę zmian wskazują również wyniki innych badań.

Zmieniły się również kierunki emigracji czasowych. Z analizy wyników wspomnianego badania wynika, że głównym kierunkiem emigracji czasowych jest obecnie Wielka Brytania, zajmując miejsce, które od wielu lat zajmowały Niemcy. Do głównych kierunków emigracji należą również Irlandia i Niderlandy.

Jak wspomniano, główną przyczyną czasowych emigracji Polaków jest chęć podjęcia pracy. Z analiz statystyk WRS (Worker Register Scheme) funkcjonującego w Wielkiej Brytanii wynika, że Polacy stanowią najliczniejszą grupę pracowników z „nowych” państw członkowskich UE podejmujących pracę w tym kraju – 65%. Podobny odsetek pracowników z Polski odnotowują statystyki Irlandii.

Według szacunków GUS w końcu 2006 roku poza granicami Polski przebywało czasowo (osoby te nie wymeldowały się z pobytu stałego w Polsce) około 1,95 mln Polaków (ok. 1 mln w końcu 2004 r. i 1,5 mln w końcu 2005 r.). Szacuje się, że ok. 1,6 mln osób, które wcześniej mieszkali w Polsce, przebywało w innych krajach Europy. Niezwykle trudno jest oszacować strumień emigracji Polaków, którzy wyjechali z kraju po otwarciu rynków pracy dla nowych członków UE, tj. po pierwszym maja 2004 r., ale w przyszłości takie szacunki będą niezbędne i będą opracowywane.

Wśród krajów docelowej emigracji Polaków po wejściu do UE – biorąc pod uwagę skalę zjawiska – zdecydowanie wyróżniają się Wielka Brytania oraz Niemcy, pomimo że niemiecki rynek pracy pozostaje dla Polaków nadal zamknięty. Szacunki GUS wskazują, że w końcu 2006 r. w Wielkiej Brytanii przebywało ok. 580 tys. Polaków, zaś w Niemczech – ok. 450 tys. Kolejne miejsca zajmowały: Irlandia (ok. 120 tys. Polaków), Włochy (ok. 85 tys.) oraz Niderlandy (55 tys.). Biorąc pod uwagę dynamikę zmian skali emigracji – wyraźnie wyróżniają się Irlandia oraz Wielka Brytania. Zdecydowana większość polskich emigrantów, którzy wyjechali w okresie od maja 2004 r. do końca 2006 r. – przebywa za granicą z zamiarem podjęcia pracy (80-90%).

Polska jest krajem o dużych tradycjach migracyjnych. Nasz kraj był i jest, przynajmniej na okres kilku – kilkunastu lat, bazą pracowniczej rezerwy migracyjnej. W okresie transformacji dokonała się zasadnicza geograficzna reorientacja polskiego zatrudnienia za granicą – w kierunku krajów zachodnioeuropejskich. W latach 90-tych nastąpiło też wyraźne odwrócenie proporcji między nieformalnymi czasowymi migracjami zarobkowymi a emigracją definitywną, tj. na pobyt stały. Po okresie dominacji emigracji na stałe, powrócił model wyjazdów do pracy czasowej. Model ten utrwalił się po wstąpieniu Polski do UE i wydaje się być stabilny w perspektywie najbliższych kilkunastu lat.

Imigracja

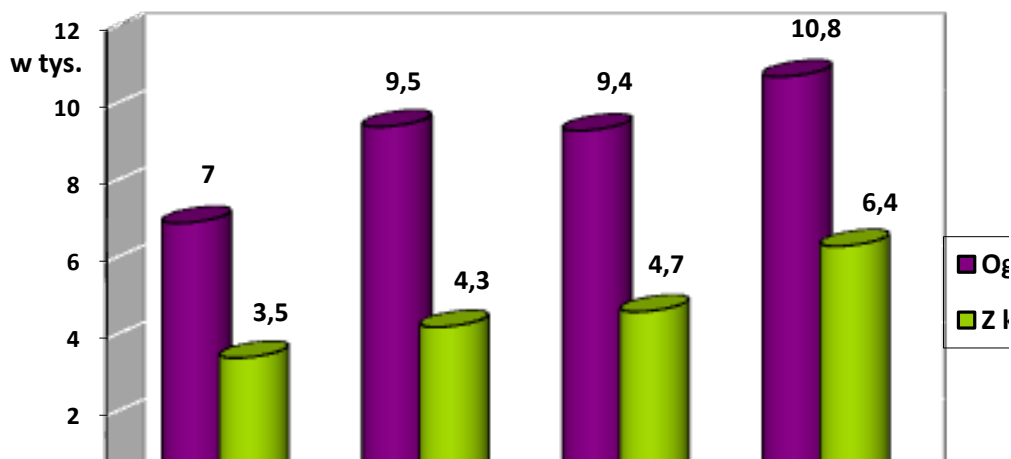
Imigracja do Polski na pobyt stały jest znacznie mniejsza od emigracji, w efekcie Polska ma ujemne saldo migracji zagranicznych. Skalę zjawiska przedstawia wykres 3.

Imigracje te to w znacznej większości powroty Polaków, którzy wcześniej opuścili nasz kraj (wymeldowali się z pobytu stałego w Polsce).

Najwięcej imigrantów przyjeżdża z Niemiec (w 2006 r. prawie 30% ogółu imigrantów) i ze Stanów Zjednoczonych, czyli krajów, które przez lata były głównymi kierunkami emigracji z Polski. Zdecydowana większość tych imigrantów, a także osób przyjeżdżających z Włoch i Francji ma obywatelstwo polskie. W 2006 r. zaobserwowano duży odsetek przyjazdów z Wielkiej Brytanii (prawie 15%), podczas gdy w 2005 r. wynosił on niecałe 5%. Należy więc przypuszczać, że wyraźny wzrost powrotów jest efektem zwiększenia się w ostatnich latach emigracji do Wielkiej Brytanii.

Stosunkowo duży odsetek imigrantów z Ukrainy jest efektem meldowania się na stałe osób, które wcześniej przebywały w Polsce czasowo. Zdecydowana większość tych osób to obywatele Ukrainy.

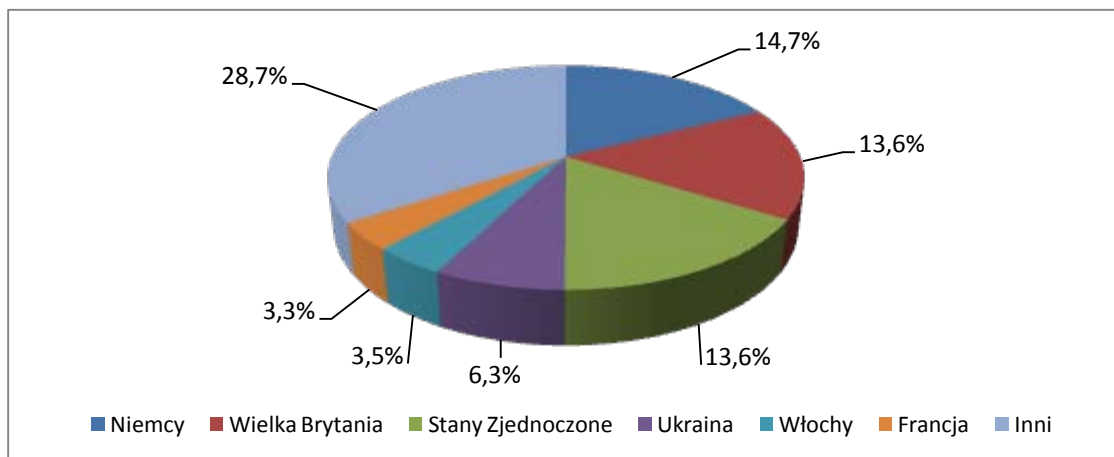
Wykres 3. Imigracja do Polski na pobyt stały w latach 2003-2006

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Główne kierunki imigracji na pobyt czasowy do Polski różnią się od kierunków imigracji na pobyt stały. Spośród 40,7 tys. osób przybyłych z zagranicy, które w końcu 2006 r. były zameldowane w Polsce na pobyt czasowy powyżej 3 miesięcy prawie 11 tys. – czyli ponad ¼ ogółu stanowili imigranci z Ukrainy. W dalszej kolejności plasują się osoby przybyłe z Niemiec, Białorusi i Wietnamu. Ponad 92% wszystkich imigrantów stanowią cudzoziemcy.

Wykres 4. Imigracja do Polski na pobyt stały w 2006 r. według kraju poprzedniego zamieszkania imigrantów
(% ogólnej liczby emigrantów)

Źródło: Dane administracyjne dotyczące zameldowań na pobyt stały. Od 2006 r. źródłem danych jest rejestr PESEL.

Są to dane oficjalne – opracowane na podstawie rejestracji pobytu w gminach czasowego przebywania. Rzeczywiste zasoby imigracyjne wydają się być większe, ponieważ nie wszyscy imigranci dopełniają obowiązku meldunkowego.

ANEKS

1. Rozporządzenie (WE) Nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie statystyk Wspólnoty z zakresu migracji i ochrony międzynarodowej oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 311/76 w sprawie zestawienia statystyk dotyczących pracowników cudzoziemców (tekst mający znaczenie dla EOG).

31.7.2007

PL

Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej

L 199/23

ROZPORZĄDZENIE (WE) nr 862/2007 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 11 lipca 2007 r.

w sprawie statystyk Wspólnoty z zakresu migracji i ochrony międzynarodowej oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 311/76 w sprawie zestawienia statystyk dotyczących pracowników cudzoziemców

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 285 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W konkluzjach Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, która odbyła się w dniach 28–29 maja 2001 r., rozważono potrzebę stworzenia pełnych i spójnych ram dla przyszłych działań doskonalących statystyki w kontekście wspólnej analizy i usprawnionej wymiany statystyk dotyczących azylu i migracji.
- (2) W kwietniu 2003 r. Komisja wydała komunikat adresowany do Parlamentu Europejskiego i Rady, ustanawiający plan działań dotyczący gromadzenia i analizy statystyk Wspólnoty w dziedzinie migracji. Zawierał on wiele istotnych zmian mających na celu poprawę kompletności i stopnia zharmonizowania tych statystyk. Zgodnie z planem działań celem Komisji było przedstawienie wniosku legislacyjnego dotyczącego statystyk Wspólnoty w zakresie migracji i azylu.
- (3) Rada Europejska w Salonikach w dniach 19–20 czerwca 2003 r. stwierdziła, że potrzebne są bardziej skuteczne mechanizmy gromadzenia i analizy informacji dotyczących migracji i azylu w Unii Europejskiej.
- (4) Parlament Europejski w rezolucji z dnia 6 listopada 2003 r. ⁽³⁾ w sprawie wspomnianego komunikatu Komisji zauważył, że w celu stworzenia wyczerpującej statystyki koniecznej do rozwoju rzetelnych i skutecznych

polityk Wspólnoty dotyczących migracji niezbędne jest przyjęcie przepisów prawa. Rezolucja wspiera plany Komisji w zakresie wniosków legislacyjnych dotyczących statystyk odnoszących się do migracji i azylu.

- (5) Rozszerzenie Unii Europejskiej przyniosło dodatkowy wymiar geograficzny i polityczny w odniesieniu do szeregu zjawisk związanych z migracją. Stworzyło ono również kolejny bodziec zwiększający zapotrzebowanie na dokładną, dostarczaną na czas i zharmonizowaną informację statystyczną. Istnieje również rosnące zapotrzebowanie na informacje statystyczne dotyczące zawodów, wykształcenia, kwalifikacji oraz rodzajów działalności migrantów.
- (6) Zharmonizowane i porównywalne statystyki wspólnotowe dotyczące migracji i azylu są niezbędne do rozwoju i monitorowania prawodawstwa i polityk Wspólnoty odnoszących się do imigracji i azylu oraz do swobodnego przepływu osób.
- (7) Istnieje potrzeba wzmocnienia wymiany informacji statystycznych dotyczących azylu i migracji oraz doskonalenia jakości procesu gromadzenia danych i opracowywania wyników w ramach statystyk Wspólnoty, co do tej pory odbywało się w oparciu o szereg nieformalnych porozumień.
- (8) Istotne jest, aby dostępne były informacje z całego obszaru Unii Europejskiej do celów monitorowania rozwoju i wdrażania prawodawstwa i polityki Wspólnoty. Ogólnie rzecz biorąc, aktualna praktyka nie zapewnia w wystarczającym stopniu jednolitego, regularnego, realizowanego na czas i szybkiego dostarczania i upowszechniania zharmonizowanych danych.
- (9) Niniejsze rozporządzenie nie obejmuje szacunków liczby osób nielegalnie zamieszkujących państwa członkowskie. Państwa członkowskie nie powinny dostarczać Komisji (Eurostat) takich szacunków lub danych na temat takich osób, chociaż dane takie mogą być uwzględniane w badaniach dotyczących liczby ludności.
- (10) Tam, gdzie jest to możliwe, definicje stosowane do celów niniejszego rozporządzenia zostały zaczerpnięte z zaleceń Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie statystyk dotyczących międzynarodowej migracji, zaleceń Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie spisów ludności oraz mieszkań w państwach należących do Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ lub objętych prawodawstwem WE oraz powinny być aktualizowane zgodnie z właściwymi procedurami.

⁽¹⁾ Dz.U. C 185 z 8.8.2006, str. 31.

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 14 marca 2007 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 12 czerwca 2007 r.

⁽³⁾ Dz.U. C 83 E z 2.4.2004, str. 94.

- (11) Nowe potrzeby Wspólnoty związane ze statystyką dotyczącą migracji i azylu dezaktualizują przepisy rozporządzenia Rady (EWG) nr 311/76 z dnia 9 lutego 1976 r. w sprawie zestawienia statystyk dotyczących pracowników cudzoziemców ⁽¹⁾.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot

- (12) Rozporządzenie (EWG) nr 311/76 powinno zatem zostać uchylone.

Niniejsze rozporządzenie ustanawia wspólne zasady gromadzenia i tworzenia statystyk Wspólnoty dotyczących:

- (13) W związku z tym, że cel niniejszego rozporządzenia, jakim jest ustanowienie wspólnych zasad gromadzenia i zestawiania statystyk wspólnotowych dotyczących migracji i ochrony międzynarodowej, nie może zostać osiągnięty w wystarczający sposób przez państwa członkowskie, a ze względu na skalę działania może zostać osiągnięty w lepszym stopniu na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu.

- a) imigracji do oraz emigracji z terytoriów państw członkowskich, w tym przepływów z terytorium jednego państwa członkowskiego na terytorium innego państwa członkowskiego oraz przepływów pomiędzy państwem członkowskim a terytorium państwa trzeciego;

- b) obywatelstwa i kraju urodzenia osób posiadających miejsce zamieszkania na terytorium państw członkowskich;

- (14) Rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 z dnia 17 lutego 1997 r. w sprawie statystyk Wspólnoty ⁽²⁾ stanowi ramy referencyjne dla przepisów niniejszego rozporządzenia. W szczególności wymaga ono zgodności ze standardami bezstronności, rzetelności, obiektywizmu, niezależności naukowej, efektywności pod względem kosztów oraz poufności informacji statystycznych.

- c) procedur i postępowań administracyjnych i sądowych w państwach członkowskich, związanych z imigracją, udzielaniem pozwolenia na pobyt, obywatelstwem, azylem i innymi formami ochrony międzynarodowej oraz z zapobieganiem nielegalnej imigracji.

Artykuł 2

Definicje

- (15) Środki niezbędne do wykonania niniejszego rozporządzenia powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ⁽³⁾.

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- (16) Komisji powinny zostać w szczególności przyznane uprawnienia wykonawcze w zakresie aktualizacji definicji, podejmowania decyzji dotyczących grupowania danych i dodatkowej dezagregacji i określania reguł dotyczących dokładności i standardów jakości. W związku z tym, że środki te mają charakter ogólny i mają na celu zmianę innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia oraz jego uzupełnienie poprzez dodanie nowych elementów innych niż istotne, powinny być one przyjęte zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą określoną w art. 5a decyzji 1999/468/WE.

- a) „miejsce zamieszkania” oznacza miejsce, w którym osoba zwykle spędza codzienny czas wolny od pracy, niezależnie od czasowych nieobecności związanych z wypoczynkiem, urlopem, odwiedzinami u przyjaciół i krewnych, interesami, leczeniem medycznym lub pielgrzymkami religijnymi lub, jeżeli dane takie nie są dostępne, miejsce formalnego zamieszkania lub miejsce zameldowania;

- b) „imigracja” oznacza działanie, w wyniku którego osoba ustanawia swoje miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego na okres, który wynosi co najmniej dwa miesiące lub co do którego przewiduje się, że będzie on tyle wynosić, będąc uprzednio rezydentem innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego;

- (17) Zasięgnięto opinii Komitetu ds. Programu Statystycznego, ustanowionego decyzją Rady 89/382/EWG, Euratom z dnia 19 czerwca 1989 r. ustanawiającą Komitet ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich ⁽⁴⁾, zgodnie z art. 3 tej decyzji,

- c) „emigracja” oznacza działanie, w ramach którego osoba, mająca uprzednio miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, zaprzestaje posiadania swojego zwyczajowego miejsca zamieszkania w tym państwie członkowskim na okres, który wynosi co najmniej dwa miesiące lub co do którego przewiduje się, że będzie on tyle wynosić;

- d) „obywatelstwo” oznacza szczególną więź prawną pomiędzy osobą a jej państwem, nabytą poprzez urodzenie lub naturalizację, niezależnie od tego, czy odbywa się ona poprzez deklarację, wybór, małżeństwo lub w inny sposób zgodny z prawem krajowym;

⁽¹⁾ Dz.U. L 39 z 14.2.1976, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 52 z 22.2.1997, str. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1).

⁽³⁾ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23. Decyzja zmieniona decyzją 2006/512/WE (Dz.U. L 200 z 22.7.2006, str. 11).

⁽⁴⁾ Dz.U. L 181 z 28.6.1989, str. 47.

- (11) Nowe potrzeby Wspólnoty związane ze statystyką dotyczącą migracji i azylu dezaktualizują przepisy rozporządzenia Rady (EWG) nr 311/76 z dnia 9 lutego 1976 r. w sprawie zestawienia statystyk dotyczących pracowników cudzoziemców ⁽¹⁾.
- (12) Rozporządzenie (EWG) nr 311/76 powinno zatem zostać uchylone.
- (13) W związku z tym, że cel niniejszego rozporządzenia, jakim jest ustanowienie wspólnych zasad gromadzenia i zestawiania statystyk wspólnotowych dotyczących migracji i ochrony międzynarodowej, nie może zostać osiągnięty w wystarczający sposób przez państwa członkowskie, a ze względu na skalę działania może zostać osiągnięty w lepszym stopniu na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu.
- (14) Rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 z dnia 17 lutego 1997 r. w sprawie statystyk Wspólnoty ⁽²⁾ stanowi ramy referencyjne dla przepisów niniejszego rozporządzenia. W szczególności wymaga ono zgodności ze standardami bezstronności, rzetelności, obiektywizmu, niezależności naukowej, efektywności pod względem kosztów oraz poufności informacji statystycznych.
- (15) Środki niezbędne do wykonania niniejszego rozporządzenia powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ⁽³⁾.
- (16) Komisji powinny zostać w szczególności przyznane uprawnienia wykonawcze w zakresie aktualizacji definicji, podejmowania decyzji dotyczących grupowania danych i dodatkowej dezagregacji i określania reguł dotyczących dokładności i standardów jakości. W związku z tym, że środki te mają charakter ogólny i mają na celu zmianę innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia oraz jego uzupełnienie poprzez dodanie nowych elementów innych niż istotne, powinny być one przyjęte zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą określoną w art. 5a decyzji 1999/468/WE.
- (17) Zasięgnięto opinii Komitetu ds. Programu Statystycznego, ustanowionego decyzją Rady 89/382/EWG, Euratom z dnia 19 czerwca 1989 r. ustanawiającą Komitet ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich ⁽⁴⁾, zgodnie z art. 3 tej decyzji,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia wspólne zasady gromadzenia i tworzenia statystyk Wspólnoty dotyczących:

- a) imigracji do oraz emigracji z terytoriów państw członkowskich, w tym przepływów z terytorium jednego państwa członkowskiego na terytorium innego państwa członkowskiego oraz przepływów pomiędzy państwem członkowskim a terytorium państwa trzeciego;
- b) obywatelstwa i kraju urodzenia osób posiadających miejsce zamieszkania na terytorium państw członkowskich;
- c) procedur i postępowań administracyjnych i sądowych w państwach członkowskich, związanych z imigracją, udzielaniem pozwolenia na pobyt, obywatelstwem, azylem i innymi formami ochrony międzynarodowej oraz z zapobieganiem nielegalnej imigracji.

Artykuł 2

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „miejsce zamieszkania” oznacza miejsce, w którym osoba zwykle spędza codzienny czas wolny od pracy, niezależnie od czasowych nieobecności związanych z wypoczynkiem, urlopem, odwiedzinami u przyjaciół i krewnych, interesami, leczeniem medycznym lub pielgrzymkami religijnymi lub, jeżeli dane takie nie są dostępne, miejsce formalnego zamieszkania lub miejsce zameldowania;
- b) „imigracja” oznacza działanie, w wyniku którego osoba ustanawia swoje miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego na okres, który wynosi co najmniej dwaście miesięcy lub co do którego przewiduje się, że będzie on tyle wynosić, będąc uprzednio rezydentem innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego;
- c) „emigracja” oznacza działanie, w ramach którego osoba, mająca uprzednio miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, zaprzestaje posiadania swojego zwyczajowego miejsca zamieszkania w tym państwie członkowskim na okres, który wynosi co najmniej dwadzieścia miesięcy lub co do którego przewiduje się, że będzie on tyle wynosić;
- d) „obywatelstwo” oznacza szczególną więź prawną pomiędzy osobą a jej państwem, nabytą poprzez urodzenie lub naturalizację, niezależnie od tego, czy odbywa się ona poprzez deklarację, wybór, małżeństwo lub w inny sposób zgodny z prawem krajowym;

⁽¹⁾ Dz.U. L 39 z 14.2.1976, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 52 z 22.2.1997, str. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1).

⁽³⁾ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23. Decyzja zmieniona decyzją 2006/512/WE (Dz.U. L 200 z 22.7.2006, str. 11).

⁽⁴⁾ Dz.U. L 181 z 28.6.1989, str. 47.

- e) „kraj urodzenia” oznacza kraj zamieszkania (w jego aktualnych granicach, jeżeli informacja ta jest dostępna) matki w momencie urodzenia lub, w przypadku braku takiej informacji, kraj (w jego aktualnych granicach, jeżeli informacja ta jest dostępna), w którym miało miejsce urodzenie;
- f) „imigrant” oznacza osobę podejmującą imigrację;
- g) „emigrant” oznacza osobę podejmującą emigrację;
- h) „rezydent długoterminowy” oznacza długoterminowego rezydenta zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. b) dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi ⁽¹⁾;
- i) „obywatel państwa trzeciego” oznacza każdą osobę, która nie jest obywatelem Unii w rozumieniu art. 17 ust. 1 Traktatu, w tym bezpaństwowców;
- j) „wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej” oznacza wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. g) dyrektywy Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony ⁽²⁾;
- k) „status uchodźcy” oznacza status uchodźcy zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. d) dyrektywy 2004/83/WE;
- l) „status ochrony uzupełniającej” oznacza status ochrony uzupełniającej zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. f) dyrektywy 2004/83/WE;
- m) „członkowie rodziny” oznacza członków rodziny zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. i) rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiającego kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego ⁽³⁾;
- n) „ochrona tymczasowa” oznacza ochronę tymczasową zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. a) dyrektywy Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami ⁽⁴⁾;
- o) „osoby małoletnie pozbawione opieki” oznacza małoletniego bez opieki zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. i) dyrektywy 2004/83/WE;
- p) „granice zewnętrzne” oznacza granice zewnętrzne zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) ⁽⁵⁾;
- q) „obywatele państw trzecich, którym odmówiono wjazdu” oznacza obywateli państw trzecich, którym odmówiono wjazdu na granicy zewnętrznej, ponieważ nie spełniają wszystkich warunków wjazdu określonych w art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 562/2006 i nie należą do kategorii osób wymienionych w art. 5 ust. 4 tego rozporządzenia;
- r) „obywatele państw trzecich, co do których stwierdzono fakt nielegalnego przebywania” oznacza obywateli państw trzecich, których fakt przebywania na terytorium państwa członkowskiego stwierdzono oficjalnie i którzy nie spełniają lub przestali spełniać warunki pobytu lub zamieszkania w tym państwie członkowskim;
- s) „przesiedlenie” oznacza przekazanie obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców, na podstawie oceny konieczności zapewnienia im międzynarodowej ochrony i trwałego rozwiązania ich sytuacji, do państwa członkowskiego, w którym będą mieli prawo zamieszkiwać, korzystając z zapewnionego statusu prawnego.

2. Państwa członkowskie składają Komisji (Eurostat) sprawozdania ze stosowania i potencjalnych skutków wykorzystania szacunków lub innych metod tworzenia statystyk opartych na definicjach krajowych w celu dostosowania ich do zharmonizowanych definicji określonych w ust. 1.

3. W odniesieniu do roku referencyjnego 2008 statystyki przedstawione Komisji (Eurostat) na mocy niniejszego rozporządzenia mogą opierać się na definicjach alternatywnych (krajowych). W takich przypadkach państwa członkowskie informują Komisję (Eurostat) o definicjach alternatywnych.

4. Jeżeli państwo członkowskie nie jest związane jednym lub wieloma aktami prawnymi, o których mowa w definicjach w ust. 1, statystyki porównywalne ze statystykami podlegającymi niniejszemu rozporządzeniu powinny być dostarczone przez państwo członkowskie tam, gdzie mogą być one dostarczone na mocy obowiązujących procedur legislacyjnych lub administracyjnych.

Artykuł 3

Statystyki dotyczące migracji międzynarodowej, ludności rezydującej oraz nabycia obywatelstwa

1. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące liczby:

- a) imigrantów przenoszących się na terytorium państwa członkowskiego, zdezagregowane według:
- (i) grup obywatelstwa według wieku i płci;
 - (ii) grup kraju urodzenia według wieku i płci;
 - (iii) grup kraju poprzedniego miejsca zamieszkania według wieku i płci;

⁽¹⁾ Dz.U. L 16 z 23.1.2004, str. 44.

⁽²⁾ Dz.U. L 304 z 30.9.2004, str. 12.

⁽³⁾ Dz.U. L 50 z 25.2.2003, str. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 212 z 7.8.2001, str. 12.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 105 z 13.4.2006, str. 1.

b) emigrantów przenoszących się z terytorium państwa członkowskiego, zdezagregowane według:

- (i) grup obywatelstw;
- (ii) wieku;
- (iii) płci;
- (iv) grup krajów kolejnego miejsca zamieszkania;

c) osób posiadających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim pod koniec okresu referencyjnego, zdezagregowane według:

- (i) grup obywatelstwa według wieku i płci;
- (ii) grup kraju urodzenia według wieku i płci;

d) osób, które posiadają miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego i które nabyły w trakcie roku referencyjnego obywatelstwo państwa członkowskiego i posiadały wcześniej obywatelstwo innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego lub osób będących wcześniej bezpaństwowcami, zdezagregowane według wieku i płci oraz według wcześniejszego obywatelstwa osób, których dotyczą, i według tego, czy osoba ta była wcześniej bezpaństwowcem.

2. Statystyki, o których mowa w ust. 1, dotyczą referencyjnych okresów jednego roku kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu dwunastu miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest rok 2008.

Artykuł 4

Statystyki dotyczące ochrony międzynarodowej

1. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące liczby:

- a) osób, które złożyły wnioski o ochronę międzynarodową lub zostały objęte takimi wnioskami jako członkowie rodziny w trakcie okresu referencyjnego;
- b) osób, których dotyczą wnioski o ochronę międzynarodową, rozpatrywane przez właściwy organ krajowy pod koniec okresu referencyjnego;
- c) wniosków o ochronę międzynarodową wycofanych w trakcie okresu referencyjnego.

Statystyki te są zdezagregowane według wieku i płci oraz według obywatelstwa osób, których dotyczą. Odnoszą się one do referencyjnych okresów jednego miesiąca kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu dwóch miesięcy od końca miesiąca referencyjnego. Pierwszym miesiącem referencyjnym jest styczeń 2008 r.

2. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące liczby:

- a) osób objętych decyzjami o odrzuceniu wniosków o ochronę międzynarodową, w tym decyzjami o uznaniu wniosków za niedopuszczalne lub bezpodstawne oraz decyzjami podjętymi w ramach procedur priorytetowych lub przyspieszonych, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego;
- b) osób objętych decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu uchodźcy, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego;
- c) osób objętych decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu ochrony uzupełniającej, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego;
- d) osób objętych decyzjami o nadaniu lub cofnięciu ochrony tymczasowej, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego;
- e) osób objętych decyzjami o nadaniu lub cofnięciu zezwolenia na pobyt ze względów humanitarnych zgodnie z prawem krajowym dotyczącym ochrony międzynarodowej, podjętymi w pierwszej instancji przez organy administracyjne lub sądowe podczas okresu referencyjnego.

Statystyki te są zdezagregowane według wieku i płci oraz według obywatelstwa osób, których dotyczą. Odnoszą się one do okresów referencyjnych trwających trzy miesiące kalendarzowe i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu dwóch miesięcy od końca okresu referencyjnego. Pierwszy okres referencyjny trwa od stycznia do marca 2008 r.

3. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące liczby:

- a) osób wnioskujących o ochronę międzynarodową, które podczas okresu referencyjnego są uznane przez właściwy organ krajowy za osoby małoletnie pozbawione opieki;
- b) osób objętych ostatecznymi decyzjami o odrzuceniu wniosków o ochronę międzynarodową, takimi jak decyzje uznające wnioski za niedopuszczalne lub bezpodstawne oraz decyzjami podjętymi w ramach procedur priorytetowych lub przyspieszonych, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej podczas okresu referencyjnego;
- c) osób objętych ostatecznymi decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu uchodźcy, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej podczas okresu referencyjnego;

- d) osób objętych ostatecznymi decyzjami o nadaniu lub cofnięciu statusu ochrony uzupełniającej, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej podczas okresu referencyjnego;
- e) osób objętych ostatecznymi decyzjami o nadaniu lub cofnięciu ochrony tymczasowej, podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej podczas okresu referencyjnego;
- f) osób objętych innymi ostatecznymi decyzjami podjętymi przez organy administracyjne lub sądowe w ramach procedury odwoławczej lub kontroli sądowej w odniesieniu do decyzji o nadaniu lub cofnięciu zezwolenia na pobyt ze względów humanitarnych zgodnie z prawem krajowym dotyczącym ochrony międzynarodowej podczas okresu referencyjnego;
- g) osób, które uzyskały zezwolenie na pobyt w państwie członkowskim w ramach krajowego lub wspólnotowego systemu przesiedlania podczas okresu referencyjnego, jeżeli taki system jest stosowany w tym państwie członkowskim.

Statystyki te są zdezagregowane według wieku i płci oraz według obywatelstwa osób, których dotyczą. Odnoszą się one do referencyjnych okresów jednego roku kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu trzech miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest rok 2008.

4. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) następujące statystyki dotyczące stosowania rozporządzenia (WE) nr 343/2003 i rozporządzenia Komisji (WE) nr 1560/2003 z dnia 2 września 2003 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003 ⁽¹⁾:

- a) liczba wniosków o przejęcie lub przyjęcie z powrotem osoby ubiegającej się o nadanie statusu uchodźcy;
- b) przepisy prawa będące podstawą wniosków, o których mowa w lit. a);
- c) decyzje podjęte w odpowiedzi na wnioski, o których mowa w lit. a);
- d) liczba przekazania na podstawie decyzji, o których mowa w lit. c);
- e) liczba wniosków o udzielenie informacji.

Dane te odnoszą się do okresów referencyjnych trwających rok kalendarzowy i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu trzech miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest rok 2008.

⁽¹⁾ Dz.U. L 222 z 5.9.2003, str. 3.

Artykuł 5

Statystyki dotyczące zapobiegania nielegalnemu wjazdowi i nielegalnemu pobytowi

1. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące liczby:

- a) obywateli państw trzecich, którym odmówiono wjazdu na terytorium państwa członkowskiego na granicy zewnętrznej;
- b) obywateli państw trzecich, co do których stwierdzono fakt nielegalnego przebywania na terytorium państwa członkowskiego zgodnie z przepisami krajowymi dotyczącymi imigracji.

Statystyki, o których mowa w lit. a), są zdezagregowane zgodnie z art. 13 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 562/2006.

Statystyki, o których mowa w lit. b), są zdezagregowane według wieku i płci oraz według obywatelstwa osób, których dotyczą.

2. Statystyki, o których mowa w ust. 1, odnoszą się do referencyjnych okresów jednego roku kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu trzech miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest rok 2008.

Artykuł 6

Statystyki dotyczące zezwoleń na pobyt i pobytu obywateli państw trzecich

1. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki dotyczące:

- a) liczby zezwoleń na pobyt wydanych osobom będącym obywatelami państw trzecich, zdezagregowane w następujący sposób:
 - (i) zezwolenia wydane podczas okresu referencyjnego, na podstawie których osobie udziela się zezwolenia na pobyt po raz pierwszy, zdezagregowane według obywatelstwa, przyczyny wydania zezwolenia oraz okresu ważności zezwolenia;
 - (ii) zezwolenia wydane podczas okresu referencyjnego i udzielone ze względu na zmianę statusu imigracyjnego osoby lub przyczyny pobytu, zdezagregowane według obywatelstwa, przyczyny wydania zezwolenia oraz okresu ważności zezwolenia;
 - (iii) zezwolenia ważne pod koniec okresu referencyjnego (ilość wydanych zezwoleń, niewycofanych i niewygasłych), zdezagregowane według obywatelstwa, przyczyny wydania zezwolenia oraz okresu ważności zezwolenia;
- b) liczby rezydentów długoterminowych pod koniec okresu referencyjnego, zdezagregowane według obywatelstwa.

2. W przypadkach gdy krajowe przepisy i praktyki administracyjne państwa członkowskiego dopuszczają przyznanie szczególnych kategorii wizy długoterminowej lub statusu imigracyjnego zamiast zezwoleń na pobyt, liczby takich wiz i przypadków nadania statusu zostaną włączone do statystyk wymaganych zgodnie z ust. 1.

3. Statystyki, o których mowa w ust. 1, odnoszą się do referencyjnych okresów jednego roku kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu sześciu miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest rok 2008.

Artykuł 7

Statystyki dotyczące powrotów

1. Państwa członkowskie dostarczają Komisji (Eurostat) statystyki związane z:

- a) liczbą obywateli państw trzecich, co do których stwierdzono fakt nielegalnego przebywania na terytorium danego państwa członkowskiego, w stosunku do których wydano decyzje administracyjne lub sądowe, lub akt stwierdzający lub orzekający, że ich pobyt jest nielegalny i nakładające na nich obowiązek opuszczenia terytorium państwa członkowskiego, zdezagregowane według obywatelstwa tych osób;
- b) liczbą obywateli państw trzecich, którzy w wyniku decyzji administracyjnej lub sądowej lub aktu, o których mowa w lit. a), faktycznie opuścili terytorium danego państwa członkowskiego, zdezagregowane według ich obywatelstwa.

2. Statystyki, o których mowa w ust. 1, odnoszą się do referencyjnych okresów jednego roku kalendarzowego i są dostarczane Komisji (Eurostat) w ciągu trzech miesięcy od końca roku referencyjnego. Pierwszym rokiem referencyjnym jest rok 2008.

3. Dane statystyczne, o których mowa w ust. 1, nie uwzględniają obywateli państw trzecich przekazanych z jednego do drugiego państwa członkowskiego w ramach mechanizmu ustanowionego na mocy rozporządzeń (WE) nr 343/2003 i (WE) nr 1560/2003.

Artykuł 8

Dodatkowa dezagregacja

1. Komisja może podjąć działania definiujące dodatkowe dezagregacje określone poniżej dla następujących statystyk:

- a) statystyk wymaganych na podstawie art. 4 jako całości, dezagregacja według:
 - (i) roku złożenia wniosku;
- b) statystyk wymaganych na podstawie art. 4 ust. 4, dezagregacja według:
 - (i) liczby osób, których dotyczy wnioski, decyzja oraz przekazanie;

c) statystyk wymaganych na podstawie art. 5 ust. 1 lit. a), dezagregacja według:

- (i) wieku;
- (ii) płci;

d) statystyk wymaganych na podstawie art. 5 ust. 1 lit. b), dezagregacja według:

- (i) przyczyny zatrzymania;
- (ii) miejsca zatrzymania;

e) statystyk wymaganych na podstawie art. 6, dezagregacja według:

- (i) roku, w którym wydane zostało pierwsze zezwolenie na pobyt;
- (ii) wieku;
- (iii) płci;

f) statystyk wymaganych na podstawie art. 7, dezagregacja według:

- (i) przyczyny podjęcia decyzji lub aktu nakładającego obowiązek wyjazdu;
- (ii) wieku;
- (iii) płci.

2. Dodatkowe dezagregacje wymienione w ust. 1 dostarczane są wyłącznie oddzielnie, nie zaś w połączeniu z dezagregacjami wymaganymi na podstawie art. 4–7.

3. Decydując o konieczności zastosowania dodatkowej dezagregacji, Komisja bierze pod uwagę zapotrzebowanie na te informacje dla celów rozwijania i monitorowania polityk Wspólnoty oraz dostępność odpowiednich źródeł danych i koszty z tym związane.

Negocjacje w sprawie dodatkowych dezagregacji, które mogą być konieczne w celu stosowania art. 4–7, są podejmowane nie później niż dnia 20 sierpnia 2009 r. Najwcześniejszym rokiem referencyjnym dla wprowadzenia dodatkowych dezagregacji jest rok 2010.

Artykuł 9

Źródła danych i standardy jakości

1. Statystyki oparte są na następujących źródłach danych, odpowiednio do ich dostępności w państwie członkowskim oraz zgodnie z prawem krajowym i praktykami krajowymi:

- a) ewidencja postępowań administracyjnych i sądowych;
- b) rejestry związane z postępowaniami administracyjnymi;

- c) rejestry ludności lub poszczególnych podgrup ludności;
- d) spisy ludności;
- e) badania reprezentacyjne;
- f) inne właściwe źródła.

W ramach procesu statystycznego możliwe jest stosowanie naukowo udowodnionych i dobrze udokumentowanych metod szacunku statystycznego.

2. Państwa członkowskie składają Komisji (Eurostat) sprawozdania o wykorzystanych źródłach danych, powodach wyboru tych źródeł oraz wpływie wybranych źródeł danych na jakość statystyk, jak również o zastosowanych metodach szacunku, a także stale informują Komisję (Eurostat) o wprowadzanych do nich zmianach.

3. Na wniosek Komisji (Eurostat) państwa członkowskie dostarczają jej wszystkich informacji niezbędnych do oceny jakości, porównywalności i kompletności informacji statystycznych.

4. Państwa członkowskie niezwłocznie informują Komisję (Eurostat) o rewizjach i korektach statystyk dostarczonych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz o wszelkich zmianach w stosowanych metodach i źródłach danych.

5. Środki odnoszące się do definicji odpowiednich formatów przysyłania danych przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną, o której mowa w art. 11 ust. 2.

Artykuł 10

Środki wykonawcze

1. Środki niezbędne do wykonania niniejszego rozporządzenia, określające zasady dotyczące odpowiedniego formatu przysyłania danych zgodnie z art. 9, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną, o której mowa w art. 11 ust. 2.

2. Następujące środki, niezbędne w celu wykonania niniejszego rozporządzenia i przewidziane w celu zmiany jego elementów innych niż istotne, między innymi poprzez jego uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 11 ust. 3:

- a) aktualizacja definicji zawartych w art. 2 ust. 1;

- b) zdefiniowanie kategorii grup kraju urodzenia, grup kraju poprzedniego lub kolejnego miejsca zamieszkania oraz grup obywatelstwa określonych w art. 3 ust. 1;
- c) zdefiniowanie kategorii przyczyn wydania zezwolenia określonych w art. 6 ust. 1 lit. a);
- d) zdefiniowanie dodatkowych dezagregacji i poziomów dezagregacji, które mają zostać zastosowane dla zmiennych, określonych w art. 8;
- e) określenie reguł dotyczących dokładności i standardów jakości.

Artykuł 11

Komitet

1. W procesie przyjmowania środków wykonawczych Komisja jest wspierana przez Komitet ds. Programu Statystycznego, ustanowiony decyzją 89/382/EWG, Euratom.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 i 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów jej art. 8.

Okres, o którym mowa w art. 5 ust. 6 decyzji 1999/468/WE, wynosi trzy miesiące.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5a ust. 1–4 i art. 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów jej art. 8.

Artykuł 12

Sprawozdanie

Do dnia 20 sierpnia 2012 r. i następnie co trzy lata Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące statystyk zestawionych na mocy niniejszego rozporządzenia oraz ich jakości.

Artykuł 13

Uchylenie

Niniejszym uchyla się rozporządzenie (EWG) nr 311/76.

Artykuł 14

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 11 lipca 2007 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
H.-G. PÖTTERING
Przewodniczący

W imieniu Rady
M. LOBO ANTUNES
Przewodniczący

2. Wykaz krajowych aktów prawnych na dzień 1 grudnia 2007 r.

Podstawowe ustawy

1. Ustawa o statystyce publicznej z dnia 29 czerwca 1995 r. (Dz. U. z 1995 r., Nr 88, poz. 439 z późniejszymi zmianami);
2. Program badań statystycznych statystyki publicznej (określający zakres tematyczny, przedmiotowy i podmiotowy badań statystycznych oraz związane z nim obowiązki, wprowadzany corocznie przez Radę Ministrów w formie rozporządzenia);
3. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 1997 r., Nr 133, poz. 883 z późniejszymi zmianami).

W zakresie ewidencji ludności

4. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993).

W zakresie legalizacji pobytu cudzoziemców na terytorium RP

5. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006, nr 234, poz. 1694 z późniejszymi zmianami);
6. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP (Dz. U. z 2006, nr 234, poz. 1695 z późniejszymi zmianami);
7. Ustawa o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin z dnia 14 lipca 2006 r. (Dz. U. z 2006, nr 144, poz. 1043 z późniejszymi zmianami);
8. Ustawa z dnia 15 lutego 1962 roku o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353 z późniejszymi zmianami);
9. Ustawa o repatriacji z dnia 9 listopada 2000r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532 z późniejszymi zmianami);
10. Ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami);
oraz
11. Projekt ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP oraz o zmianie innych ustaw (planowane wejście w życie – 1 kwietnia 2008 r.).

3. Szczegółowa analiza krajowych aktów prawnych

I. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993 z późniejszymi zmianami)

Ustawa normuje kwestie ewidencji ludności i dowodów osobistych. Ewidencja ludności polega na rejestracji danych o miejscu pobytu osób, o urodzeniach, dotyczących obowiązku wojskowego, zmianach stanu cywilnego, obywatelstwa, imion i nazwisk oraz o zgonach. Osoba przebywająca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązana wykonywać obowiązek meldunkowy określony w ustawie, a polegający na:

- 1) zameldowaniu się w miejscu pobytu stałego lub czasowego;
- 2) wymeldowaniu się z miejsca pobytu stałego lub czasowego;
- 3) zameldowaniu o urodzeniu dziecka;

4) zameldowaniu o zmianie stanu cywilnego;

5) zameldowaniu o zgonie osoby.

Pobytem stałym jest zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego przebywania.

Pobytem czasowym jest przebywanie bez zamiaru zmiany miejsca pobytu stałego w innej miejscowości pod oznaczonym adresem lub w tej samej miejscowości, lecz pod innym adresem.

W tym samym czasie można mieć tylko jedno miejsce pobytu stałego lub jedno miejsce pobytu czasowego trwającego ponad 3 miesiące.

Obowiązek meldunkowy cudzoziemca oraz obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej i członka jego rodziny niebędącego obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej

Cudzoziemiec, jak również obywatel państwa UE oraz członek jego rodziny niebędący obywatelem państwa członkowskiego UE przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany wykonywać obowiązek meldunkowy na zasadach określonych w ustawie.

1. Zameldowanie na pobyt stały

Cudzoziemiec, dokonując zameldowania na pobyt stały, zgłasza w organie gminy wymagane dane do zameldowania oraz przedstawia kartę pobytu wydaną w związku z udzieleniem zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, statusu uchodźcy lub zgody na pobyt tolerowany albo zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, decyzję o nadaniu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej lub o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany.

Dokonując zameldowania na pobyt stały, cudzoziemiec wypełnia formularz „Zgłoszenie pobytu stałego” Dokonując wymeldowania z miejsca pobytu stałego cudzoziemiec wypełnienia i podpisuje formularz „Zgłoszenie wymeldowania z miejsca pobytu stałego”.

Obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej i członek jego rodziny niebędący obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, dokonujący zameldowania się na pobyt stały, zgłaszają wymagane dane do zameldowania, przy czym obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej przedstawia ważny dokument podróży lub inny ważny dokument potwierdzający jego tożsamość i obywatelstwo oraz ważny dokument potwierdzający prawo stałego pobytu, a członek jego rodziny niebędący obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej – ważny dokument podróży oraz ważną kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej.

Dokonując zameldowania na pobyt stały, obywatel UE i członek jego rodziny niebędący obywatelem państwa członkowskiego UE wypełnia formularz „Zgłoszenie pobytu stałego” Dokonując wymeldowania z miejsca pobytu stałego wypełnienia i podpisuje formularz „Zgłoszenie wymeldowania z miejsca pobytu stałego”.

2. Zameldowanie na pobyt czasowy ponad 3 miesiące

Cudzoziemiec, dokonując zameldowania się na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące, zgłasza wymagane dane do zameldowania oraz przedstawia wizę, a w przypadku, gdy wjazd cudzoziemca nastąpił na podstawie umowy przewidującej zniesienie lub ograniczenie obowiązku posiadania wizy – dokument podróży, tymczasowe zaświadczenie tożsamości

cudzoziemca, kartę pobytu albo zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich bądź decyzję o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany lub o nadaniu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej.

Dokonując zameldowania na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące, cudzoziemiec wypełnia formularz „Zgłoszenie pobytu czasowego trwającego powyżej 3 miesięcy”.

Obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej i członkowie jego rodziny niebędący obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, którzy dokonują zameldowania się na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące, zgłaszają w organie gminy dane wymagane do zameldowania, przy czym obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej przedstawia ważny dokument podróży lub inny ważny dokument potwierdzający jego tożsamość i obywatelstwo oraz zaświadczenie o zarejestrowaniu pobytu obywatela Unii Europejskiej lub, w przypadku braku zaświadczenia, składa oświadczenie o zarejestrowaniu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a członek jego rodziny niebędący obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej – ważny dokument podróży oraz ważną kartę pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej.

Dokonując zameldowania na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące wypełnia formularz „Zgłoszenie pobytu czasowego trwającego powyżej 3 miesięcy”.

Przepisy dotyczące obywateli państwa członkowskiego Unii Europejskiej i członków ich rodziny niebędących obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, **stosuje się do obywateli państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz innych państw, które nie należą do Unii Europejskiej,** ale na podstawie umów zawartych z Unią Europejską korzystają ze swobody przepływu osób, oraz do członków ich rodzin.

Od wykonywania obowiązku meldunkowego zwolnieni są pod warunkiem wzajemności szefowie i członkowie personelu przedstawicielstw dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych państw obcych, łącznie z członkami ich rodzin pozostającymi z nimi we wspólnocie domowej, a także inne osoby na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, z wyjątkiem cudzoziemców mających stałe miejsce pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006, nr 234, poz. 1694 z późniejszymi zmianami);

Ustawa o cudzoziemcach określa zasady i warunki wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tryb postępowania oraz organy właściwe w tych sprawach.

Ustawy o cudzoziemcach nie stosuje się do:

1. szefów i członków personelu misji dyplomatycznych, kierowników urzędów konsularnych i członków personelu konsularnego państw obcych oraz innych osób zrównanych z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, pod warunkiem wzajemności i posiadania przez te osoby dokumentów potwierdzających pełnienie przez nie funkcji,
2. obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, oraz członków ich rodzin

3. cudzoziemców ubiegających się o ochronę oraz objętych ochroną na podstawie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie w niej uregulowanym.
4. cudzoziemców polskiego pochodzenia i członków najbliższej rodziny repatrianta, w zakresie uregulowanym w ustawie o repatriacji

Przekraczanie granicy

Cudzoziemiec może przekroczyć granicę oraz przebywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli posiada ważny dokument podróży oraz wizę, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej (co dotyczy zwłaszcza cudzoziemców wjeżdżających do Polski w ramach ruchu bezwizowego oraz cudzoziemców posiadających zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, legitymujących się kartą pobytu).

Wjeżdżając na terytorium RP powinien uzasadnić cel i okoliczności planowanego pobytu oraz przedstawić dokumenty je potwierdzające, posiadać i okazać na żądanie uprawnionego organu środki finansowe niezbędne do pokrycia kosztów wjazdu na terytorium RP, pobytu, przejazdu i wyjazdu z tego terytorium lub dokumenty umożliwiające uzyskanie takich środków oraz zezwolenie na wjazd do innego państwa lub na powrót do kraju pochodzenia.

Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem okresu pobytu oznaczonego w wizie oraz przed upływem okresu ważności wizy, chyba że uzyskał przedłużenie wizy albo zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, na osiedlenie się lub na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy o całkowitym lub częściowym zniesieniu obowiązku wizowego lub na podstawie jednostronnego zniesienia obowiązku wizowego jest obowiązany opuścić to terytorium przed upływem terminu przewidzianego w umowie międzynarodowej lub w rozporządzeniu znoszącym obowiązek wizowy, chyba że uzyskał zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony.

Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ruchu bezwizowym jest obowiązany opuścić to terytorium po upływie okresu pobytu, na który wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie później niż po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie wypowiedzenia umowy lub przywrócenia obowiązku wizowego lub od dnia ogłoszenia o tym fakcie w formie prawem przewidzianej.

Wizy

Wiza określa:

- numer dokumentu podróży cudzoziemca,
- miejsce i datę jej wystawienia,
- cel wjazdu i pobytu,
- okres ważności wizy,
- okres pobytu,
- liczbę wjazdów na terytorium RP dozwolonych w okresie pobytu.

Wizę wydaje się, w zależności od celu wjazdu i pobytu, jako wizę:

1. lotniskową,
2. tranzytową,
3. wjazdową w celu repatriacji,

4. pobytową
5. dyplomatyczną,
6. służbową,
7. kurierską,
8. dyplomatyczną tranzytową.

Cudzoziemiec może przekroczyć granicę oraz przebywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli posiada **ważny dokument podróży oraz wizę**.

Wizę pobytową wydaje się jako wizę jednolitą lub krajową.

O wydanie wizy pobytowej jednolitej cudzoziemiec może ubiegać się jeśli zamierza wjechać i przebywać na terytorium państw obszaru Schengen przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Wniosek o wydanie wizy składa się do konsula.

Jeżeli okoliczności planowanego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej związane z odwiedzinami, prowadzeniem działalności gospodarczej, prowadzeniem działalności kulturalnej, udziałem w konferencjach międzynarodowych, wykonywaniem zadań służbowych przez przedstawicieli organu państwa obcego oraz organizacji międzynarodowej, udziałem w postępowaniu w sprawie o udzielenie azylu, wykonywaniem pracy, pobytem związanym z celem naukowym, szkoleniowym lub dydaktycznym, korzystania z ochrony czasowej, a także udziałem w programie wymiany kulturalnej lub edukacyjnej albo programem wakacyjnej pracy studentów wymagają, aby trwał on dłużej niż 3 miesiące cudzoziemiec **może ubiegać się o wizę pobytową krajową**, której okres pobytu zostanie ustalony odpowiednio do wskazanego celu pobytu. Wiza pobytowa krajowa nie może być wydana na okres pobytu dłuższy niż 1 rok.

Wiza pobytowa uprawnia do jednokrotnego, dwukrotnego lub wielokrotnego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na nim w oznaczonym w wizie okresie pobytu.

Oprócz oznaczenia okresu pobytu w wizie określa się również okres ważności wizy, który nie może być dłuższy niż 5 lat, podczas którego może nastąpić pierwszy wjazd i musi nastąpić ostatni wyjazd z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także liczbę wjazdów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dozwolonych w okresie pobytu.

Początek okresu ważności wizy powinien przypadać na okres 3 miesięcy od dnia wydania wizy.

Organy właściwe do wydawania i przedłużania wiz

Organem właściwym do wydawania wiz jest konsul.

Organem właściwym do przedłużania wiz jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

Organem właściwym do wydawania wiz krajowych jest Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

Wizy pobytowe krajowe w celu wykonywania pracy

Wizy pobytowe krajowe w celu wykonywania pracy uprawniają do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wykonywania pracy.

Wiza w celu wykonywania pracy wydawana jest przez konsula właściwego ze względu na miejsce stałego zamieszkania, jeżeli cudzoziemiec przedstawi przyrzeczenie wydania zezwolenia na pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub dokument, z którego wynika, że takie przyrzeczenie nie jest wymagane.

Wizę pobytową w celu wykonywania pracy wydaje się na okres pobytu, który odpowiada okresowi wskazanemu w przyrzeczeniu lub oświadczeniu, nie dłużej jednak niż na rok.

Cudzoziemcowi, który zamierza wykonywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pracę zależną od rytmu pór roku przez czas określony, wizę pobytową krajową w celu wykonywania pracy wydaje się na okres pobytu, który odpowiada okresowi wskazanemu w przyrzeczeniu wydania zezwolenia na pracę, nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy w okresie 12 miesięcy liczonych od dnia pierwszego wjazdu.

Jeżeli cudzoziemiec zamierza wykonywać pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące i otrzyma przyrzeczenie wydania zezwolenia na pracę może wystąpić za pośrednictwem konsula, jeżeli przebywa za granicą, lub bezpośrednio do wojewody z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.

Zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony

O udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony cudzoziemiec może ubiegać się, jeżeli okoliczność, która jest podstawą ubiegania się o to zezwolenie, uzasadnia jego zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące, i okoliczność ta należy do następujących:

- 1) posiada przyrzeczenie lub przedłużenie przyrzeczenia wydania zezwolenia na pracę albo pisemne oświadczenie pracodawcy o zamiarze powierzenia cudzoziemcowi wykonywania pracy, jeżeli zezwolenie na pracę nie jest wymagane;
- 2) prowadzi działalność gospodarczą na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie w Rzeczypospolitej Polskiej, korzystną dla gospodarki narodowej, a w szczególności przyczyniającą się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji lub tworzenia nowych miejsc pracy;
- 3) zamierza jako osoba o uznanym dorobku artystycznym kontynuować twórczość na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) bierze udział w szkoleniach i stażach zawodowych realizowanych w ramach programów Unii Europejskiej;
- 5) zamierza jako członek rodziny zamieszkiwać wspólnie z pracownikiem migrującym, o którym mowa w Europejskiej Karcie Społecznej, sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961 r.
- 6) jest małżonkiem obywatela polskiego;
- 7) jako członek rodziny cudzoziemca, o którym mowa w art. 54 ustawy przybywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium w celu połączenia z rodziną;
- 8) jest małoletnim dzieckiem cudzoziemca urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywającym na tym terytorium bez opieki;
- 9) jest małżonkiem lub pełnoletnim dzieckiem cudzoziemca, o którym mowa w art. 54 ustawy, i przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez okres 5 lat na podstawie zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonych w związku z okolicznościami, o których mowa w pkt. 7 ustawy;
- 10) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w pkt. 7, w przypadku owdowienia, rozwodu, separacji lub śmierci wstępnego lub zstępnego pierwszego stopnia, gdy przemawia za tym szczególnie ważny interes cudzoziemca;

- 11) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w pkt. 6, w przypadku owdowienia lub rozvodu, gdy przemawia za tym szczególnie ważny interes cudzoziemca;
- 12) jest małoletnim dzieckiem cudzoziemca, posiadającego zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 13) posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE, udzielone przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, oraz zamierza wykonywać pracę lub prowadzić działalność gospodarczą na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie w Rzeczypospolitej Polskiej, podjąć lub kontynuować studia lub szkolenie zawodowe lub wykaże, że zachodzą inne okoliczności uzasadniające jego zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 14) jest członkiem rodziny cudzoziemca, o którym mowa w pkt. 13, z którym przebywał na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, towarzyszącym mu lub chcącym się z nim połączyć;
- 15) jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu decyzji ramowej Rady z dnia 19 lipca 2002r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi i spełnia łącznie następujące warunki:
- a) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) podjął współpracę z organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie zwalczania handlu ludźmi,
 - c) zerwał kontakty z osobami podejrzanymi o popełnienie czynów zabronionych związanych z handlem ludźmi
- jeżeli okoliczność, która jest podstawą ubiegania się o to zezwolenie, uzasadnia jego zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące.
- 16) przybywa lub przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu podjęcia lub kontynuacji stacjonarnych studiów wyższych lub stacjonarnych studiów doktoranckich na tym terytorium, także w przypadku gdy podjął studia na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które zamierza kontynuować lub uzupełnić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 17) jest naukowcem, który przybywa lub przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu prowadzenia badań naukowych na podstawie umowy o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, zawartej z placówką naukową zatwierdzoną przez ministra właściwego do spraw nauki.

Ponadto zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony można udzielić cudzoziemcowi, który:

1. zamierza podjąć lub kontynuować na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej naukę lub szkolenie zawodowe;
2. ze względu na więzi o charakterze rodzinnym zamierza dołączyć do obywatela polskiego lub obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, zamieszkującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub z nim przebywać;

3. jest duchownym, członkiem zakonu lub osobą pełniącą funkcję religijną w kościołach i związkach wyznaniowych, których status jest uregulowany umową międzynarodową, przepisami ustaw o stosunku państwa do kościoła lub innego związku wyznaniowego lub które działają na podstawie wpisu do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych i jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest związany z pełnioną funkcją lub przygotowaniem do jej pełnienia;
 4. wykaże, że zachodzą inne, niż wyżej wymienione okoliczności
- jeżeli okoliczność, która jest podstawą ubiegania się o zezwolenie, uzasadnia jego zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

Właściwość organów

Zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony udziela – na wniosek cudzoziemca – wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamierzonego pobytu cudzoziemca na okres niezbędny do realizacji celu pobytu cudzoziemca na terytorium RP, **nie dłuższy jednak niż 2 lata**.

Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium RP przed upływem terminu ważności zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, chyba że uzyskał kolejne zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE.

Zezwolenie na osiedlenie się

Zezwolenia na osiedlenie się udziela się na wniosek cudzoziemcowi, który:

1. jest małoletnim dzieckiem cudzoziemca, posiadającego zezwolenie na osiedlenie się, urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2. pozostaje w związku małżeńskim, zawartym z obywatelem polskim co najmniej 3 lata przed złożeniem wniosku i bezpośrednio przed złożeniem wniosku przebywał nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez 2 lata na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony;
3. bezpośrednio przed złożeniem wniosku przebywał nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nie krótszy niż 10 lat na podstawie zgody na pobyt tolerowany lub przez okres 5 lat w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy;
4. jest dzieckiem obywatela polskiego i pozostaje pod jego władzą rodzicielską.

Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się **za nieprzerwany, gdy żadna z przerw w nim nie była dłuższa niż 6 miesięcy i nie przekroczyła łącznie 10 miesięcy**, chyba że przerwa była spowodowana:

- wykonywaniem obowiązków zawodowych lub świadczeniem pracy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie umowy zawartej z pracodawcą, którego siedziba znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- towarzyszeniem małżonkowi wykonującemu obowiązki zawodowe lub świadczącemu pracę w warunkach, o których mowa w pkt 1;
- potrzebą uzyskania dokumentu podróży;
- leczeniem cudzoziemca.

Zezwolenia na osiedlenie się udziela się na czas nieoznaczony.

Zezwolenie na osiedlenie się wygasa z mocy prawa z dniem uzyskania przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE.

Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE

Cudzoziemiec posiadający w jednym z państw członkowskich UE zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE ma prawo do uzyskania zezwolenia na pobyt czasowy w innym państwie członkowskim UE, jeżeli zachodzą okoliczności uzasadniające jego zamieszkiwanie w tym państwie oraz jeżeli posiada on stabilne i regularne źródła dochodu oraz ubezpieczenie zdrowotne. Dotyczy to również członków rodziny w/w cudzoziemca.

Zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE udziela się na wniosek cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bezpośrednio przed złożeniem wniosku, **legalnie i nieprzerwanie, co najmniej przez 5 lat**, który posiada:

1. stabilne i regularne źródło dochodu wystarczającego do pokrycia kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu;
2. ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu przepisów o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Do 5 letniego okresu pobytu nie zalicza się pobytu cudzoziemca:

1. odbywającemu studia lub szkolenie zawodowe,
2. posiadającemu zgodę na pobyt tolerowany, azyl, status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej lub korzystającemu z ochrony czasowej,
3. ubiegającemu się o nadanie statusu uchodźcy lub o udzielenie azylu,
4. pracownikowi „*au pair*”, sezonowemu, delegowanemu przez usługodawcę w celu transgranicznego świadczenia usług lub usługodawcy świadczącego usługi transgraniczne,
5. na podstawie wizy udzielonej cudzoziemcowi przez wojewodę w trybie szczególnym, za zgodą Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców lub zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w celu połączenia z rodziną,
6. zatrzymanemu, umieszczonemu w strzeżonym ośrodku, w areszcie w celu wydalenia, w stosunku do którego został zastosowany środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju lub pozbawionego wolności wskutek wykonania orzeczeń wydanych na podstawie ustaw.

Do 5 letniego okresu pobytu zalicza się połowę okresu pobytu cudzoziemca na podstawie wizy udzielonej w związku z odbywaniem studiów lub szkolenia zawodowego lub zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z zamiarem podjęcia lub kontynuacji studiów lub szkoleń zawodowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE udziela się na czas nieoznaczony.

Właściwość organów:

Decyzję w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamierzonego pobytu cudzoziemca.

Z dniem uzyskania przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE wygasza z mocy prawa posiadane przez cudzoziemca zezwolenie na osiedlenie się.

Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE zostanie cofnięte m.in., gdy cudzoziemiec opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 6 lat, opuścił terytorium Unii Europejskiej na okres następujących kolejno po sobie 12 miesięcy lub uzyskał zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

W przypadku gdy zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE zostanie cofnięte z w/w przyczyn, kolejne zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE będzie mogło zostać udzielone, gdy cudzoziemiec spełni warunki udzielenia tego zezwolenia, z tym że bezpośrednio przed złożeniem wniosku o wydanie kolejnego zezwolenia powinien przebywać legalnie i nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, co najmniej przez 3 lata.

Wydalanie cudzoziemców

Wydalanie cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odbywa się w trybie decyzji administracyjnej wydawanej przez wojewodę, z urzędu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego Policji, komendanta placówki Straży Granicznej lub organu Służby Celnej.

Cudzoziemcowi **wydaje się decyzję o wydaleniu** z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli:

1. przebywa na tym terytorium bez wymaganej wizy, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
2. wykonywał pracę niezgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
3. nie posiada środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu na terytorium RP i nie może wskazać wiarygodnych źródeł ich uzyskania;
4. jego dane są wpisane do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium RP jest niepożądany;
5. jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu;
6. jego dalszy pobyt stanowiłby zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;
7. niezgodnie z przepisami przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę;
8. dobrowolnie nie opuścił terytorium RP w terminie określonym w decyzji:
 - a. o zobowiązaniu do opuszczenia tego terytorium,
 - b. o odmowie udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony,
 - c. o cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.
9. nie wywiązuje się z zobowiązań podatkowych wobec Skarbu Państwa;
10. zakończył odbywanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w RP za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
11. został skazany w RP prawomocnym orzeczeniem na karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu i istnieją podstawy do przeprowadzenia postępowania o przekazanie go za granicę w celu wykonania orzeczonej wobec niego kary.

Właściwość organów

Decyzję o wydaleniu cudzoziemca wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca lub miejsce ujawnienia faktu albo zdarzenia będącego podstawą wystąpienia z wnioskiem o wydalenie cudzoziemca.

Od decyzji o wydaleniu, wydanej przez wojewodę (organ I instancji) cudzoziemcowi przysługuje z mocy obowiązującego prawa odwołanie do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców (organ II instancji).

Decyzji o wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie wydaje się cudzoziemcowi, który posiada zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE. Ponadto, powyższej decyzji nie wydaje się, a wydanej nie wykonuje się, jeżeli zachodzą przesłanki do udzielenia zgody na pobyt tolerowany na podstawie art. 97 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeśli cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE i jego dalszy pobyt nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz jeśli wobec cudzoziemca toczy się postępowanie o nadanie statusu uchodźcy.

Zobowiązanie do opuszczenia terytorium RP

Cudzoziemiec może być zobowiązany do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie do 7 dni, gdy z okoliczności sprawy wynika, że dobrowolnie wykona ten obowiązek. Decyzję o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydaje się, jeżeli:

1. przebywa na tym terytorium bez wymaganej wizy, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
2. wykonywał pracę niezgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
3. nie posiada środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu na terytorium RP i nie może wskazać wiarygodnych źródeł ich uzyskania;

Właściwość organów

Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydaje komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej (organy I instancji). Od powyższej decyzji cudzoziemcowi przysługuje odwołanie do wojewody właściwego ze względu na siedzibę organu, który wydał decyzję (organ II instancji).

Wydanie cudzoziemcowi ostatecznej decyzji o wydaleniu oraz ostatecznej decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium RP jest podstawą do umieszczenia jego danych osobowych w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium RP jest niepożądany. Osoba, której dane figurują w wykazie, nie uzyska zgody na wjazd do Polski (odmowa wjazdu lub odmowa wydania wizy), jak również nie otrzyma zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony oraz zezwolenia na osiedlenie się w kraju

III. USTAWA z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2006, nr 234, poz. 1695 z późniejszymi zmianami) określa zasady, warunki i tryb udzielania cudzoziemcom ochrony na terytorium RP oraz organy właściwe w tych sprawach.

Na terytorium RP cudzoziemcowi udziela się ochrony przez:

- nadanie statusu uchodźcy;
- udzielenie azylu;
- udzielenie zgody na pobyt tolerowany;
- udzielenie ochrony czasowej.

Status uchodźcy

Status uchodźcy nadaje się cudzoziemcowi, który spełnia warunki określone w Konwencji Genewskiej i Protokole Nowojorskim a więc przebywa poza swoim krajem pochodzenia, posiada uzasadnioną obawę przed prześladowaniem ze względu na rasę, religię, narodowość, przynależność do określonej grupy społecznej lub poglądy polityczne, z powodu tej obawy nie może lub nie chce korzystać z ochrony swojego kraju pochodzenia i nie zachodzą wobec niego klauzule wyłączające (uchodźcą nie jest osoba, która popełniła zbrodnię przeciw pokojowi, zbrodnię wojenną, zbrodnię przeciw ludzkości, poważne przestępstwo o charakterze niepolitycznym albo czyn sprzeczny z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych). Status uchodźcy nadaje się także małżonkowi i małoletniemu dziecku cudzoziemca, jeżeli są objęci wnioskiem o nadanie statusu uchodźcy, oraz małoletniemu dziecku cudzoziemca, urodzonemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art.15 cytowanej ustawy, **cudzoziemcowi odmawia się nadania statusu uchodźcy, jeżeli:**

- 1) nie spełnia warunków do uznania za uchodźcę, o których mowa w Konwencji Genewskiej i Protokole Nowojorskim, w tym w szczególności powołuje się na obawę przed prześladowaniem, którego występowanie ogranicza się do określonych części terytorium jego kraju pochodzenia lub innego kraju, w którym na stałe przebywa, podczas gdy mógł udać się bez przeszkód do innej części terytorium tego kraju oraz korzystać tam z ochrony przewidzianej w art.33 ust.1 Konwencji Genewskiej;
- 2) zachodzą okoliczności wyłączające uznanie za uchodźcę, o których mowa w Konwencji Genewskiej;
- 3) uzyskał status uchodźcy w innym państwie, zapewniającym mu rzeczywistą ochronę.

Ponadto, cudzoziemcowi **odmawia się nadania statusu uchodźcy z powodu oczywistej bezzasadności wniosku o nadanie statusu uchodźcy, gdy wniosek ten:**

- 1) nie daje jakichkolwiek podstaw do uznania, że istnieje uzasadniona obawa cudzoziemca przed prześladowaniem, o którym mowa w art.1A Konwencji Genewskiej (w szczególności, gdy cudzoziemiec podaje inne przyczyny ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy niż obawa przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub swoich przekonań politycznych, gdy nie podaje żadnych informacji o okolicznościach związanych z jego obawą przed prześladowaniem, lub też przedstawia dane w sposób oczywisty niewiarygodne, nieprawdopodobne lub fakty niespójne bądź oczywiście sprzeczne);
- 2) ma na celu wprowadzenie w błąd organu lub nadużycie postępowania o nadanie statusu uchodźcy (w szczególności, gdy cudzoziemiec bez racjonalnego wytłumaczenia nie powiadomił o wcześniejszym złożeniu wniosku o nadanie statusu uchodźcy w innym państwie lub w innych państwach, podaje nieprawdziwe informacje o swojej tożsamości, przedstawia fałszywe dowody, zwłaszcza podrobione albo przerobione dokumenty, uszkodził albo zataił dowód istotny w postępowaniu lub pozbył się go, lub też mając możliwości wcześniejszego złożenia wniosku, wystąpił o nadanie statusu uchodźcy w celu uniknięcia wydalenia);
- 3) wskazuje na to, że cudzoziemiec przybył z bezpiecznego kraju pochodzenia lub bezpiecznego kraju trzeciego, do którego ma prawo powrotu. Zgodnie z art.2 cytowanej ustawy, bezpieczny kraj pochodzenia to kraj, w którym ze względu na system prawa i jego stosowanie oraz ze względu na stosunki polityczne w nim panujące nie występują prześladowania z powodu rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy

społecznej lub przekonań politycznych, a organizacjom pozarządowym i międzynarodowym umożliwia się działanie na rzecz przestrzegania praw człowieka.

Od 1 maja 2004 roku obowiązuje w Polsce rozporządzenie Dublin II, ustanawiające kryteria i mechanizmy określania państwa odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o nadanie statusu uchodźcy, złożonego w jednym z państw członkowskich UE przez obywatela państwa trzeciego. Powyższa regulacja obejmuje zarówno cudzoziemców, którzy złożyli w Polsce wniosek o status uchodźcy, a którzy zostali następnie zatrzymani na terytorium państw członkowskich (w związku ze złożeniem kolejnego wniosku o status uchodźcy w innym kraju lub w innych okolicznościach), jak również osoby, które nie ubiegały się w naszym kraju o status uchodźcy, ale Polska była pierwszym państwem członkowskim, do którego przybyły (np.: na podstawie polskiej wizy).

Właściwość organów

Decyzje w sprawach o nadanie i pozbawienie statusu uchodźcy wydaje Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

Pobyt tolerowany

W decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy cudzoziemcowi udziela się zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jego wydalenie: „mogłoby nastąpić jedynie do kraju, w którym zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, w którym mógłby zostać poddany torturom albo niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu lub być zmuszony do pracy lub pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukarany bez podstawy prawnej w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.”.

Właściwość organów

Postępowanie w I instancji prowadzi Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, który wydaje decyzje w sprawach o nadanie i pozbawienie statusu uchodźcy. Od decyzji Szefa Urzędu o odmowie nadania statusu uchodźcy cudzoziemiec może się odwołać do Rady do Spraw Uchodźców, zaś na negatywną decyzję organu II instancji przysługuje skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego (po uprzednim rozpatrzeniu skargi przez Wojewódzki Sąd Administracyjny).

Ochrona czasowa

Cudzoziemcom opuszczającym masowo swój kraj pochodzenia z powodu obcej inwazji, wojny, wojny domowej, konfliktów etnicznych lub rażących naruszeń praw człowieka można udzielić ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na to czy przybycie to miało charakter spontaniczny, czy też było wynikiem pomocy udzielonej im przez społeczność międzynarodową.

Ochrony takiej udziela się do chwili, kiedy zaistnieją możliwości bezpiecznego powrotu cudzoziemców na tereny uprzedniego miejsca zamieszkania.

Ochrony czasowej udziela się na podstawie decyzji Rady Unii Europejskiej, przez okres każdorazowo określony w tej decyzji. Rada Ministrów RP może w drodze rozporządzenia, może udzielić ochrony czasowej cudzoziemcom nieobjętym decyzją Rady Unii, zmuszonym do opuszczenia kraju lub obszaru geograficznego, którego ta decyzja dotyczy z powodu wystąpienia zdarzeń wymienionych powyżej.

Właściwość organów

Organem właściwym w sprawie udzielenia cudzoziemcowi ochrony czasowej jest Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

Odmowa udzielenia cudzoziemcowi ochrony czasowej ma miejsce gdy:

- istnieją uzasadnione podejrzenia, że cudzoziemiec: popełnił zbrodnię przeciwko pokojowi, zbrodnię wojenną lub zbrodnię przeciwko ludzkości w rozumieniu przepisów prawa międzynarodowego,
- poza Polską, przed przybyciem na jej terytorium popełnił zbrodnię o charakterze niepolitycznym,
- dopuścił się czynów sprzecznych z celami i zasadami ONZ.

Ochrona czasowa udzielana jest do chwili, gdy możliwy stanie się powrót cudzoziemców do uprzedniego ich miejsca zamieszkania, **jednak nie dłużej niż na okres roku. Istnieje możliwość przedłużenia tego okresu o 6 miesięcy, jednak nie więcej niż 2 razy.**

Cudzoziemiec korzystający z ochrony czasowej:

- może wykonywać pracę bez zezwolenia na pracę lub
- prowadzić działalność gospodarczą na zasadach – jak obywatele polscy,
- jego dziecko może korzystać z prawa do nauki – na zasadach określonych dla obywateli polskich,
- korzystać z prawa do połączenia z rodziną,
- po zakończeniu ochrony czasowej jest informowany (w zrozumiałym dla niego języku) o okolicznościach, które mogą mieć znaczenie przy podjęciu decyzji o powrocie do kraju pochodzenia lub na obszar z którego przybył,
- w przypadku, gdy nie może powrócić do kraju pochodzenia lub na obszar z którego przybył po ustaniu ochrony czasowej (w szczególności – w sytuacji takiej jak stan zdrowia wymagający hospitalizacji), Szef Urzędu do spraw Cudzoziemców udziela cudzoziemcowi zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony do czasu ustania okoliczności uniemożliwiającej powrót.

IV. Ustawa o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin z dnia 14 lipca 2006 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 144, poz. 1043 z późniejszymi zmianami).

Przepisy ustawy stosowane są do obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, a także do obywateli państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz innych państw, które nie należą do Unii Europejskiej, ale na podstawie umów zawartych z Unią Europejską korzystają ze swobody przepływu osób, oraz członków ich rodzin, jeżeli ich pobyt w Polsce przekracza okres trzech miesięcy.

Ustawa definiuje m.in. pojęcie „obywatela UE”, oznaczające cudzoziemca, który:

- a) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- b) jest obywatelem państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym,
- c) jest obywatelem Konfederacji Szwajcarskiej.

Pojęcie „członka rodziny”, które oznacza cudzoziemca będącego lub nie będącego obywatelem UE:

- a) małżonka obywatela UE,
- b) bezpośredniego zstępnego obywatela UE lub jego małżonka, w wieku do 21 lat lub pozostającego na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka,
- c) bezpośredniego wstępnego obywatela UE lub jego małżonka, pozostającego na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka,

Członek rodziny niebędący obywatelem UE może wjechać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ważnego dokumentu podróży oraz wizy.

Z tym, że obowiązek posiadania wizy nie dotyczy:

- 1) obywatela państwa, wobec którego stosuje się częściowe lub całkowite zniesienie obowiązku wizowego, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu,
- 2) członka rodziny niebędącego obywatelem UE, posiadającego wydany przez inne państwo członkowskie ważny dokument odpowiadający karcie pobytu członka rodziny obywatela UE lub karcie stałego pobytu członka rodziny obywatela UE, o których mowa w art. 30 i 54, lub ważną kartę pobytu, wydaną na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach.

Właściwość organów

Wniosek o wydanie wizy wjazdowej w celu przebywania lub dołączenia do obywatela UE członek jego rodziny niebędący obywatelem UE składa do konsula lub komendanta placówki Straży Granicznej.

Wizę wydaje lub odmawia jej wydania konsul lub komendant placówki Straży Granicznej niezwłocznie po złożeniu wniosku, zapewniając członkowi rodziny wszelkie dopuszczalne przez przepisy prawa ułatwienia w uzyskaniu wizy.

Decyzja o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może być wydana przez komendanta placówki Straży Granicznej, jeżeli dane obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE znajdują się w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany lub gdy nie posiada ważnego dokumentu podróży lub innego ważnego dokumentu potwierdzającego jego tożsamość i obywatelstwo. W wypadku braku w/w dokumentów osoba może udowodnić w inny, niebudzący wątpliwości sposób, że jest uprawniona do korzystania ze swobody przepływu osób. Przed wydaniem decyzji o odmowie wjazdu z powodu braku dokumentów Komendant Placówki Straży Granicznej ma obowiązek umożliwić osobie przez okres nie dłuższy niż 72 godziny uzyskanie tych dokumentów lub udowodnić w inny, niebudzący wątpliwości sposób, że jest ona uprawniona do korzystania ze swobody przepływu osób.

Od decyzji o odmowie wjazdu przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Od decyzji o odmowie wydania wizy wydanej przez konsula przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zagranicznych, a od decyzji o odmowie wydania wizy, wydanej przez komendanta placówki Straży Granicznej - do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Wyjazd z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatela UE może nastąpić na podstawie ważnego dokumentu podróży lub innego dokumentu potwierdzającego jego tożsamość i obywatelstwo.

Wyjazd członka rodziny niebędącego obywatelem UE może nastąpić na podstawie ważnego dokumentu podróży.

Na mocy przepisów ustawy wprowadzono instytucje „**zezwoleń na pobyt czasowy**” oraz „**zezwoleń na pobyt**”.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy zezwolenie na pobyt, obejmuje także członka rodziny obywatela UE. Zezwolenie w tym trybie udzielane jest na **okres pięciu lat, od daty jego wydania i nie zostaje odebrane członkowi rodziny obywatela UE w przypadku jego śmierci (art. 10 ustawy).**

Obywatelowi UE przysługuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prawo pobytu przez okres dłuższy niż 3 miesiące, jeżeli:

- 1) jest pracownikiem lub osobą pracującą na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w tej sytuacji prawo pobytu rozciąga się na członka rodziny przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z obywatelem UE);
- 2) jest objęty powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym albo jest osobą uprawnioną do świadczeń opieki zdrowotnej i posiada wystarczające środki finansowe do utrzymania siebie i członków rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tak aby nie stanowić obciążenia dla pomocy społecznej;
- 3) studiuje lub odbywa szkolenie zawodowe w Rzeczypospolitej Polskiej i jest objęty powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym albo jest osobą uprawnioną do świadczeń opieki zdrowotnej oraz posiada wystarczające środki finansowe do utrzymania siebie i członków rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tak aby nie stanowić obciążenia dla pomocy społecznej;
- 4) jest małżonkiem obywatela polskiego;
- 5) lub gdy posiada przyrzeczenie wydania zezwolenia na pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku obywateli UE w stosunku do których mają zastosowanie ograniczenia w dostępie do rynku pracy na podstawie umów międzynarodowych.

Prawo pobytu przysługujące obywatelowi UE **rozciąga się na członka jego rodziny dołączającego do niego lub przebywającego z nim na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.**

W przypadku obywatela UE studiującego lub odbywającego w RP szkolenie zawodowe, **przysługujące mu prawo pobytu rozciąga się tylko na jego małżonka i dziecko pozostające na jego utrzymaniu lub na utrzymaniu małżonka.**

Obywatel UE i członek jego rodziny, który przestał spełniać w/w warunki zachowuje prawo pobytu w przypadkach szczegółowo określonych w ustawie.

Jeżeli pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest **dłuższy niż 3 miesiące** obywatel UE jest **obowiązany zarejestrować swój pobyt**, a członek rodziny niebędący obywatelem UE **jest obowiązany uzyskać kartę pobytu członka rodziny obywatela UE.**

Właściwość organów

Wniosek o zarejestrowanie lub wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE należy złożyć do wojewody właściwego ze względu na miejsce pobytu obywatela UE

osobiście, nie później niż w następnym dniu po upływie 3 miesięcy od dnia wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE wojewoda wydaje niezwłocznie zaświadczenie o złożeniu wniosku.

Obywatelowi UE, którego pobyt został zarejestrowany, wojewoda wydaje **zaświadczenie o zarejestrowaniu pobytu. Kartę pobytu członka rodziny obywatela UE** wydaje wojewoda.

Po upływie **5 lat nieprzerwanego pobytu** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatel UE nabywa **prawo stałego pobytu**.

Członek rodziny niebędący obywatelem UE nabywa prawo stałego pobytu po upływie **5 lat nieprzerwanego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wraz z obywatelem UE**.

Pobyt uważa się za nieprzerwany, w przypadku gdy przerwy w nim nie przekroczyły łącznie 6 miesięcy w roku. Pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie przerywa opuszczenie tego terytorium na okres dłuższy niż określony, z powodu odbycia obowiązkowej służby wojskowej albo ważnej sytuacji osobistej, w szczególności ciąży, porodu, choroby, studiów, szkolenia zawodowego, oddelegowania, które wymagają pobytu poza tym terytorium, pod warunkiem, że okres ten jest nie dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy.

Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przerywa wykonanie decyzji o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE.

Ustawa w sposób szczegółowy reguluje **możliwość nabycia prawa stałego pobytu przed upływem 5-letniego okresu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej**, w wyjątkowych sytuacjach o charakterze zawodowym lub rodzinnym.

Obywatelowi UE, który nabył prawo stałego pobytu wydaje się na jego wniosek **dokument potwierdzający prawo stałego pobytu**. Wniosek należy złożyć osobiście do wojewody, właściwego ze względu na miejsce pobytu obywatela UE.

Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE, który nabył prawo stałego pobytu, wydaje się na jego wniosek, **kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE**. Karta stałego pobytu członka rodziny obywatela UE jest **ważna 10 lat**.

V Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. nr 99 z 2004 r., poz. 1001 z późniejszymi zmianami) reguluje kwestie dotyczące zatrudniania cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 87 ww. ustawy, cudzoziemiec może wykonywać pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli posiada zezwolenie na pracę wydane przez wojewodę właściwego ze względu na siedzibę pracodawcy.

Z obowiązku tego są zwolnieni cudzoziemcy:

- 1) posiadający status uchodźcy nadany w RP;
- 2) posiadający zezwolenie na osiedlenie się w RP;
 - a) posiadający w RP zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt. 10, 11, 13 i 16-18 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach;
 - b) posiadający zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich w RP;
- 3) posiadający zgodę na pobyt tolerowany w RP;
- 4) korzystający z ochrony czasowej w RP;
- 5) członkowie rodziny obywatela polskiego będący obywatelami państw, o których mowa w art. 1 ust. 3 pkt. 2 lit. a-c;

- a) małżonek obywatela polskiego niebędący obywatelem państwa, o którym mowa w art. 1 ust. 3 pkt. 2 lit. a-c, jeżeli posiada zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium RP udzielone w związku z zawarciem związku małżeńskiego;
- b) zstępni, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt. 8 lit. b, obywatela polskiego lub cudzoziemca – małżonka obywatela polskiego, o którym mowa w pkt. 1-4 i 5a, niebędący obywatelami państwa, o którym mowa w art. 1 ust. 3 pkt. 2 lit. a-c, jeżeli posiadają zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium RP;
- 6) członkowie rodziny cudzoziemca, o którym mowa w pkt. 1-4:
 - a) będący małżonkiem tego cudzoziemca posiadającym zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium RP udzielone w związku z zawarciem związku małżeńskiego,
 - b) posiadający zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium RP udzielone na podstawie art. 53 ust. 1 pkt. 7 lub 14 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach lub będący zstepnymi cudzoziemca posiadającego zgodę na pobyt tolerowany, jeżeli uzyskali zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, lub będący zstepnymi cudzoziemca korzystającego z ochrony czasowej, jeżeli uzyskali zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium RP;
- 7) zwolnieni z obowiązku posiadania zezwolenia na prace na podstawie odrębnych przepisów;
- 8) cudzoziemcy:
 - a) będący obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej,
 - b) będący obywatelami państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego, nienależących do Unii Europejskiej,
 - c) będący obywatelami państw niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi,
 - d) członkowie rodzin cudzoziemców, o których mowa w lit. a-c, a także zstępni małżonka tych cudzoziemców, w wieku do 21 lat lub pozostający na utrzymaniu tych cudzoziemców lub ich małżonka oraz wstępni tych cudzoziemców lub ich małżonka, pozostający na utrzymaniu tych cudzoziemców lub ich małżonka.

W stosunku do cudzoziemców, o których mowa w w/w pkt. 8, jest możliwe zastosowanie ograniczeń w dostępie do rynku pracy, jeżeli możliwość taka wynika z umów międzynarodowych. Ograniczeń w dostępie do rynku pracy nie stosuje się, jeżeli cudzoziemiec, o którym mowa w pkt 8, posiada prawo stałego pobytu.

Zezwoleniem na zatrudnienie muszą legitymować się także ci cudzoziemcy, którzy pełnią funkcje statutowe w zarządach osób prawnych prowadzących działalność gospodarczą. Z obowiązku tego zwolnienie są jedynie ci cudzoziemcy, którzy wykonują funkcje członków zarządu przez okres nie przekraczający 30 dni w ciągu roku kalendarzowego.

VI. Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r., nr 28, poz. 353 z późniejszymi zmianami).

Zagadnienia nabycia obywatelstwa polskiego i jego utraty reguluje ustawa z o obywatelstwie polskim oraz rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach o nadanie lub wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego oraz wzorów zaświadczeń i wniosków.

Obywatel polski w myśl prawa polskiego nie może być równocześnie uznawany za obywatela innego państwa.

Tryb nabycia obywatelstwa polskiego

„**Zasada krwi**” (*ius sanguinis*) powszechnie obowiązująca w ustawodawstwie państw europejskich, w prawie polskim jest stosowana od kilkudziesięciu lat. Zgodnie z nią – dziecko nabywa obywatelstwo polskie przez urodzenie z rodziców, z których co najmniej jedno posiada obywatelstwo polskie, bez względu na miejsce urodzenia dziecka w Polsce czy za granicą (art. 4 pkt. 1 i 2 cyt. ustawy). Zagadnienie obywatelstwa dzieci urodzonych z rodziców o różnym obywatelstwie tj. polskim i obcym, zostało uregulowane w ten sposób, że stosownie do art. 6 ust. 1 ww. ustawy dziecko takich rodziców nabywa przez urodzenie obywatelstwo polskie, bez względu na miejsce urodzenia w Polsce czy za granicą. Jednakże rodzice w oświadczeniu złożonym zgodnie przed właściwym organem (konsul dla osób zamieszkałych za granicą lub wojewoda – dla osób zamieszkałych w Polsce) w ciągu 3 miesięcy od dnia urodzenia się dziecka, mogą wybrać dla niego obywatelstwo państwa obcego, którego obywatelem jest jedno z rodziców, jeżeli według prawa tego państwa dziecko nabywa jego obywatelstwo. Dziecko, które w ten sposób nabyło obywatelstwo obce, może – po ukończeniu 16 lat, a przed upływem 6 miesięcy od ukończenia 18 roku życia – złożyć przed wojewodą lub konsulem (w zależności od miejsca zamieszkania) oświadczenie o woli nabycia obywatelstwa polskiego. Wydanie przez właściwy organ, decyzji pozytywnej skutkuje nabyciem obywatelstwa polskiego.

„**Zasada ziemi**” (*ius soli*) ma zastosowanie wówczas, gdy dziecko urodzi się lub zostanie znalezione w Polsce, a oboje rodzice są nieznani lub ich obywatelstwo jest nieokreślone, bądź nie mają oni żadnego obywatelstwa (art. 5 cyt. ustawy).

Nadanie przez Prezydenta RP

Na podstawie art. 8 ustawy cudzoziemcowi można na jego wniosek nadać obywatelstwo polskie, jeżeli zamieszkuje w Polsce na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub posiada prawo stałego pobytu na terytorium RP co najmniej 5 lat. W przypadkach szczególnie uzasadnionych, których ustawa nie precyzuje, można nadać cudzoziemcowi na jego wniosek obywatelstwo polskie, chociażby nie odpowiadał on warunkom wyżej określonym. Każda sprawa rozpatrywana jest indywidualnie. Nadanie obywatelstwa polskiego obojgu rodzicom rozciąga się na dzieci pozostające pod ich władzą rodzicielską. O nadaniu obywatelstwa polskiego orzeka Prezydent RP. Podanie o nadanie obywatelstwa polskiego osoby zamieszkałe w Polsce wnoszą za pośrednictwem wojewody właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej, a zamieszkałe za granicą – za pośrednictwem właściwego konsula.

Uznanie bezpaństwowca za obywatela polskiego

Na podstawie art. 9 ustawy o obywatelstwie polskim w drodze uznania za obywatela polskiego może być uznana za obywatela polskiego osoba o nieokreślonym obywatelstwie lub nie mająca żadnego obywatelstwa (bezpaństwowiec), jeżeli zamieszkuje w Polsce na podstawie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE na terytorium RP co najmniej 5 lat. Uznanie następuje na wniosek osoby zainteresowanej i rozciąga się na dzieci uznanego, jeżeli zamieszkują w Polsce, a jeżeli dziecko ukończyło 16 lat następuje ono jedynie za jego zgodą. O uznaniu orzeka wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy. Organem II instancji jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Uproszczony sposób nabycia obywatelstwa polskiego przez cudzoziemca, pozostającego w związku małżeńskim z obywatelem polskim.

Uproszczony sposób nabycia obywatelstwa polskiego reguluje art. 10 cyt. ustawy. Zgodnie z nim cudzoziemiec, zarówno mężczyzna jak i kobieta, którzy pozostają co najmniej 3 lata w związku małżeńskim zawartym z osobą posiadającą obywatelstwo polskie i zamieszkuje w Polsce na podstawie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub posiadając prawo stałego pobytu, może złożyć oświadczenie o woli nabycia obywatelstwa polskiego przez właściwym miejscowo wojewodą. Przyjęcie złożonego przez cudzoziemca oświadczenia następuje w drodze decyzji wojewody i powoduje nabycie obywatelstwa polskiego.

Obydwa te warunki muszą być spełnione łącznie, tzn. cudzoziemiec musi posiadać wymagane zezwolenie i pozostawać co najmniej 3 lata w związku małżeńskim zawartym z obywatelem polskim. Oświadczenie może być złożone przez uprawnionego cudzoziemca tylko w ciągu 6 miesięcy od dnia uzyskania zezwolenia na osiedlenie się lub 3 lat i 6 miesięcy od dnia zawarcia związku małżeńskiego z obywatelem polskim. Organem właściwym w tych sprawach jest wojewoda. Organem II instancji jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Odzyskanie obywatelstwa polskiego utraconego w dzieciństwie

Do tego sposobu uzyskania obywatelstwa polskiego zaliczyć należy nabycie obywatelstwa polskiego na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy o obywatelstwie polskim, który stanowi, że obywatelstwo polskie nabywa dziecko, które utraciło obywatelstwo polskie na skutek oświadczenia woli rodziców o mieszanym obywatelstwie polskim i obcym o wyborze dla dziecka obywatelstwa obcego, złożonego w ciągu 3 miesięcy od urodzenia się dziecka. Dziecko takie po ukończeniu 16 lat, a przed upływem 6 miesięcy od ukończenia 18 roku życia, może złożyć przed wojewodą lub konsulem (w zależności od miejsca zamieszkania) oświadczenie o woli nabycia obywatelstwa polskiego. Wydanie przez właściwy organ, którym jest wojewoda lub konsul (o właściwości decyduje miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej) decyzji pozytywnej skutkuje nabyciem obywatelstwa polskiego.

Odzyskanie obywatelstwa polskiego utraconego na skutek małżeństwa z cudzoziemcem – reintegracja

W trybie reintegracji, tj. na podstawie przepisu art. 11 ustawy o obywatelstwie polskim osoba, która utraciła obywatelstwo polskie przez nabycie obywatelstwa obcego wskutek zawarcia małżeństwa z cudzoziemcem lub w związku z zawarciem takiego małżeństwa, odzyskuje obywatelstwo polskie, jeżeli po ustaniu tego małżeństwa lub jego unieważnieniułoży przed wojewodą lub konsulem (o właściwości decyduje miejsce zamieszkania składającego oświadczenie o woli nabycia obywatelstwa polskiego) i organ ten wyda decyzję o przyjęciu oświadczenia.

UWAGA

Nabycie obywatelstwa w omówionych trybach, z wyjątkiem nabycia na podstawie art. 6 ust. 3 cyt. Ustawy, może być uzależnione przez właściwy organ od przedłożenia dowodu utraty lub zwolnienia z obywatelstwa obcego.

VII. Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2004, nr 53, poz. 532 z późniejszymi zmianami)

Repatriacja, czyli powrót do Ojczyzny osób pochodzenia polskiego jest jednym ze sposobów nabycia polskiego obywatelstwa. Prawo to przysługuje wyłącznie osobom, które nie posiadają polskiego obywatelstwa, a pragną przesiedlić się na stałe do Rzeczypospolitej Polskiej.

Rząd RP traktuje prowadzenie akcji repatriacyjnej jako spełnienie moralnego obowiązku wynagrodzenia historycznych krzywd Rodakom pochodzącym głównie z terenów azjatyckiej części byłego ZSRR. Ustawa o repatriacji ma umożliwić powrót do kraju tym osobom, bądź ich przodkom, które na skutek deportacji, zesłań i innych prześladowań narodowościowych i politycznych nie mogły się w Polsce nigdy osiedlić.

Repatriantem jest osoba pochodzenia polskiego, która przybyła do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy w celu repatriacji z zamiarem osiedlenia się na stałe (art. 1 ust. 2). **Zgodnie z art. 5, za osobę polskiego pochodzenia ustawa uznaje osobę deklarującą narodowość polską i spełniającą łącznie dwa warunki:**

- co najmniej jedno z jej rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków było narodowości polskiej (warunek ten uważa się za spełniony, jeśli ww. przodkowie potwierdzili swoją przynależność do narodu polskiego),
- wykaże ona swój związek z polskością, w szczególności przez pielęgnowanie polskiej mowy, polskich tradycji i zwyczajów.

Za osobę polskiego pochodzenia uznaje się również osobę wykazującą związek z polskością i deklarującą narodowość polską, która posiadała w przeszłości obywatelstwo polskie lub co najmniej jedno z jej rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków posiadało obywatelstwo polskie.

Właściwość organów

Decyzję w sprawie uznania wnioskodawcy za osobę polskiego pochodzenia wydaje konsul.

W drodze repatriacji obywatelstwo polskie nabywa również niepełnoletni pozostający pod władzą rodzicielską repatrianta. W przypadku, gdy repatriantem jest tylko jedno z rodziców, niepełnoletni nabywa obywatelstwo polskie jedynie za zgodą drugiego z rodziców, wyrażoną w oświadczeniu złożonym przed konsulem.

Nabycie obywatelstwa przez niepełnoletniego, który ukończył 16 lat, może nastąpić jedynie za jego zgodą.

Ustawa przewiduje ponadto możliwość uznania za repatrianta osób, które zamieszkują już na terenie RP (art. 16). **Decyzję o uznaniu za repatrianta wydaje wojewoda.** Z możliwości uznania za repatrianta może skorzystać osoba polskiego pochodzenia, która:

- przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwała na stałe na terytorium, o którym mowa w art. 9 i przebywała w Polsce na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielonego w związku z pobieraniem nauki w szkole wyższej jako stypendyście strony polskiej na podstawie przepisów o podejmowaniu i odbywaniu studiów przez osoby niebędące obywatelami polskimi (wniosek do wojewody musi być złożony w terminie 12 miesięcy od ukończenia szkoły wyższej).

Zgodnie z art. 8 ustawy **wiza repatriacyjna nie może być wydana osobie, która:**

- utraciła obywatelstwo polskie nabyte w drodze repatriacji na podstawie niniejszej ustawy o repatriacji, lub
- repatriowała się z terytorium RP albo PRL na podstawie umów repatriacyjnych zawartych w latach 1944-1957 przez RP albo PRL z Białoruską SRR, Ukraińską SRR, Litewską SRR i ZSRR do jednego z państw będących stroną tych umów, lub
- w czasie pobytu poza granicami RP działała na szkodę podstawowych interesów RP, lub
- uczestniczyła lub uczestniczy w łamaniu praw człowieka.

Zgodnie z art. 9 ustawy, **wiza w celu repatriacji** może być wydana osobie polskiego pochodzenia, która przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwała na stałe na terytorium obecnej Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżańskiej, Republiki Gruzji, Republiki Kazachstanu, Republiki Kirgiskiej, Republiki Tadżykistanu, Republiki Turkmenistanu, Republiki Uzbekistanu albo azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej. Uzasadnieniem takiego rozwiązania jest fakt, iż umowy międzynarodowe dotyczące repatriacji, zawarte przez Polskę w latach czterdziestych, nie objęły Polaków mieszkających w ZSRR, którzy przed 17 września 1939 r. nie mieli obywatelstwa polskiego (w tym osób deportowanych w 1936 roku z Zachodniej Ukrainy do Kazachskiej SSR). Obecny wybór Kazachstanu i innych byłych radzieckich republik Azji Środkowej jako terenu repatriacji ma charakter rekompensaty dla tych osób (lub ich potomków), które nie mogły skorzystać z wcześniejszych akcji repatriacyjnych. Bardzo trudne warunki życia na tych terenach są dodatkowym, niezwykle ważnym argumentem, przemawiającym za umożliwieniem repatriacji stamtąd w pierwszej kolejności. Należy pamiętać, że powyższe ograniczenie nie jest definitywne – zgodnie z art. 10 ustawy Rada Ministrów może określić w drodze rozporządzenia inne państwa lub inne części Federacji Rosyjskiej, których obywatele polskiego pochodzenia będą mogli ubiegać się o wydanie wize w celu repatriacji, zwłaszcza jeśli są oni dyskryminowani ze względów religijnych, narodowościowych lub politycznych.

4. Formularze do badania „Imigranci w Polsce” oraz „Sytuacja na rynku pracy migrantów i ich potomków”

Symbol terytorialny gminy

Symbol obiektu

Nr obiektu w woj.

Nr ankiety AI-2 w obiekcie

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY, al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa

www.stat.gov.pl

ANKIETA “IMIGRANCY W POLSCE”

AI-2

Celem badania jest rozpoznanie rozmiarów imigracji.

Uprzejmie prosimy o udzielenie odpowiedzi na pytania ankiety. Zapewniamy, że uzyskane dane zostaną objęte tajemnicą statystyczną, będą opracowane zbiorczo i wykorzystane wyłącznie dla celów statystycznych.

Dział 1. Informacje ogólne

1	Płeć	• mężczyzna	1
		• kobieta	2

2	Wiek (w latach ukończonych)	
---	-----------------------------	----------------------

3	Stan cywilny prawny	• kawaler/panna	1
		• żonaty/zamężna	2
		• rozwiedziony(a)	3
		• wdowiec/wdowa	4

4	Wykształcenie (należy podać najwyższy poziom wykształcenia potwierdzony świadectwem ukończenia szkoły)	• wyższe	1
		• średnie zawodowe	2
		• średnie ogólnokształcące	3
		• zasadnicze zawodowe (podstawowe zawodowe)	4
		• gimnazjalne (niższe średnie)	5
		• podstawowe ukończone (łącznie z podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego)	6
		• nie dotyczy (dla osób w wieku poniżej 15 lat)	7

5	Kraj stałego zamieszkania (w przypadku stałego zamieszkania w Polsce - wpisać nazwę kraju poprzedniego zamieszkania)	symbol (wypełnia US)
6	Kraj urodzenia (należy podać kraj urodzenia według aktualnych granic)	
7	Kraj urodzenia ojca (należy podać kraj urodzenia według aktualnych granic)	
8	Kraj urodzenia matki (należy podać kraj urodzenia według aktualnych granic)	

9	Kraj obywatelstwa (w przypadku posiadania obywatelstwa polskiego - powinno być one wymienione jako pierwsze)	symbol (wypełnia US)
1. 2.		

W przypadku posiadania obywatelstwa polskiego prosimy odpowiedzieć na pyt. 10, a następnie na pytania działu 2. Jeżeli Pan(i) posiada obywatelstwo inne (nie ma polskiego) prosimy przejść bezpośrednio do działu 2.

10	W jaki sposób uzyskał(a) Pan(i) obywatelstwo polskie? (w przypadku zaznaczenia odpowiedzi "1" należy podać rok nadania oraz nazwę kraju poprzedniego obywatelstwa)	1
• poprzez nadanie (naturalizację) rok nadania nazwa kraju poprzedniego obywatelstwa (symbol wypełnia US)		
• poprzez urodzenie		2

Dział 2. Pytania dotyczące pobytu w Polsce

1	Czy przebywa Pan(i) w Polsce po raz pierwszy? (nie należy uwzględniać wcześniejszych przyjazdów turystycznych, służbowych itp)	1 >>3 2 >>2
• tak • nie		

2	Proszę określić długość łącznego okresu przebywania/zamieszkania w Polsce (należy podać sumę długości poszczególnych pobytów w Polsce)	>>3 lata m-ce
---	---	--

3	Proszę podać długość obecnego pobytu w Polsce (należy uwzględnić okres od momentu przyjazdu do Polski do chwili obecnej oraz zamierzony)	1 2 >>4 3
• do 3 miesięcy		
• od 3 miesięcy do 1 roku		
• 1 rok lub dłużej		

Dział 2. Pytania dotyczące pobytu w Polsce (dok.)

4 Czy mieszka Pan(i) w Polsce na stałe? • tak 1 >>6 • nie 2 >>5	7 Proszę określić swój status na rynku pracy (samocena) • pracujący na własny rachunek. 1 >>8 • pracujący - pracownik najemny 2 • bezrobotny. 3 >>10 • bierny zawodowo 4
5 Czy Pan(i) zamierza zamieszkać w Polsce na stałe? • tak 1 >>6 • nie 2	8 W jakim zawodzie Pan(i) pracuje? (symbol wypełnia US) >>9
6 Proszę podać główną przyczynę przyjazdu do Polski (należy uwzględnić aktualny pobyt) • wykonywanie pracy 1 • poszukiwanie pracy 2 • nauka, studia 3 • wolontariat 4 • towarzyszenie rodzinie 5 • połączenie rodziny 6 >>7 • tworzenie rodziny 7 • ochrona międzynarodowa (uchodźstwo, pobyt tolerowany) 8 • inne (pobyty turystyczno-wypoczynkowe, służbowe itp.) 9 • nie dotyczy (dziecko imigranta(ów) urodzone w Polsce) 10	9 Proszę określić rodzaj działalności głównego miejsca pracy • rolnictwo 1 • przetwórstwo przemysłowe 2 • budownictwo 3 • handel 4 • hotel/restauracja 5 >>10 • transport 6 • edukacja 7 • ochrona zdrowia 8 • gospodarstwo domowe 9 • inne 10
10 Proszę określić swoją znajomość języka polskiego • bardzo dobra 1 • dobra 2 • wystarczająca 3 • trudności w porozumiewaniu się 4 • nie dotyczy (dla dzieci w wieku poniżej 5 lat) . . . 5	

Uwagi:

Dziękujemy za udzielenie odpowiedzi na pytania ankiety

Numer ankietera		Czytelny podpis ankietera	Data przeprowadzenia wywiadu	
-----------------	---	---------------------------------	------------------------------	---

01	Symbol terytorialny gminy	
02	Symbol oddziału terenowego US	
03	Identyfikator mieszkania IDM	
04	Numer kolejny gospodarstwa w mieszkaniu	
05	Numer ankiety ZD	
06	Numer osoby w gospodarstwie	
07	Płeć respondenta	
08	Rok urodzenia	
09	Przyczyna braku ankiety	

ZD-H
SYTUACJA NA RYNKU PRACY
MIGRANTÓW
I ICH POTOMKÓW
ANKIETA MODUŁOWA
BAEL

1	Czy posiada Pan(i) obywatelstwo polskie? <i>Odpowiedź powinna być zgodna z odpowiedzią zapisaną w ankiecie ZG - Dział 1, pkt. A1, rubr. 9.</i> • tak 1 >>2 • nie 2 >>4
2	Czy obywatelstwo polskie ma Pan(i) od urodzenia czy uzyskał(a) je Pan(i) w drodze nadania (naturalizacji)? <i>W przypadku zaznaczenia odp. "2" należy podać rok nadania i kraj poprzedniego obywatelstwa.</i> • jestem obywatelem polskim od urodzenia 1 • uzyskałem(am) obywatelstwo polskie w drodze nadania (naturalizacji) 2 >>3 rok nadania (nazwa kraju poprzedniego obywatelstwa)
3	Czy ma Pan(i) drugie obywatelstwo? • tak 1 >>4 (nazwa kraju drugiego obywatelstwa) • nie 2
4	Proszę podać kraj urodzenia ojca <i>Należy podać kraj urodzenia według aktualnych granic. W przypadku, gdy osoba urodziła się w innym kraju, ale w momencie urodzenia były to tereny polskie należy zaznaczyć odp. "2", w pozostałych przypadkach - odp. "3".</i> • Polska 1 • inny 2 >>5 (nazwa kraju)
5	Czy Pana(i) ojciec jest obywatelem Polski? • tak 1 >>6 • nie 2
6	Proszę podać kraj urodzenia matki <i>Należy podać kraj urodzenia według aktualnych granic. W przypadku, gdy osoba urodziła się w innym kraju, ale w momencie urodzenia były to tereny polskie należy zaznaczyć odp. "2", w pozostałych przypadkach - odp. "3".</i> • Polska 1 • inny 2 >>7 (nazwa kraju)
7	Czy Pana(i) matka jest obywatelką Polski? • tak 1 >>8 • nie 2
8	Czy jest Pan(i) imigrantem lub dzieckiem imigranta(tów) urodzonym w Polsce? <i>Jako imigranta należy w tym przypadku traktować:</i> – cudzoziemca, który uzyskał prawo do osiedlenia się/pobytu stałego w Polsce, – osobę (cudzoziemca lub Polaka), która ma stałe miejsce zamieszkania za granicą, a w Polsce przebywa czasowo, – osobę korzystającą w Polsce z ochrony międzynarodowej, – Polaka, który urodził się za granicą i po urodzeniu mieszkał tam co najmniej 1 rok. • tak 1 >>9 • nie 2 >>11
9	Czy mieszka Pana(i) w Polsce na stałe? • tak 1 >>16 • nie 2 >>10
10	Czy Pana(i) zamierza mieszkać w Polsce na stałe? • tak 1 >>16 • nie 2

11	Czy kiedykolwiek przebywał(a) Pan(i) za granicą przez okres powyżej 3 m-cy?	1 >>12
	• tak	2 Stop
	• nie	

12	Proszę podać długość ostatniego pobytu za granicą, kraj przebywania i rok powrotu do Polski	
	• krócej niż 1 rok	1
	 (nazwa kraju)	
	rok powrotu do Polski	
	• 1 rok lub dłużej	2 >>13
	liczba lat przebywania za granicą	
	 (nazwa kraju)	
	rok powrotu do Polski	

13	Czy wyjechał(a) Pana(i) w celach zarobkowych? <i>Pytanie dotyczy ostatniego wyjazdu za granicę</i>	1 >>14
	• tak	2 >>15
	• nie	

14	Czy za granicą pracował(a) Pan(i) w swoim zawodzie? <i>Pytanie dotyczy ostatniego wyjazdu za granicę; należy wziąć pod uwagę zawód ostatnio wykonywany (przed wyjazdem), a w przypadku absolwentów - zawód wyuczony</i>	1 >>15
	• tak	2
	• nie	

15	Proszę podać główną przyczynę powrotu do Polski	
	• poprawiła się sytuacja na rynku pracy w Polsce	1
	• chciałem(am) rozpocząć działalność gospodarczą w Polsce	2
	• zaoszczędziłem(am) planowaną sumę i nie chciałem(am) zostawać dłużej	3
	• straciłem(am) pracę i nie mogłem(am) znaleźć innej	4 Stop
	• nie mogłem(am) znaleźć pracy	5
	• wykonywałem(am) pracę sezonową	6
	• nie planowałem(am) dłuższego pobytu	7
	• zostawiłem(am) w Polsce rodzinę	8
	• zakończyłem(am) naukę, studia	9
	• inne	10

16	Proszę podać główną przyczynę przyjazdu do Polski	
	• wykonywanie pracy	1
	• poszukiwanie pracy	2
	• nauka, studia	3
	• wolontariat	4
	• towarzyszenie rodzinie	5 >>17
	• połączenie rodziny	6
	• tworzenie rodziny	7
	• ochrona międzynarodowa (uchodźstwo, pobyt tolerowany)	8
	• inne (pobyty turystyczno-wypoczynkowe, służbowe itp.)	9
	• nie dotyczy (dziecko imigranta(ów) urodzone w Polsce)	10 >>19

17	Proszę podać kraj zamieszkania przed przyjazdem do Polski	
	 (nazwa kraju)	>>18

18	Proszę określić długość pobytu w Polsce <i>W przypadku kilku pobytów należy podać łączny okres przebywania/zamieszkania w Polsce - powinien być dłuższy lub równy okresowi podanemu w ankiecie ZG - Dział 1, pkt. A2, rubr. 6. W przypadku zaznaczenia odp. "2" należy wpisać liczbę lat.</i>	
	• krócej niż 1 rok	1
	• 1 rok lub dłużej	2 >>19
	liczba lat	

19	Proszę określić swoją znajomość języka polskiego	
	• bardzo dobra	1
	• dobra	2
	• wystarczająca	3 Stop
	• trudności w porozumiewaniu się	4

Uwagi:	
--------	--

Numer ankietera		Czytelny podpis ankietera	Data przeprowadzenia wywiadu	
-----------------	--	---------------------------------	------------------------------	--

5. Formularze do narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań 2002

Woj.		Nr obw.		Nr form. w obw.		Nr str.			
------	----------------------	---------	----------------------	-----------------	----------------------	---------	----------------------	----------------------	----------------------

RZECZPOSPOLITA POLSKA
GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

NARODOWY SPIS POWSZECHNY LUDNOŚCI I MIESZKAŃ 2002 R.
z dnia 20 maja

Miejsce na naklejkę

Q/IV. INFORMACJE O GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
I. LUDNOŚĆ, GOSPODARSTWA DOMOWE, RODZINY
II. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI
III. NARODOWOŚĆ

V. OPIS MIESZKANIA
VI. OPIS BUDYNKU

1. Województwo	2. Powiat
3. Gmina	4. Miasto
5. Dokładny adres spisywanego mieszkania (lub innego pomieszczenia)	miejscowość ulica, nr nieruchomości i nr mieszkania
6. Kolejny numer budynku w obwodzie	
7. Liczba osób spisanych w mieszkaniu (lub w innym pomieszczeniu)	
8. Rodzaj spisywanego pomieszczenia	
☐ 1 mieszkanie - jest to wydzielony trwałymi ścianami, w obrębie budynku, zespół izb lub jedna izba, łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, niezależnie od tego, czy są zamieszkane na podstawie jednego lub więcej niż jednego tytułu prawnego	
☐ 2 zamieszkane pomieszczenie nie będące mieszkaniem <i>(wpisać rodzaj pomieszczenia lub obiektu)</i> <i>jest to pomieszczenie nie przystosowane do celów mieszkalnych i zamieszkane tymczasowo (np. strych, pralnia, suszarnia), obiekt ruchomy (np. barakowóz, przyczepa kempingowa, barka) lub inne pomieszczenie, które w czasie spisu jest jedynym miejscem zamieszkania osoby spisywanej</i>	
☐ 3 obiekt zbiorowego zakwaterowania <i>(wpisać pełną nazwę)</i> <i>jest to obiekt, gdzie przebywa większa liczba osób, np.: internat, dom akademicki lub studencki, hotel pracowniczy, dom dziecka, zakład wychowawczy, dom rencisty, dom pomocy społecznej, dom zakonny, klasztor, szpital, sanatorium, schronisko turystyczne, hotel, motel, pensjonat, noclegownia lub inne miejsce</i>	
☐ ☐ ← symbol rodzaju obiektu zbiorowego zakwaterowania	

Kod kreskowy

97

Nr str. 02 / A

Nr osoby	Nazwisko i imię	Rok urodzenia	Stopień pokrewieństwa, powinowactwa lub innego związku z głową gospodarstwa domowego	Nr gospodarstwa domowego
01				
02				
03				
04				
05				
06				
07				
08				
09				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

Liczba użytkowników gospodarstwa rolnego (działki rolnej) w mieszkaniu →

0/IV. INFORMACJE O GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

1. Jakie jest źródło utrzymania gospodarstwa domowego?		Wpisać nr gospodarstwa domowego		
Proszę wpisać jeden z symboli źródła (1-17 lub 19 z pyt. 30) a) dostarczającego przeważającą część dochodów dla gospodarstwa domowego jako całości, b) drugiego pod względem wysokości dostarczanych dochodów.		a) główne (symbole 1-17 lub 19) b) dodatkowe (symbole 1-17 lub 99)		
2. Z jakiego tytułu prawnego mieszkanie jest zamieszkane?		Wpisać nr gospodarstwa domowego		
• własności mieszkania lub domu (nie dotyczy spółdzielczych mieszkań własnościowych)		1		
• spółdzielczego prawa do mieszkania (własnościowego lub lokatorskiego)		2		
• najmu (zamieszkuje na podstawie umowy najmu, przydziału mieszkania funkcyjnego)		3		
• podnajmu (jako sublokator)		4		
• pokrewieństwa (z właścicielem lub głównym lokatorem mieszkania) lub z tytułu dożywocia		5		
• innego (za pracę zawodową, za pomoc w gospodarstwie domowym, zamieszkuje w budynku instytucji wyznaniowej)		6		
(wpisać z jakiego)				

I. LUDNOŚĆ, GOSPODARSTWA DOMOWE, RODZINY

Osoba nr

1.(a) Nazwisko

1.(b) Imię

2. Data urodzenia

dzień m-c rok

3. Płeć ☐ 1 mężczyzna ☐ 2 kobieta

4. Czy Pan(i) mieszka tu stale (i w dniu 20 maja o godz. 24⁰⁰ był(a) obecny(a) lub nieobecny(a)), czy przebywa czasowo?

W przypadku odpowiedzi:

- 1 przejdź do pyt. 7,
- 3 podać nazwę kraju aktualnego pobytu,
- 5 podać aktualną nazwę kraju przybycia.

☐ 1 mieszka stale obecny(a) → pyt.7

☐ 2 mieszka stale - nieobecny(a) przebywa w kraju

☐ 3 mieszka stale - nieobecny(a) przebywa za granicą

☐ 4 przebywa czasowo - przybył(a) z terenu kraju

☐ 5 przebywa czasowo - przybył(a) z zagranicy

nazwa kraju

5. Jaki jest faktyczny czas Pana(i) nieobecności lub przebywania?

W przypadku odpowiedzi:

- 1 na pyt. 5 oraz 2 lub 3 na pyt. 4 - przejdź do pyt. 7,
- 4 na pyt. 5 jeśli osoba przebywa za granicą lub przybyła z zagranicy podać rok wyjazdu/przybycia.

☐ 1 do 2 m-cy włącznie

☐ 3 od 6 do 12 m-cy

☐ 2 od 2 do 6 m-cy

☐ 4 12 m-cy i więcej

rok wyjazdu/przybycia →

6. Jaka jest przyczyna Pana(i) nieobecności/przebywania?

W przypadku odpowiedzi 1 na pyt. 5 oraz 4 lub 5 na pyt. 4 - zakończyć spisywanie tej osoby.

☐ 1 nauka, studia

☐ 2 praca

☐ 3 sprawy rodzinne

☐ 4 leczenie, rehabilitacja

☐ 5 warunki mieszkaniowe

☐ 6 pobyt w domu opieki (dla dzieci i dorosłych)

☐ 7 inne (wojsko)

☐ 8 uchodźstwo (dla cudzoziemców)

☐ 9 pozostałe przyczyny (jakie?)

Miejsce na naklejkę

7. Jaki jest stopień pokrewieństwa, powinowactwa lub innego związku Pana(i) z głową gospodarstwa domowego?

☐ 01 głowa gospodarstwa domowego

☐ 02 mąż - żona

☐ 03 partner - partnerka (konkubent - konkubina)

☐ 04 syn - córka

☐ 05 ojciec - matka

☐ 06 teść - teściowa

☐ 07 zięć - synowa

☐ 08 brat - siostra

☐ 09 dziadek - babka, pradziadek - prababka

☐ 10 wnuk - wnuczka

☐ 11 inny krewny
(wpiąć dokładne określenie, np. bratowa, szwagier, siostrzeniec, wuj)

☐ 12 osoba niespokrewniona
jeżeli jest partnerem któregoś z członków gospodarstwa domowego wpisać:

Partner osoby nr

W celu umożliwienia wyłonienia rodzin należy wszystkim osobom będącym dziećmi któregoś z członków gospodarstwa domowego wpisać numery rodziców. Jeżeli w gospodarstwie domowym nie ma rodziców (rodzica) należy wpisać dziecko osoby nr 0.

Dziecko osoby nr i nr

Nr gospodarstwa domowego

8. Jaki jest Pana(i) stan cywilny?

Dotyczy osób urodzonych w 1987 r. i wcześniej. Osobom o stanie cywilnym 2, 3 lub 6 zadajemy pyt. 9, pozostałym pyt. 10.

☐ 1 kawaler - panna → pyt.10

☐ 2 żonaty - zamężna (pozostający(a) w małżeństwie) → pyt. 9

☐ 3 żonaty - zamężna (nie pozostający(a) faktycznie w małżeństwie) → pyt. 9

☐ 4 wdowiec - wdowa → pyt.10

☐ 5 rozwiedziony - rozwiedziona → pyt.10

☐ 6 separowany - separowana → pyt. 9
(orzeczeniem sądu)

9. Kiedy zawarł(a) Pan(i) obecny związek małżeński?
(wyznaniowy lub cywilny)

m-c rok

I. LUDNOŚĆ, GOSPODARSTWA DOMOWE, RODZINY (cd.)

WYKSZTAŁCENIE (Pytania 10 i 11 dotyczą osób urodzonych w 1989 r. i wcześniej)

10. Jaki jest poziom Pana(i) wykształcenia?

(podać najwyższy poziom osiągnięty w systemie edukacyjnym)

wyższe

- ☐ 1 ze stopniem naukowym co najmniej doktora
☐ 2 z tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym
☐ 3 z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty

połeczne

- ☐ 4 z maturą, pomaturalne
☐ 5 bez matury

średnie

- ☐ 6 zawodowe z maturą (technikum, liceum zawodowe lub techniczne)
☐ 7 zawodowe bez matury

- ☐ 8 ogólnokształcące z maturą
☐ 9 ogólnokształcące bez matury

- ☐ 10 zasadnicze zawodowe

podstawowe

- ☐ 11 podstawowe ukończone

pozostałe

- ☐ 12 podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego

11. Czy Pan(i) kontynuuje naukę?

- ☐ 1 tak, w trybie dziennym
☐ 2 tak, w trybie wieczorowym, zaocznym lub eksternistycznym
☐ 3 nie

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

12. Czy ma Pan(i) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych dla swojego wieku (pracy, nauki, samoobsługi, zabawy itp.) z powodu kalectwa lub przewlekłej choroby?

- ☐ 1 tak, całkowicie
☐ 2 tak, poważnie
☐ 3 nie

13. Czy ma Pan(i), wydane przez odpowiedni organ orzekający, aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania, inwalidztwo lub (w przypadku dzieci poniżej 16 roku życia) uprawnienie do zasiłku pielęgnacyjnego?

- ☐ 1 tak → pyt.14
☐ 2 nie → pyt.15

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ (dok.)

14. Jak zakwalifikowano tę niezdolność do pracy/niepełnosprawność/inwalidztwo?

- ☐ 1 I grupa inwalidztwa lub znaczny stopień niepełnosprawności lub całkowita niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym z uprawnieniem do zasiłku pielęgnacyjnego
☐ 2 II grupa inwalidztwa lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub całkowita niezdolność do pracy
☐ 3 III grupa inwalidztwa lub lekki stopień niepełnosprawności lub częściowa niezdolność do pracy lub niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym lub celowość przekwalifikowania

MIGRACJE

15. Jaki jest Pana(i) kraj urodzenia?

Wpisać aktualną nazwę kraju - wg granic państw z okresu spisu. W przypadku, gdy miejscowość urodzenia leży poza obecnymi granicami Polski oraz w przypadku trudności w określeniu nazwy kraju, wpisać nazwę miejscowości urodzenia i dużego miasta leżącego w pobliżu tej miejscowości.

- ☐ 1 Polska ☐ 2 inny kraj (jaki?)

nazwa kraju

16. Jaki jest Pana(i) obywatelstwo?

W przypadku odpowiedzi 2 i 3 wpisać nazwę(y) kraju(ów)

- ☐ 1 wyłącznie polskie ☐ 3 wyłącznie inne (jakie?)
☐ 2 polskie i inne (jakie?)

nazwa kraju

nazwa kraju

17. Od kiedy Pan(i) mieszka (przebywa) w tej miejscowości (mieście, na terenie gminy wiejskiej)?

W przypadku przebywania w latach 1989-2002 poza obecnym miejscem zamieszkania przez okres 12 m-cy i więcej należy zaznaczyć odp. 3

W przypadku odpowiedzi:

- 1 lub 2 - przejść do pyt. 19,

- 3 - podać rok (dla lat 2001 i 2002 - miesiąc i rok) oraz przejść do pyt. 18.

- ☐ 1 od urodzenia → pyt.19
☐ 2 od 1988 r. lub dłużej → pyt.19
☐ 3 od 1989 r. lub krócej → pyt.18

m-c ☐ ☐ rok ☐ ☐ ☐ ☐

I. LUDNOŚĆ, GOSPODARSTWA DOMOWE, RODZINY (dok.)

MIGRACJE (dok.)

18. Proszę podać miejsce poprzedniego pobytu oraz wypełnić ankietę migracyjną

W przypadku odpowiedzi: 1 - wypełnić pkt. a, b, c, 2 - podać skutną nazwę kraju poprzedniego pobytu.

Dla osób nieobecnych 12 m-cy i więcej - nie wypełniać ankiety migracyjnej

☐ 1 inna miejscowość w Polsce

a) województwo

b) gmina

c) charakter miejscowości

☐ 1 miasto ☐ 2 wieś

☐ 2 zagranica

nazwa kraju

II. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI

(Pytania od 19 do 29 dotyczą osób urodzonych w 1987 r. i wcześniej)

19. Czy w tygodniu od 13 do 19 maja wykonywał(a) Pan(i) jakąkolwiek pracę, z której osiągany jest dochód lub zarobek, bądź pomagał(a) nieodpłatnie w rodzinnej działalności gospodarczej?

W przypadku odpowiedzi:

1 lub 2 - przejść do pyt. 20, 3 - przejść do pyt. 25, 4 - przejść do pyt. 28.

☐ 1 tak → pyt. 20

☐ 2 czasowo nie pracowałem(am) z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, strajku itp. ale mam pracę (nie dotyczy pomagających członków rodziny) → pyt. 20

☐ 3 nie → pyt. 25

☐ 4 brak odpowiedzi (dotyczy osób przebywających za granicą) → pyt. 28

PRACA GŁÓWNA

20. Czy w tygodniu od 13 do 19 maja miał(a) Pan(i) pracę jako:

☐ 1 pracownik najemny pełnozatrudniony

☐ 2 pracownik najemny niepełnozatrudniony

☐ 3 pracodawca

☐ 4 pracujący na własny rachunek (nie zatrudniający pracowników)

☐ 5 agent (we wszystkich rodzajach agencji)

☐ 6 członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej

☐ 7 pomagający członek rodziny

☐ 8 duchowny

PRACA GŁÓWNA (dok.)

21. W jakim zawodzie Pan(i) pracuje?

Proszę podać nazwę wykonywanego zawodu lub zajmowanego stanowiska ewentualnie opisać najważniejsze wykonywane czynności

22. Jaki jest główny rodzaj działalności firmy (instytucji), która jest Pana(i) głównym miejscem pracy?

Można również podać nazwę firmy/instytucji.

PRACA DODATKOWA

23. Czy wykonuje Pan(i) pracę dodatkową?

W przypadku odp. 1 przejść do pyt. 24, odp. 2 do pyt. 28.

☐ 1 tak → pyt. 24 ☐ 2 nie → pyt. 28

24. Jaki jest główny rodzaj działalności firmy (instytucji), która jest Pana(i) dodatkowym miejscem pracy?

Można również podać nazwę firmy/instytucji. Proszę przejść do pyt. 28.

POSZUKIWANIE PRACY

(dotyczy osób, które w pyt. 19 udzieliły odpowiedzi 3)

25. Czy aktywnie poszukuje Pan(i) pracy?

W przypadku odpowiedzi:

1 - przejść do pyt. 26, 2 - przejść do pyt. 27, 3 - przejść do pyt. 28

☐ 1 tak → pyt. 26

☐ 2 nie, mam pracę załatwioną i czekam na jej rozpoczęcie → pyt. 27

☐ 3 nie → pyt. 28

26. Czy gdyby Pan(i) znalazł(a) pracę, mógłby(mogłaby) Pan(i) podjąć ją w tygodniu od 13 do 19 maja lub następnym?

☐ 1 tak ☐ 2 nie

27. Jak długo aktywnie poszukuje Pan(i) pracy?

Proszę podać w miesiącach.

II. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI (dok.)

UŻYTKOWNICY I CZŁONKOWIE GOSPODARSTW DOMOWYCH Z UŻYTKOWNIKIEM GOSPODARSTWA ROLNEGO (DZIAŁKI ROLNEJ)

28. Czy jest Pan(i) użytkownikiem lub członkiem gospodarstwa domowego z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej)?

W przypadku odpowiedzi:

1 - podać powierzchnię użytków rolnych i przejść do pyt. 29, 2 - przejść do pyt. 29, 3 - przejść do pyt. 30.

- 1 tak, użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) ha a → pyt. 29
- 2 tak, członkiem gospodarstwa domowego z użytkownikiem → pyt. 29
- 3 nie → pyt. 30

29. Proszę podać liczbę miesięcy pracy w swoim gospodarstwie rolnym (na działce rolnej) w ciągu ostatnich 12 miesięcy

ŹRÓDŁA UTRZYMANIA

30. Jakie jest Pana(j) główne źródło utrzymania?

dochody z pracy najemnej

- ☐ 1 poza rolnictwem w sektorze publicznym (w zakładach państwowych i komunalnych)
 - ☐ 2 poza rolnictwem w sektorze prywatnym (w tym w spółdzielczości)
 - ☐ 3 w rolnictwie w sektorze publicznym
 - ☐ 4 w rolnictwie w sektorze prywatnym (w tym w spółdzielczości)
- dochody z pracy na rachunek własny*
- ☐ 5 poza rolnictwem
 - ☐ 6 w swoim gospodarstwie rolnym (działce rolnej)
 - ☐ 7 w rolnictwie poza swoim gospodarstwem rolnym (działka rolna)

niezarobkowe źródło

- ☐ 8 emerytura pracownicza, kombatancka i pochodne
- ☐ 9 emerytura rolna
- ☐ 10 renta z tytułu niezdolności do pracy (renta inwalidzka)
- ☐ 11 renta socjalna
- ☐ 12 renta rodzinna
- ☐ 13 zasiłek dla bezrobotnych
- ☐ 14 zasiłek pomocy społecznej
- ☐ 15 inne (jakie?)

inne dochody

- ☒ 16 dochody z własności
- ☒ 17 dochody z najmu

na utrzymaniu osoby
(wpisać nr źródła od 1 do 17)

- ☒ 18 z gospodarstwa domowego ☐ ☐
- ☒ 19 spoza gospodarstwa domowego ☐ ☐

ŹRÓDŁA UTRZYMANIA (dok.)

31. Jakie jest Pana(i) dodatkowe^a źródło utrzymania, tj. drugie pod względem wysokości uzyskiwanych dochodów?

32. Jakiego rodzaju świadczeń^b z niezarobkowych źródeł dochodów pobiera Pan(i)?

^a Wpisać jeden z symboli 1-17 z pyt. 30 lub 99 jeśli dodatkowe źródło nie występuje. ^b Wpisać niezależnie od faktu, czy stanowią one źródło utrzymania główne czy dodatkowe, nie więcej niż 3 symbole niezarobkowych źródeł według klasyfikacji z pyt. 30 (symbole 8-15).

III. NARODOWOŚĆ

33. Do jakiej narodowości się Pan(i) zalicza?

55. Do jakiej narodowości się Pan(i) zalicza?
(nie należy mylić z przynależnością państwową - czyli obywatelstwem,
o które pytaliśmy w pyt. 16)

W przypadku odpowiedzi 2 wpisać nasze narodowości niepolskiej.

- ☒ 1 polskiej ☒ 2 niepolskiej (jakiej?)

[illegible]

34. W jakim języku (językach) rozmawia Pan(i) najczęściej w domu?

W przypadku odpowiedzi 2 lub 3 wpisać nazwę języka niepolskiego lub nazwy języków niepolskich.

- ☐ 1 wyłącznie w polskim
- ☐ 2 w polskim i w innym (jakim?)
- ☐ 3 wyłącznie w innym (jakim?)

nasza języka niepołskiego

[illegible]

nazwa języka niepolskiego

[illegible]

V. OPIS MIESZKANIA

1. Czy mieszkanie jest zamieszkane? • tak, i jest jedynym lub głównym miejscem zamieszkania (co najmniej dla jednej osoby tu spisanej) 1 ☐ • tak, ale jest drugim mieszkaniem przeznaczonym tylko do czasowego lub sezonowego przebywania 2 ☐ • nie jest zamieszkane 3 ☐ symbol przyczyny niezamieszkania ☐		6 - 9. Czy w mieszkaniu jest: 6. a) kran z wodą bieżącą? • jest z wodą zimną i z wodą ciepłą 1 ☐ • jest tylko z wodą zimną 2 ☐ • nie ma 3 ☐ b) jeżeli jest kran z wodą ciepłą, podać gdzie woda jest ogrzewana: • poza mieszkaniem 1 ☐ • w mieszkaniu lub w budynku jednorodzinnym 2 ☐	
2. Czyją własnością jest mieszkanie? • osoby fizycznej 1 ☐ • spółdzielni mieszkaniowej > mieszkanie własnościowe 2 ☐ > mieszkanie lokatorskie 3 ☐ • gminy 4 ☐ • Skarbu Państwa 5 ☐ • zakładu pracy 6 ☐ • towarzystwa budownictwa społecznego 7 ☐ • innego podmiotu (wpisać jakiego) 8 ☐ 		7. łazienka z wanną lub/i z prysznicem? • tak 1 ☐ • nie 2 ☐	
3. Czy w mieszkaniu jest kuchnia? • jest izba kuchenna - z oknem i o powierzchni 4 m ² lub większej - wpisać liczbę izb kuchennych ☐ • jest pomieszczenie kuchenne bez okna (tzw. ciepła kuchnia) lub o powierzchni mniejszej niż 4 m ² 6 ☐ • kuchnia połączona jest z pokojem dziennym w jeden duży pokój wielofunkcyjny 7 ☐ • nie ma ani izby kuchennej bądź pomieszczenia kuchennego bez okna ani części kuchennej w pokoju wielofunkcyjnym 8 ☐		8. ustęp splukiwany wodą bieżącą? • tak 1 ☐ • nie 2 ☐	
4. Liczba pokoi w mieszkaniu a) ogółem (nie wliczać kuchni, przedpokoju, łazienki, ubikacji, werandy, ganku, itp.) b) w tym wykorzystywanych wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej (np. jako biuro, kancelaria, gabinet, pracownia)		9. gaz? • tak, z sieci 1 ☐ • tak, z butli 2 ☐ • nie 3 ☐	
5. Powierzchnia użytkowa mieszkania (w pełnych m²) a) ogółem (tj. suma powierzchni wszystkich pomieszczeń w mieszkaniu: pokoi, kuchni, przedpokoju, łazienki, ubikacji, spiżarni, obudowanej werandy lub ganku) b) w tym powierzchnia wykorzystywana wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej		10. Sposób ogrzewania mieszkania • z sieci 1 ☐ centralne ogrzewanie • ze źródła ciepła zasilającego jeden budynek wielomieszkaniowy 2 ☐ • centralne ogrzewanie indywidualne 3 ☐ • piece 4 ☐ • inny 5 ☐	
		11. Rodzaj stosowanego paliwa - energii do ogrzewania mieszkania (wypełnić jeśli w pyt. 10 określono symbol 3, 4 lub 5) • paliwa stałe (koks, węgiel, brykety, drewno) 1 ☐ • paliwa gazowe 2 ☐ • paliwa ciekłe (np. olej opałowy, olej napędowy) 3 ☐ • energia elektryczna 4 ☐ • system dwupaliwowy (np. gaz-olej opałowy, gaz-węgiel itp.) 5 ☐ • inne 6 ☐ (wpisać jakie)	

VI. OPIS BUDYNKU

Nr str.

08

/

A

Wypełnić dla budynku, w którym spisano co najmniej jedno mieszkanie. Odpowiedzi ustalić tylko raz - w pierwszym spisywanym mieszkaniu znajdującym się w tym budynku; dla pozostałych mieszkań tę część formularza pozostawić nie wypełnioną.

1. Rodzaj budynku

- mieszkalny 1 ☐
- o liczbie mieszkań
- mieszkalno-inwentarski lub mieszkalno-gospodarski 2 ☐
- zbiorowego zakwaterowania (więcej niż w połowie zajęty na hotel, dom studencki, internat, klasztor itp.) 3 ☐
- niemieszkalny (więcej niż w połowie zajęty na cele niemieszkalne np. na biura, przychodnię, szkołę, sklep itp.) 4 ☐
- rekreacyjny (przeznaczony do czasowego zamieszkania) 5 ☐

2. Kto jest właścicielem budynku?

- osoba fizyczna 1 ☐
- spółdzielnia mieszkaniowa 2 ☐
- gmina 3 ☐
- Skarb Państwa 4 ☐
- zakład pracy sektora publicznego 5 ☐
- zakład pracy sektora prywatnego 6 ☐
- товариство будовництва спольного 7 ☐
- inny podmiot (instytucja wyznaniowa, fundacja, stowarzyszenie, organizacja prywatna budująca dla zysku itp.) 8 ☐
- > tylko osoby fizyczne 9 ☐
- budynek stanowi współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych (ze wspólnotą mieszkaniową), a właścicielami tych lokali są: 10 ☐
- > osoby fizyczne i gmina 10 ☐
- > osoby fizyczne i zakład pracy ... 11 ☐
- > inne 12 ☐
- budynek stanowi współwłasność bez wyodrębnionych własności lokali mieszkalnych 13 ☐

3. a) W jakim okresie wzniesiono budynek?
(zakreślono jego budowę)

Przed 1918 r.	1918- -1944	1945- -1970	1971- -1978	1979- -1988	1989- -2002	w budowie
1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐

b) Jeśli budynek wzniesiono w latach 1989-2002 (zakreślono symbol "6") podać rok zakończenia budowy

4-5. Czy w budynku jest:

- tak - z sieci 1 ☐
- 4. wodociąg?
 - tak - lokalny 2 ☐
 - nie 3 ☐
- tak - z odprowadzeniem do sieci 1 ☐
- 5. kanalizacja
 - tak - lokalna 2 ☐
 - nie 3 ☐

Uwaga! Kursywą zaznaczono wyjaśnienia

Woj. Nr obw. Nr form. A w obw. Nr str. M 1 / A

RZECZPOSPOLITA POLSKA
GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

Miejsce na naklejkę

Formularz M

NARODOWY SPIS POWSZECHNY LUDNOŚCI I MIESZKAŃ 2002 R.

z dnia 20 maja

MIGRACJE DŁUGOOKRESOWE

Należy wypełnić dla osób, które w latach 1989 - 2002 przebywały poza obecnym miejscem zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy

Pozycje 1 - 6 wypełnia rachmistrz na podstawie formularza A

1. Województwo*			5. Numer formularza A*				
2. Powiat*			6. Numer osoby na formularzu A				
3. Gmina*			7. Numer formularza M				
4. Miasto*			* Nie wypełniać kratek				

1. Czy obecne miejsce zamieszkania (przebywania) jest Pana(i) stałym miejscem zamieszkania? Jeśli "tak" przejść do pyt. 5, jeśli "nie" - do pyt. 2 * tak 1 * nie 2	5. Czy poprzednim (ostatnim) miejscem zamieszkania Pana(i) był kraj czy zagranica? Jeśli kraj przejść do pyt. 6, jeśli zagranica - do pyt. 7. * zagranica 2
2. Czy stałym miejscem zamieszkania Pana(i) jest kraj czy zagranica? Jeśli kraj, przejść do pyt. 3, jeśli zagranica - do pyt. 4. * kraj 1 * zagranica 2	6. Proszę podać jakie było Pana(i) poprzednie (ostatnie) miejsce zamieszkania (przebywania) w kraju Jeśli jest to takie samo miejsce, jakie zostało wpisane w pyt. 18 form. A - wpisać tylko okres zamieszkania (wypełnić 6d). Przejść do pyt. 8.
3. Proszę podać jakie jest Pana(i) stałe miejsce zamieszkania w kraju Jeśli jest to takie samo miejsce, jakie zostało wpisane w pyt. 18 form. A - nie wypełniać. Przejść do pyt. 8. a) województwo b) powiat c) gmina d) charakter miejscowości 1 miasto 2 wieś	a) województwo b) gmina c) charakter miejscowości 1 miasto 2 wieś d) okres zamieszkania od: m-c rok do: m-c rok / /
4. Proszę podać aktualną nazwę kraju stałego zamieszkania Jeśli jest to ten sam kraj, jaki został wpisany w pyt. 18 form. A - nie wypełniać. Przejść do pyt. 8. <i>nazwa kraju</i>	7. a) Proszę podać aktualną nazwę kraju poprzedniego zamieszkania Jeśli jest to ten sam kraj, jaki został wpisany w pyt. 18 form. A - wpisać tylko okres zamieszkania (wypełnić 7b). Przejść do pyt. 8. <i>nazwa kraju</i> b) okres zamieszkania od: m-c rok do: m-c rok / /

8. Czy wszystkie osoby wchodzące w skład gospodarstwa domowego zmieniły miejsce zamieszkania?

• tak 1

• nie 2

9. Jaka była przyczyna zmiany (ostatniego) miejsca Pana(i) zamieszkania? (podać jedną - najważniejszą)

sprawy rodzinne

- zawarcie małżeństwa 11
- rozpad małżeństwa 12
- łączenie rodzin 13
- inne 14

praca

- oferta bardziej atrakcyjnej pracy 21
- utrata pracy 22
- zagrożenie bezrobociem 23
- udzielił dojazd do pracy 24
- inne 25

warunki mieszkaniowe

- trudne warunki lokalowe 31
- zbyt wysokie koszty utrzymania mieszkania 32
- eksmisja 33
- inne 34

zdrowie

- leczenie, rehabilitacja 41
- lepszy dostęp do służby zdrowia 42
- środowisko naturalne 43
- inne 44

edukacja

- nauka, studia 51
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych (w formach pozaszkolnych) 52
- inne 53

repatriacja 60

uchodźstwo (w przypadku cudzoziemców) 70

inne, jakie? 80

10. Jakie było Pana(i) źródło utrzymania w poprzednim (ostatnim) miejscu zamieszkania? (podać jedno - główne)

praca w rolnictwie

- we własnym gospodarstwie rolnym 1
- najemna 2

praca poza rolnictwem

- na własny rachunek 3
- najemna 4

niezarobkowe

- emerytura 5
- renta (inwalidzka, rodzinna itp.) 6
- zasiłek dla bezrobotnych 7
- inne 8

inne dochody (np. z najmu, własności) 9

na utrzymaniu (po cyfrze "1" podać symbol źródła utrzymania osoby utrzymywanej z zakresu 1 - 9)

1

11. Czy obecne miejsce Pana(i) zamieszkania jest docelowym?

- tak 1
- nie 2
- nie wiem 3

Jeśli "nie" - proszę wpisać w poniższe kratki symbol(e) przyczyny (przyczyn) z pyt. 9 - według stopnia ich ważności i zakończyć wywiad.
W pozostałych przypadkach przejść do pyt. 12.

I

II

III

12. Jakie czynniki mogą spowodować zmianę Pana(i) miejsca zamieszkania? (wpisać symbol(e) przyczyny (przyczyn) z pyt. 9 według stopnia ich ważności)

I

II

III

Uwaga: Kursywą zaznaczono wyjaśnienia.

Kod
kreskowy

6. Tablice z danymi dotyczącymi migracji zagranicznych

TABLICA 1. ZEZWOLENIA NA POBYT I POBYT CZASOWY W POLSCE WYDANE OBYWATELOM UNII EUROPEJSKIEJ I CZŁONKOM ICH RODZIN^a

OBYWATELSTWO	Zezwolenia					
	na pobyt			na pobyt czasowy		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
OGÓŁEM	5871	10077	6321	1154	2183	929
w tym:						
Austria	190	295	151	16	34	12
Belgia	193	146	79	24	45	7
Dania	207	201	94	30	49	17
Finlandia	69	52	23	7	28	6
Francja	1002	896	409	156	181	86
Grecja	43	67	41	6	11	6
Hiszpania	135	162	78	53	88	37
Irlandia	64	98	33	11	13	4
Litwa	212	198	102	77	109	42
Łotwa	47	67	17	16	30	9
Niderlandy	361	425	194	23	43	21
Niemcy	1421	5090	3945	303	1027	470
Norwegia	50	72	51	86	87	37
Portugalia	63	89	58	6	20	34
Republika Czeska	151	186	74	17	23	15
Słowacja	124	171	65	31	32	10
Słowenia	33	17	3	5	4	–
Szwajcaria	32	26	29	6	10	–
Szwecja	299	353	158	46	68	21
Węgry	72	72	31	8	24	5
Wielka Brytania	601	794	358	135	136	46
Włochy	433	545	264	80	110	37

a Wydane w I instancji (przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce zamierzonego pobytu cudzoziemca).

TABLICA 2. CUDZOZIEMCY, KTÓRZY OTRZYMALI ZEZWOLENIE NA OSIEDLENIE I ZAMIESZKANIE NA CZAS OZNACZONY WEDŁUG OBYWATELSTWA

KRAJ OBYWATELSTWA	Zezwolenia					
	na osiedlenie			na zamieszkanie na czas określony		
	2000	2005	2006	2000	2005	2006
OGÓŁEM	858	3589	3255	15039	22625	22376
w tym:						
Albania	1	1	7	35	101	93
Armenia	75	111	110	669	1418	1199
Azerbejdżan	3	11	–	35	40	52
Białoruś	52	578	602	701	1829	1647
Brazylia	1	3	9	59	89	102
Bułgaria	10	71	42	195	346	497
Chiny	28	39	13	379	606	383
Chorwacja	7	13	5	26	66	63
Egipt	–	12	12	60	121	149
Filipiny	2	4	4	21	74	72
Gruzja	7	19	25	67	77	84
Indie	19	68	27	292	604	588
Izrael	3	6	3	22	87	89
Japonia	4	11	13	121	455	471
Kanada	2	8	6	98	138	137
Kazachstan	2	70	85	235	418	277
Korea Pd.	–	2	2	320	358	488
Libia	1	-	2	158	150	101
Maroko	1	12	12	36	53	71
Mołdawia	5	45	43	86	221	227
Mongolia	8	34	7	172	369	369
Nigeria	6	15	18	66	164	255
Pakistan	4	3	8	43	76	85
Rosja	106	353	286	1033	1495	1393
Rumunia	2	24	18	82	148	156
Serbia i Czarnogóra	9	42	20	140	145	133
Stany Zjednoczone	11	67	46	506	765	875
Syria	18	16	10	105	137	148
Tunezja	2	13	10	46	87	208
Turcja	13	57	53	195	504	590
Ukraina	156	1518	1438	3216	8304	7733
Uzbekistan	5	10	6	24	55	63
Wietnam	83	172	138	1146	1704	1496
Bezpaństwowcy	9	21	13	45	49	51

TABLICA 3. CUDZOZIEMCY, UBIEGAJĄCY SIĘ O STATUS UCHODźCY W POLSCE WEDŁUG OBYWATELSTWA^a

KRAJ OBYWATELSTWA	2000	2005		2006	
		ogółem	w tym mężczyzn	ogółem	w tym mężczyzn
OGÓŁEM	4662	6860	3699	7093	3717
w tym:					
Afganistan	301	6	6	17	13
Armenia	844	27	19	48	36
Azerbejdżan	147	18	8	8	5
Białoruś	63	73	46	70	51
Bułgaria	340	15	8	2	2
Chiny	26	9	8	5	5
Gruzja	78	47	34	35	31
Gwinea	–	14	14	1	–
Indie	13	36	36	19	19
Irak	30	15	13	35	23
Kazachstan	30	24	9	18	9
Kirgistan	6	18	10	39	25
Mołdowa	9	19	15	12	7
Nigeria	9	10	10	15	15
Pakistan	30	69	68	66	66
Rosja	1182	6248	3242	6405	3166
Sri Lanka	44	6	5	4	3
Syria	7	7	6	3	3
Turcja	9	11	7	17	16
Ukraina	70	84	47	60	43
Wietnam	161	23	19	27	24
Bezpaństwowcy	19	15	15	13	13

^a Status uchodźcy otrzymało: w 2000 r. – 75 osób, w 2005 – 335 osób, w 2006 – 485 osób.

TABLICA 4. CUDZOZIEMCY, KTÓRZY OTRZYMALI ZGODĘ NA POBYT TOLEROWANY WEDŁUG OBYWATELSTWA

KRAJ OBYWATELSTWA	2005	2006
OGÓŁEM	2073	2133
w tym:		
Afganistan	12	3
Armenia	31	6
Azerbejdżan	3	–
Białoruś	10	8
Bułgaria	6	–
Chiny	2	3
Indie	9	2
Irak	6	9
Kamerun	4	–
Nigeria	15	–
Pakistan	13	3
Rosja	1803	2077
Somalia	8	1
Sri Lanka	3	4
Turcja	8	–
Ukraina	20	2
Wietnam	63	3
Bezpaństwowcy	3	1

TABLICA 5. CUDZOZIEMCY STUDIUJĄCY W POLSCE WEDŁUG OBYWATELSTWA

KRAJ OBYWATELSTWA		Studenci			Absolwenci ^a	
		ogółem	w tym		ogółem	w tym mężczyźni
			mężczyźni	na 1 roku studiów		
OGÓŁEM	2000/2001	6563	3138	1700	764	370
	2004/2005	8829	4018	2291	1178	474
	2005/2006	10092	4812	2690	1326	531
	2006/2007	11752	5793	3580	1306	524
Albania		84	48	23	9	–
Armenia		89	43	30	9	5
Bangladesz		172	170	119	–	–
Białoruś		1544	603	513	210	66
Bulgaria		88	36	11	12	7
Chiny		110	64	25	6	3
Francja		84	44	20	12	9
Hiszpania		54	37	6	–	–
India		267	203	61	23	17
Iran		59	46	15	2	1
Kanada		314	167	104	30	16
Kazachstan		431	140	102	65	18
Kenia		53	32	20	2	2
Litwa		350	128	51	98	37
Łotwa		55	14	13	16	6
Mołdawia		73	32	14	11	5
Mongolia		74	42	26	10	2
Niemcy		376	217	105	31	19
Nigeria		172	122	89	6	5
Norwegia		911	452	268	57	23
Republika Czeska		362	162	184	33	16
Rosja		427	181	110	53	18
Słowacja		98	41	17	28	10
Stany Zjednoczone		804	464	216	71	30
Syria		47	41	7	5	4
Szwecja		511	270	238	17	6
Tajwan		300	186	75	11	8
Tunezja		58	50	43	2	1
Turcja		61	57	28	1	1
Ukraina		2224	746	623	293	93
Uzbekistan		56	22	14	13	4
Węgry		52	26	12	16	8
Wielka Brytania		72	51	23	5	3
Wietnam		180	107	53	10	2

^a Dane o absolwentach dotyczą poprzedniego (w stosunku do wskazanego) roku akademickiego.

**TABLE 6. CUDZOZIEMCY, KTÓRZY ORZYMALI ZEZWOLENIE NA PRACĘ W POLSCE^a
WEDŁUG OBYWATELSTWA**

KRAJ OBYWATELSTWA	2000	2005	2006
OGÓŁEM	19662	11151	12063
w tym:			
Armenia	295	293	277
Austria	324	96	37
Belgia	190	44	20
Białoruś	1467	963	1070
Bułgaria	775	108	175
Chiny	517	240	413
Dania	246	94	48
Filipiny	47	57	63
Francja	1226	359	294
Hiszpania	79	68	22
Indie	373	459	430
Izrael	54	95	81
Japonia	143	335	341
Kanada	157	110	94
Kazachstan	88	66	17
Korea Pd.	362	184	381
Mołdowa	88	139	630
Mongolia	172	93	93
Niderlandy	354	114	64
Niemcy	1402	611	398
Rosja	836	594	543
Rumunia	47	74	72
Serbia i Czarnogóra	142	67	69
Stany Zjednoczone	672	461	445
Syria	57	61	59
Turcja	604	420	507
Ukraina	3414	2897	3533
Wietnam	1230	1067	999
Włochy	404	222	76

^a Dane obejmują zezwolenia indywidualne oraz zezwolenia dla cudzoziemców oddelegowanych do Polski w celu realizacji usług eksportowych. Liczba zezwoleń indywidualnych wydanych cudzoziemcom wynosiła: w 2000 – 17802, w 2005 – 10304 , w 2006 – 10754.

TABLICA 7. REPATRIACJA DO POLSKI W LATACH 1997-2006

WYSZCZEGÓLNIENIE	1997- -2006	1997- -2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wnioski w sprawie repatriacji	6873	3609	1051	801	586	171	307	348
wnioski o wizę repatriacyjną	6276	3345	933	717	552	151	276	302
wnioski o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony ^a dla członków rodzin będących innej niż polska narodowości	597	264	118	84	34	20	31	46
Wydane wizy repatriacyjne	4015	1537	804	613	301	269	252	239
Osoby przybyłe w ramach repatriacji	5293 ^b	1972	1000	832	455	372	335	327

a Od września 2003 r. – wnioski o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się.

b Ponadto – na podstawie art. 109 Ustawy o cudzoziemcach z dnia 25 czerwca 1997 r. (Dz. U. Nr 114, poz. 739, z późn. zm.) zostało uznanych za repatriantów 297 osób; na podstawie art. 16 i 41 Ustawy o repatriacji wojewodowie uznali za repatriantów 685 osób. Łącznie w latach 1997-2006 w ramach repatriacji osiedliły się w Polsce 6275 osób.